

Dobro upravljanje u lokalnim samoupravama u Crnoj Gori

Izvještaj o ispunjenosti principa dobrog upravljanja
u jedinicama lokalne samouprave
u Crnoj Gori u 2013. godini

Dobro upravljanje u lokalnim samoupravama u Crnoj Gori

Izdavač

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO)

Autori/ke

Ana Novaković, Lidija Knežević,
Radoš Mušović, Maja Marković

Priprema za štampu i štampa:

Studio Mouse - Podgorica

Tiraž:

150 primjeraka

SADRŽAJ

UVOD.....	5
O PROJEKTU	6
METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA6.....	
KLJUČNI NALAZI ISTRAŽIVANJA.....	8
NALAZI PO OPŠTINAMA	14
GLAVNI GRAD PODGORICA.....	14
PRIJESTONICA CETINJE.....	23
OPŠTINA ANDRIJEVICA	28
OPŠTINA BAR.....	31
OPŠTINA BERANE.....	35
OPŠTINA BIJELO POLJE.....	38
OPŠTINA BUDVA.....	42
OPŠTINA DANILOVGRAD	47
OPŠTINA HERCEG NOVI	51
OPŠTINA KOLAŠIN	53
OPŠTINA KOTOR.....	55
OPŠTINA MOJKOVAC.....	60
OPŠTINA NIKŠIĆ	63
OPŠTINA PLAV	67
OPŠTINA PLJEVLJA.....	70
OPŠTINA PLUŽINE.....	73
OPŠTINA ROŽAJE.....	76
OPŠTINA TIVAT	78
OPŠTINA ULCINJ.....	82
OPŠTINA ŠAVNIK.....	84
OPŠTINA ŽABLJAK.....	87
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	89
REZIME.....	92
ANEKSI	95

UVOD

Uključivanje građana u proces odlučivanja u lokalnoj zajednici, ostvarivanje principa transparentnosti rada organa i odgovornosti za donošenje odluka od ključnog su značaja za ostvarivanje uloge građanina u lokalnoj samoupravi i preduslov za efikasno funkcionisanje ne samo lokalne samouprave, već cjelokupnog društva.

Lokalne uprave su građanima najbliži donosioci odluka u hijerarhiji jednog političkog sistema, te stoga moraju biti i organi kojima se građani najčešće obraćaju. Svi građani imaju pravo, ali i obavezu da utiču na donosiocima odluka na lokalnom nivou u cilju poboljšanja uslova života. Isto tako, lokalne vlasti su dužne da prilikom donošenja odluka konsultuju one kojih se te odluke upravo i tiču. Korišćenje ovog građanskog prava, odnosno ispunjavanje ove obaveze od strane lokalnih samouprava osnovni je preduslov participativne demokratije.

Nevladine organizacije imaju važnu ulogu u podizanju nivoa transparentnosti i odgovornosti lokalne samouprave. One predstavljaju jednu vrstu posrednika, odnosno sponu između građana i lokalnih samouprava jer pomažu da građanski zahtjevi i potrebe budu jasnije formulisani i bolje predstavljeni koristeći postojeće organizacijske mehanizme.

Veliki broj građana koji učestvuje u radnim grupama organizovanim od strane lokalne samouprave, prisustvuje sjednicama lokalnog parlamenta, raspravlja o predloženim zakonima i urbanističkim planovima pokazatelj je politički zrelog društva koje želi da učestvuje u kreiranju sopstvene budućnosti. Sa druge strane, lokalne samouprave koje su otvorene za saradnju sa nevladinim organizacijama, organizuju procese konsultovanja građana prilikom donošenja važnih dokumenata, redovno objavljuju izvještaje o radu i finansijske izvještaje, indikator su postojanja odgovorne vlasti koja se vodi principom da treba da bude u funkciji služenja građanima.

U posljednjih par godina primjetno je poboljšanje u odnosima nevladinih organizacija i lokalnih samouprava. Značajni pomaci primjetni su, prije svega, u normativnom smislu. Činjenica je da sve opštine danas u Crnoj Gori imaju usvojena sva dokumenta koja dodatno uređuju učešće građana i nevladinih organizacija u procese kreiranja odluka na lokalnom nivou, finansiranje itd. Međutim, neophodno je postojeće zakonske regulative i lokalne odluke na adekvatan način sprovoditi u praksi.

Centar za razvoj nevladinih organizacija se već više od deset godina bavi promocijom građanske participacije na lokalnom nivou i poboljšanjem saradnje lokalnih samouprava i civilnog sektora. Tokom 15 godina svog postojanja, CRNVO je intenzivno radio na monitoringu ispunjenosti principa dobrog upravljanja u jednicama lokalne samouprave, trudio se da uspostavi saradnju između lokalnih vlasti i nevladinih organizacija, ali i edukovao obje strane o važnosti iste. CRNVO je kroz brojne projekte radio na edukaciji predstavnika nevladinih organizacija o mehanizmima učešća na lokalnom nivou i brojnim prednostima od targetiranja upravo ovog nivoa vlasti. CRNVO se trudio da lokalnim samoupravama ukaže na sve prednosti saradnje sa nevladinim organizacijama, posebno u smislu ekspertskih znanja u pojedinim oblastima, ali i postizanju većeg kredibiliteta donešenim odlukama. Osim toga, CRNVO je kroz brojne seminare i konferencije doprinio umrežavanju i povezivanju predstavnika lokalnih vlasti i civilnog sektora iz čega su kasnije nastale dugoročne uspješne saradnje.

Na ovom polju, posebnu važnost ima saradnja sa Zajednicom opština, čiji su glavni rezultat Modeli akata koji regulišu saradnju lokalnih samouprava i nevladinih organizacija: Sporazum o saradnji

skupštine opštine i nevladinih organizacija; Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave i nevladinih organizacija; Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova; Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama i Model Poslovnika o radu skupštine opštine.

O PROJEKTU

Projekat "Unaprjeđenje okvira za saradnju između vlasti i javnog sektora" realizuje se uz podršku misije OEBS-a u Crnoj Gori. Projekat je posvećen praćenju implementacije regulative kojom se uređuje učešće građana na lokalnom nivou, praćenju ostvarenog stepena saradnje između nevladinih organizacija i lokalnih samouprava, kao i transparentnosti rada i odgovornosti lokalnih samouprava. Ovaj projekat je nastavak aktivnosti koje CRNVO sprovodi već duži niz godina, u želji da poboljša saradnju lokalne samouprave i lokalnih nevladinih organizacija i unaprijedi dalji proces uspostavljanja principa dobrog upravljanja.

Ovaj izvještaj produkt je osmomjesečnog rada koji je između ostalog obuhvatio podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama, fokus grupe, monitoring sajtova lokalnih samouprava, kao i pregled i analizu relevantne legislative.

Ispunjenost principa dobrog upravljanje ogleda se u ispunjenosti tri preduslova- učešću građana u procesu donošenja odluka, saradnji lokalne samouprave sa nevladinim organizacijama i transparentnosti rada lokalne samouprave, pa je u skladu sa tim i proces monitoringa bio podijeljen na tri ključne oblasti:

- Građanska participacija na lokalnom nivou;
- Saradnja između lokalne samouprave i NVO;
- Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave.

Metodologija istraživanja

Zahtjevi za slobodan pristup informacijama

Pravo na pristup informacijama u posjedu organa vlasti ostvaruje se na način i po postupku propisanim Zakonom o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list Crne Gore”, br. 44/12) po kome svako domaće i strano fizičko i pravno lice ima pravo na pristup informacijama, bez obaveze da navodi razloge i objašnjava interes traženja informacija. CRNVO je u cilju istraživanja uputio ukupno 126 zahtjeva za slobodan pristup informacijama na adrese 21 crnogorske opštine.¹ Ukupno šest vrsta zahtjeva bilo je podijeljeno u 3 grupe.

Prvom grupom zahtjeva iz oblasti građanske participacije na lokalnom nivou pratili smo sprovođenje Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni list Crne Gore”, br. 38/12) u dijelu kojim se uređuju članovi 99-116, Statuta opština (u dijelu u kom se odnose na predmetnu oblast) i Odluke

1 Opštine Petnjica i Gusinje nijesu uključenu u ovo istraživanje, budući da se ono odnosi na 2013. godinu, a vlast u opštini Petnjica je konstituisana 16. novembra 2013, a u Gusinju u februaru 2014. godine

o učešću lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova. Po jedan zahtjev iz ove oblasti je upućen skupštinama i glavnim administratorima svih opština obuhvaćenih istraživanjem.

U okviru dijela koji se tiče saradnje između lokalne samouprave i nevladinih organizacija, vršili smo monitoring Zakona o lokalnoj samoupravi (član 116) kao i stepena usklađenosti sledećih dokumenata: Odluke o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava NVO, Odluke o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija, Odluke o Savjetu za saradnju lokalne samouprave sa nevladinim organizacijama, Odluke o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova i Poslovnika Skupštine opštine, na osnovu Modela koje je predložila Zajednica opština Crne Gore. Zahtjevi su poslani na adrese glavnih administratora i sekretara skupština opština.

Trećim dijelom zahtjeva koje smo takođe podijelili u dvije grupe tražili smo informacije iz oblasti transparentnost i odgovornost lokalne samouprave koji su utvrđeni Zakonom o lokalnoj samoupravi (član 138). Po jedan zahtjev iz ove oblasti je upućen skupštinama i glavnim administratorima svih opština u Crnoj Gori obuhvaćenih istraživanjem.

Fokus grupe

U cilju detaljnijeg prikupljanja podataka, u sklopu istraživanja održano je 14 fokus grupa sa predstavnicima lokalnih samouprava i lokalnih nevladinih organizacija. Fokus grupe su predstavljale način da dodjemo do konkretnih iskustava opština i nevladinih organizacija i tako dopunimo odnosno konkretizujemo informacije dobijene putem zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Fokus grupama sa predstavnicima lokalnih samouprava prisustvovali su uglavnom članovi sekretarijata za društvene djelatnosti i sekretari skupštine, dakle oni koji se kroz svoj rad najviše susreću sa pitanjima koja uključuju nevladine organizacije. Ove fokus grupe bile su dobar izvor informacija o direktoj saradnji sa nevladinim organizacijama, kao i o tome kako su regulisane određene procedure učešća u odlučivanju. S druge strane, fokus grupe sa predstavnicima nevladinih organizacija omogućile su uvid u to u kojoj mjeri se zapravo sprovode određene pravne regulative i koliko su lokalne samouprave otvorene za saradnju sa nevladinim organizacijama u konkretnim slučajevima.

Osim prikupljanja informacija, fokus grupe pokazale su se korisnim i iz razloga što su predstavljale dobar mehanizam za razmjenu iskustava i dobrih praksi među učesnicima.

Fokus grupe održane su prema sljedećem rasporedu:

- Podgorica, 01.07.2014; Obuhvaćene opštine: Glavni grad Podgorica, Prijestonica Cetinje, Danilovgrad
- Berane, 04.07.2014; Obuhvaćene opštine: Berane, Plav, Andrijevića, Rožaje
- Kolašin, 08-07.2014; Obuhvaćene opštine: Kolašin, Mojkovac
- Bar, 11.07.2014; Obuhvaćene opštine: Bar, Ulcinj, Budva
- Nikšić, 16.07.2014; Obuhvaćene opštine: Nikšić, Šavnik, Plužine
- Pljevlja, 17. 07.2014; Obuhvaćene opštine: Pljevlja, Žabljak, Bijelo Polje
- Herceg Novi, 22.07.2014; Obuhvaćene opštine: Herceg Novi, Kotor, Tivat

U fokus grupama je učestvovalo 57 predstavnika nevladinih organizacija i 32 predstavnika lokalnih samouprava.

Ključni nalazi istraživanja

Građanska participacija

- ❖ Generalno, građani ne koriste u dovoljnoj mjeri mehanizme građanskog učešća u procesu donošenja odluka. Imajući u vidu nalaze prošlogodišnjeg izvještaja o principima dobrog upravljanja, možemo konstatovati da je građanska participacija u procesu odlučivanja u crnogorskim opštinama i dalje ograničenog dometa. Neinformisanost građana o mehanizmima učešća u odlučivanju je glavni razlog niskog stepena građanske participacije, kao i nedostatak neophodne logističke i stručne pomoći u pripremi akata kojima se pokreću pojedini mehanizmi učešća.
- ❖ Iako je nezadovoljstvo građana kvalitetom života u lokalnoj zajednici relativno veliko, to nije dovoljan razlog da bi se građani intenzivnije organizovali i djelovali po pitanju poboljšanja kvaliteta svog života. Tako je u 2013. godini podnesen mali broj inicijativa, osim u opštini Kotor. Podnijeto je ukupno 10 građanskih inicijativa. Mjesne zajednice i grupe građana su najčešći predlagači građanskih inicijativa. Zborovi građana su održani 11 opština². Mjesni i opštinski referendumi nijesu raspisivani ni u jednoj opštini. Građanske žalbe, peticije i predlozi su podnijeti u 7 opština tokom 2013. godine.
- ❖ Obaveza donošenja Plana učešća građana u donošenju odluka i dalje se tumači na različite načine i ne postoji ni u jednoj opštini kao cjelovit dokument koji daje zbirni pregled svih dokumenata koji će tokom kalendarske godine biti predmet javne rasprave. Stoga, nakon usvajanja Programa rada Skupštine trebalo bi usvojiti Plan učešća građana u svakoj opštini koji treba da sadrži detaljan pregled planiranih oblika i mehanizama građanskog učešća i rokova za postupanje nadležnih organa, kako u sprovođenju procesa prethodnog konsultovanja, tako i procesu organizovanja javne rasprave.
- ❖ Postupak prethodnog konsultovanja koji omogućava građanima da učestvuju u inicijalnoj fazi izrade dokumenta, prije izrade nacrtu i tako zaista oblikuju neku javnu politiku, tokom 2013. godine je primijenjen u svega 5 opština. Ovaj trend je posebno negativan imajući u vidu da su u gotovo svim opštinama usvajani različiti lokalni akti i organizovane javne rasprave i upravo je u cilju donošenja što kvalitetnijih lokalnih akata, faza prethodnog konsultovanja trebalo da bude sastavni dio procesa njihovog donošenja. Jedan od ključnih razloga ovakvog stanja je to što predstavnici pojedinih lokalnih samouprava ne razumiju u potpunosti proces prethodnog konsultovanja, te smatraju da ova faza nije obavezujuća iako je propisana Zakonom o lokalnom samoupravi (član 110 stav 1 tačka 1). U pojedinim opštinama, službenici ne razlikuju konsultovanje od javne rasprave koja podrazumijeva već izradjen nacrt akta i svakako manju mogućnost uticaja građana na konačnu verziju. Glavni grad Podgorica i opština Budva predstavljaju pozitivne primjere, kada je u pitanju sprovođenje ovog procesa prilikom donošenja akata.
- ❖ Javne rasprave se uglavnom sprovode u skladu sa propisanim pravilima. Međutim ne poštuje se u potpunosti obaveza izrade izvještaja sa javne rasprave i objavljivanje na internet prezentaciji opština. Kvalitetni izvještaji sa javnih rasprava ključni su izvori informacija o stepenu građanskog učešća jer treba da ilustruju predloge građana, kao i u kojoj mjeri su isti uvršteni u konačnu verziju odredjenog akta.

2 Nijesmo dobili odgovor opštine Ulcinj i Žabljak na naš zahtjev za slobodan pristup informacijama kojima smo tražili podatke o korišćenim mehanizmima građanske participacije u 2013. godini.

Tabelarni prikaz podataka o ostvarenoj građanskoj participaciji u crnogorskim opštinama u 2013.godini

Opština	Broj održanih zborova građana	Broj sprovedenih postupaka prethodnog konsultovanja	Broj održanih javnih rasprava	Broj građanskih inicijativa	Broj inicijativa	Broj mjesnih/opštinskih referenduma	Broj žalbi, peticija i predloga
Glavni grad Podgorica	23	7	20	1	7	/	74
Prijestonica Cetinje	2	/	14	1	43	/	/
Andrijevica	3	/	1	/	/	/	/
Bar	/	/	14	/	129	/	157
Berane	3	1	5	/	/	/	/
Bijelo Polje	6	2	4	/	Nemamo preciznu info od GA, dok su SO podnijete tri inicijative	/	/
Budva	1	10	11	2	2	/	/
Danilovgrad	/	1	6	/	/	/	2
Herceg Novi	/	/	1	2	1	/	1
Kolašin	Nemamo info	Nemamo info	Nemamo info	Nemamo info	Nemamo info		/
Kotor	13	1	14	1	1112	/	20
Mojkovac	2	/	4	/	15		3
Nikšić	/	/	8	/	/	/	/
Plav	/	2	2	/	Nemamo preciznu info.	/	Nemamo preciznu info.
Pljevlja	/	/	/	1	8	/	/
Plužine	/	/	7	1	/	/	/
Rožaje	2	Nemamo info.	Nemamo info.	1	Nemamo info	Nemamo info.	Nemamo info.
Tivat	3	1	13	/	/	/	/
Ulcinj							
Šavnik	3	1	2	/	/	/	/
Žabljak	Nemamo info	Nemamo info	Nemamo info	/	Nemamo info.	Nemamo info.	Nemamo info
UKUPNO	61	26	126	10	1317	/	257

Saradnja lokalne samouprave i nevladinih organizacija

- ❖ Organi lokalne samouprave su, na osnovu člana 116 Zakona o lokalnoj samoupravi, vršili informisanje nevladinih informacija o pitanjima vezanim za nevladin sektor. Mehanizmi informisanja koji su primijenjeni su mediji, internet prezentacija opštine, učešće na sastancima i različitim formama skupova. Primijećeno je da se lokalne samouprave sve više okreću i socijalnim mrežama kao što su Facebook i Twitter.
- ❖ U nekim lokalnim samoupravama je vršeno konsultovanje nevladinih organizacija o programima razvoja lokalne samouprave i nacrtima opštih akata koje donosi skupština. Ipak, u većini crnogorskih opština se i dalje ne vrši konsultovanje NVO. Primijećeno je da veliki broj predstavnika lokalnih samouprava ne razumije u potpunosti proces konsultovanja.
- ❖ Na osnovu člana 116 Zakona o lokalnoj samoupravi omogućeno je učešće nevladinih organizacija u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa. Ipak proces izbora predstavnika NVO je u određenom broju opština označen kao nedovoljno transparentan. Nedostaje sistemsko rješenje, odnosno odluka na lokalnom nivou kojom se uređuje proces izbora predstavnika NVO. Glavni grad Podgorica je sproveo proces prethodnog konsultovanja povodom donošenja Odluke o saradnji organa lokalne uprave i NVO, koja je urađena po ugledu na Uredbu o saradnji organa državne uprave i NVO i preporuka je da se ovaj Model koristi i u drugim opštinama prilikom izrade istih odluka u cilju transparentnosti procesa učešća NVO u radu radnih grupa.
- ❖ Ustupanje sala i prostora za korišćenje u vlasništvu lokalnih samouprava, nevladinim organizacijama postoji u velikom broju lokalnih samouprava. Ipak ovaj proces prate zamjerke da je nedovoljno transparentan, što je tokom istraživanja i utvrđeno u nekim opštinama. U suštini u velikom broju slučajeva ne postoje jasni kriterijumi na osnovu kojih se dodjeljuju prostorije odnosno najveći problem u ovom slučaju je što u velikom broju opština ne postoji Odluka kojom se predviđa dodjela prostorija.
- ❖ Utvrđeno je da određene opštine koriste model Instituta slobodne stolice koji nije u potpunosti transparentan i koji omogućava monopolizaciju Instituta slobodne stolice. I u ovom slučaju u velikom broju opština nemamo dovoljno razrađen model ili odluku na osnovu koje se predviđa učešće predstavnika NVO na sjednicama SO.
- ❖ U nekim opštinama nije bilo raspisanih konkursa za dodjelu sredstava nevladinim organizacijama, dok u nekim opštinama i pored potpisanih ugovora nije došlo do isplate sredstava. Proces raspodjele su pratili sporadični prigovori dijela nevladinih organizacija u odnosu na proces odlučivanja i transparentnost u donošenju odluka, konflikt interesa. Iskorak u odnosu na dosadašnju praksu finansiranja projekata NVO dogodio se u prethodnoj godini u opštini Ulcinj. Naime, na inicijativu Koalicije NVO saradnjom do cilja u predlogu Odluke o finansiranju projekata NVO predviđeno je procentualno izdvajanje od 0.5% budžeta za ovu namjenu.
- ❖ Kontakt osobe za saradnju sa NVO postoje u većini lokalnih samouprava ali je utvrđeno da treba jačati njihove kapacitete i unaprijediti njihovu vidljivost.
- ❖ Veliki broj lokalnih samouprava ima funkcionalne i tehnički prihvatljive internet stranice osim Opštine Andrijevica, čiji službenici nemaju pristup internet stranici.

Generalno, u odnosu na 2012. godinu, nije ostvaren progres u saradnji lokalnih samouprava i NVO.

Pregled broja usvojenih Odluka na osnovu Modela odluka koje je preporučila Zajednica opština Crne Gore

Model Odluke	Broj opština u kojima je usvojen	Broj opština u kojima nije usvojen	Nema informacija
Sporazum o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	5	15	1
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave i nevladinih organizacija	5	16	0
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	10	10	1
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	9	11	1
Poslovnik Skupštine opštine	15	6	0

Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

- ❖ Sve opštine na svojim internet prezentacijama imaju objavljene statute i poslovnike skupštine opštine.
- ❖ Većina opština na svojim internet prezentacijama objavljivala je odluke koje je predsjednik opštine donio u toku 2013. godine.
- ❖ Opštine su u većini slučajeva objavile budžet, kao i završni račun za 2013. godinu.
- ❖ Opštine uglavnom ne praktikuju objavljivanje polugodišnjih izvještaja o izvršenju budžeta i investicione politike.
- ❖ Opštine su uglavnom objavljivale planska dokumenta, programe uređenja prostora, planove razvoja zajednice lokalne samouprave.
- ❖ Samo mali broj opština objavio je izvještaj o radu predsjednika opštine za 2013. godinu. Isti je slučaj i sa godišnjim izvještajima o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.
- ❖ Opštine na svojim sajtovima uglavnom imaju objavljene odluke o dodjeli poslova i usluga, zaključene ugovore sa fizičkim i pravnim licima, kao i pojedinačne odluke i druge akte i ugovore zaključene u postupku raspolaganja imovinom opštine.
- ❖ Samo mali broj opština ima objavljenu evidenciju o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, a to su Nikšić, Mojkovac, Glavni grad Podgorica.
- ❖ U polovini crnogorskih opština, postoji praksa objavljivanja imena članova organa upravljanja javnih službi čiji je osnivač opština.
- ❖ Opštine uglavnom ne objavljuju akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz jedinice lokalne samouprave.
- ❖ Pojedine opštine objavile su evidenciju i sadržaj propisanih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju (inicijative, građanske inicijative, zborovi...). Većina opština, međutim, nema ovaj podatak objavljen na sajtu, najčešće zbog razloga što takvih inicijativa nije bilo. Takođe, mali je broj opština koje su objavile odgovore nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju.

- ❖ U toku 2013. godine, u osam opština, koje su odgovorile na naš zahtjev za slobodan pristup informacijama, predsjednici opština su održali sastanak sa predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija i predsjednicima odborničkih klubova.
- ❖ Trenutno 16 opština ima formiran Centar za informacioni sistem ili sličnu organizacionu jedinicu, dvije opštine nemaju (Plav, Rožaje), u jednoj je u toku proces formiranja (Nikšić), a za dvije opštine nemamo podatak (Kolašin, Žabljak).
- ❖ Opštine na svojim sajtovima uglavnom imaju objavljene obrasce za podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama, podatke o kontakt osobi za postupanje po ovim zahtjevima, kao i podatke o vrsti informacija u posjedu opštine.
- ❖ Većina opština je na svojim sajtovima objavila odluke koje je Skupština opštine donijela u toku 2013. godine, mada značajan broj opština na sajtu objavljuje samo dio donijetih odluka.
- ❖ Opštine uglavnom najavljuju sjednice lokalnog parlamenta putem zvanične internet prezentacije, uključujući i dnevni red, ali mali broj opština praktikuje objavljivanje radnog materijala.
- ❖ Većina opština ima dobru saradnju sa lokalnim radio stanicama putem kojih se objavljuju obavještenja, ali i prenose sjednice skupštine opštine.

Generalno, u odnosu na 2012. godinu, ostvaren je izvjestan progres u pogledu veće transparentnosti rada opština.

Pregled broja sjednica, budžeta i objavljivanja preporuka Savjeta za razvoj i zaštitu lokalne samouprave po crnogorskim opštinama

Opština	Broj održanih sjednica Savjeta u toku 2013. godine	Da li Savjet ima sopstveni budžet?	Da li Savjet objavljuje svoje preporuke, inicijative i zaključke?
Andrijevica	0	/	/
Bar	Savjet nije formiran.	/	/
Berane	3	Ne	Ne
Bijelo Polje			
Budva	Savjet nije formiran.		
Danilovgrad	1		Da, objavljuje obavještenja o svom radu.
Kolašin	Savjet nije formiran.	/	/
Kotor	1	Da	Ne
Mojkovac	Savjet nije formiran.		
Nikšić	5	Ne	Da
Plav	11	Ne	Ne
Plužine	6	Ne	Da
Pljevlja	6	Da	Ne
Podgorica	9	Ne	Da
Rožaje	0	Ne	/

Tivat	10	Da (budžetska linija namijenjena komisijama i savjetima)	Da
Ulcinj	Savjet nije formiran.	/	/
Herceg novi			
Cetinje	4	Ne	Ne
Šavnik	0	Ne	/
Žabljak	2	Ne	Ne

Tabelarni prikaz podataka po opštinama u pogledu objavljivanja budžeta, završnog računa i izvještaja o radu predsjednika opština na svojim internet stranicama

Opština	Da li je na sajtu opštine objavljen budžet?	Da li je na sajtu opštine objavljen završni račun za 2013. godinu?	Da li je na sajtu opštine objavljen Izvještaj o radu predsjednika opštine za 2013. godinu?
Andijevica	Da	Da	Da
Bar	Da	Nije usvojen.	Nije usvojen.
Berane	Da	Nije usvojen.	Nije usvojen.
Bijelo Polje	Da	Da	/
Budva	Da	Da	Da
Danilovgrad	Da	Ne	Da
Kolašin	Da	/	/
Kotor	Da	Da	Da
Mojkovac	Da	Da.	Ne
Nikšić	Da	Da	Da
Plav	Da	Ne	Ne
Plužine	Da	Ne	Ne
Pljevlja	Da	Da	Da
Podgorica	Da	Da	Da
Rožaje	Da	Da	Ne
Tivat	Da	Da	Da
Ulcinj	Da	Nije usvojen	Nije usvojen
Herceg Novi	Da	Nije usvojen	Ne
Cetinje	Da	Da	Da
Šavnik	Da	Da	Ne
Žabljak	/	/	/

NALAZI ISTRAŽIVANJA PO OPŠTINAMA

GLAVNI GRAD PODGORICA

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U toku 2013. godine, upućeno je ukupno 6 inicijativa od strane građana prema Gradonačelniku Glavnog grada-Podgorice. Sekretarijatu za lokalnu samoupravu je podnijeta samo jedna inicijativa za osnivanje mjesne zajednice koju je Skupština Glavnog grada- Podgorice usvojila i objavila na web sajtu, dok ostalim organima lokalne uprave nijesu podnesene inicijative od strane građana.

Tokom 2013. godine, Gradonačelniku Glavnog grada je podneseno 12 žalbi, 3 peticije i 9 predloga fizičkih i pravnih lica u vezi sa rješavanjem njihovih prava i obaveza. Sekretarijatu za razvoj preduzetništva upućeno je 10 peticija i predloga, dok su na rješenja ovog Sekretarijata izjavljene četiti žalbe. U Sekretarijatu za komunalne poslove i saobraćaj u 2013.godini je izjavljeno ukupno 36 žalbi na upravne predmete pokrenute po zahtjevu stranke, i to: iz komunalne oblasti -23 žalbe; iz oblasti saobraćaja i puteva - 6 žalbi i iz stambene oblasti-7 žalbi. Žalbe su bile dopuštene, blagovremene i izjavljene od ovlašćenog lica i u utvrdjenom roku dostavljene organu nadležnom za rješavanje po žalbi.

Kada je riječ o korišćenju zbora građana kao mehanizma učešća građana u donošenju odluka, može se konstatovati da su građani Podgorice koristili ovaj mehanizam u velikoj mjeri, čemu u prilog govori podatak da su u 2013. godine na teritoriji Glavnog grada Podgorice održana 23 zbora građana i to:

- zbor građana Mjesne zajednice „Dajbabe“ - 07.09.2013. godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Kruševac“ -12.09.2013. godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Nova varoš“ -15.09.2013.godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „19.decembar“-18.09.2013.godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Masline“ -19.09.2013. godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Momišići“-22.09.2013.godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Jedinstvo“ -23.09.2013.godine;
- zbor građana Mjesne zajednice Rogami- 23.09.2013.godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Brskut“ -23.09.2013. godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Stara varoš“ - 24.09.2013.godine;
- dva zbora građana Mjesne zajednice „Drač“- 24. i 25.09.2013. godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Konik“ -26.09.2013. godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Zabjelo“- 26.09.2013. godine;
- zbor građana mjesne zajednice „Pelev brijeg“- 27.09.2013.godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Barutana“-27.09.2013. godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Zlatica” - 01.10.2013. godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Proleter“- 02.10.2013.godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Gradac“ – 02.10.2013.godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Trmanje“-10.10.2013. godine;

- zbor građana Mjesne zajednice „Ljubović“ - 07.10.2013. godine;
- zbor građana Mjesne zajednice „Blok V i VI“ -08.10.2013. godine,
- zbor građana Mjesne zajednice „13.jul“ -17.10.2013.godine;

U skladu sa članom 110 stav 1 tačka 1 Zakona o lokalnoj samoupravi (“Sl. list RCG”, br. 42/03, 28/04, 75/05, 13/06, “Sl. list Crne Gore”, br. 88/09, 03/10 i 38/12), kao i sa Odlukom o učešću lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova Glavnog grada Podgorice, **Sekretarijat za lokalnu samoupravu** je tokom 2013. godine sprovodio postupak prethodnog konsultovanja u izradi brojnih akata od zajedničkog interesa. Sekretarijat za lokalnu samoupravu je na sajtu Glavnog grada, u dijelu oglasna strana uputio građanima Obavještenje da je u toku izrada Etičkog kodeksa lokalnih službenika i namještenika i Odluke o ostvarivanju rodne ravnopravnosti, kao i Javni poziv za prethodno konsultovanje, Obavještenje da je u toku izrada Akcionog plana za borbu protiv korupcije u Glavnom gradu (2012-2014) i Javni poziv za prethodno konsultovanje, Obavještenje da je u toku izrada Lokalnog plana akcije za mlade u Glavnom gradu (2012-2014) i Javni poziv za prethodno konsultovanje, Obavještenje NVO i građanima da je u toku izrada Sporazuma o saradnji Glavnog grada i nevladinih organizacija, Odluke o finansiranju projekata nevladinih organizacija i Javni poziv za prethodno konsultovanje u postupku donošenja ovih akata. Nakon sprovedenih postupaka prethodnog konsultovanja na sajtu su objavljeni sljedeći izvještaji: Izvještaj o rezultatima postupka prethodnog konsultovanja o Akcionom planu za borbu protiv korupcije u Glavnom gradu (2013-2014), Izvještaj o rezultatima postupka prethodnog konsultovanja građana povodom lokalnog Akcionog plana za mlade Glavnog grada 2012-2014, Izvještaj o rezultatima prethodnog konsultovanja o postupku donošenja novog Etičkog kodeksa lokalnih službenika i namještenika i Izvještaj o rezultatima prethodnog konsultovanja o postupku donošenja Odluke o ostvarivanju rodne ravnopravnosti u Glavnom gradu, Izvještaj o prethodnom konsultovanju sa NVO i građanima o postupku donošenja Sporazuma o saradnji Glavnog grada i nevladinih organizacija i Odluke o finansiranju projekata nevladinih organizacija.

Ovaj Sekretarijat je takođe na sajtu Glavnog grada u dijelu oglasna strana objavio programe javne rasprave zajedno sa nacrtima i održao javne rasprave za: Nacrt Odluke o mjesnim zajednicama, Nacrt Akcionog plana za borbu protiv korupcije u lokalnoj samoupravi Glavnog grada-Podgorice 2013-2014, Nacrt Etičkog kodeksa lokalnih službenika i namještenika, Nacrt Odluke o finansiranju projekata nevladinih organizacija, Nacrt Odluke o ostvarivanju rodne ravnopravnosti, Nacrt Sporazuma o saradnji Glavnog grada i nevladinih organizacija.

Nakon održanih javnih rasprava, Sekretarijat za lokalnu samoupravu je objavio na sajtu: Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu Sporazuma o saradnji Glavnog grada i NVO, Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu Odluke o ostvarivanju rodne ravnopravnosti, Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu Etičkog kodeksa lokalnih službenika i namještenika, Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi o nacrtu Akcionog plana za borbu protiv korupcije u lokalnoj samoupravi Glavnog grada-Podgorice 2013-2014. godine.

Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj je putem sredstava javnog informisanja i na web sajtu Glavnog grada Podgorice informisao građane da je pokrenut postupak donošenja nove Odluke o regulisanju saobraćaja na teritoriji Glavnog grada Podgorice. Ovaj Sekretarijat je u postupku donošenja nove Odluke o regulisanju saobraćaja na teritoriji Glavnog grada –Podgorice sproveo postupak prethodnog konsultovanja građana u trajanju od 10 dana na sljedeći način:

- objavljivanjem obavještenja građanima da je u toku izrada nove Odluke o regulisanju saobraćaja na teritoriji Glavnog grada – Podgorice i javnog poziva za konsultovanje po pitanjima od

zajedničkog interesa koje ta odluka određuje, a u cilju dostavljanja pisanih predloga i sugestija, na web sajtu Glavnog grada www.podgorica.me i u prostorijama mjesnih zajednica;

-objavlivanjem upitnika u elektronskoj formi na web.sajtu Glavnog grada;

- dostavljanjem upitnika u štampanoj formi mjesnim zajednicama na gradskom području.

Sekretarijat je nakon sprovedenog postupka prethodnog konsultovanja u skladu sa članom 23 Odluke o učešću lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova, na web sajtu Glavnog grada objavio Izvještaj o rezultatima postupka prethodnog konsultovanja. Nakon toga, Gradonačelnik Glavnog grada – Podgorice je Zaključkom broj 01 – 031/13 - 6300 od 31.10. 2013. godine, utvrdio Nacrt odluke o regulisanju saobraćaja na teritoriji Glavnog grada - Podgorice. Nacrt odluke je stavljen na javnu raspravu u trajanju od 15 dana. Po završetku javne rasprave na web sajtu Glavnog grada je objavljen Izvještaj o javnoj raspravi o Nacrtu Odluke o regulisanju saobraćaja na teritoriji Glavnog grada-Podgorice. Takođe, Gradonačelnik Glavnog grada – Podgorice je Zaključkom br. 01- 033/13-1084 od 14.10.2013. godine, utvrdio Nacrt Plana za zaštitu i spašavanje od poplava za teritoriju Glavnog grada, koji je pripremio Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj, Služba zaštite Glavnog grada i Radna grupa za izradu Plana za zaštitu i spašavanje od poplava za teritoriju Glavnog grada. Nakon toga, Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj je zajedno sa Službom zaštite Glavnog grada i Radnom grupom za izradu Plana za zaštitu i spašavanje od poplava za teritoriju Glavnog grada sproveo javnu raspravu u trajanju od 15 dana i po okončanju iste pripremljen je Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi koji je i objavljen na web sajtu Glavnog grada.

Sekretarijat za finansije je organizovao javnu raspravu povodom Nacrta Odluke o budžetu Glavnog grada Podgorice za 2014.godinu u trajanju od 15 dana. Nacrt navedene odluke objavljen je na internet sajtu Glavnog grada, dok je izvod iz Nacrta odluke objavljen kao podlistak u dnevnom listu "Pobjeda". Nacrt odluke je dostavljen odbornicima Skupštine Glavnog grada, gradskim opštinama Tuzi i Golubovci, potrošačkim jedinicama, javnim preduzećima i nevladinom sektoru preko CRNVO-a. Povodom Nacrta ove odluke održana je javna rasprava za potrošačke jedinice Budžeta, za koju je pokazano interesovanje kroz davanje značajnog broja predloga i sugestija, koje su uticale na konačan tekst Nacrta odluke. Međutim, na centralnoj javnoj raspravi nije iskazano interesovanje građana za sadržinu ovog akta. Zbog vremenskog ograničenja i obaveze prosledjivanja odluke u skupštinsku proceduru, donošenju ovog akta nije prethodilo konsultovanje građana (u smislu prikupljanja potreba građana putem upitnika, izjašnjavanje građana i dr. neposrednih oblika konsultovanja sa građanima).

Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine je sproveo devet javnih rasprava povodom:

- Nacrta Prostorno urbanističkog plana Glavnog grada Podgorice;
- Nacrta Urbanističkog projekta "Industrijska zona – dio planske zone 12.5";
- Nacrta Urbanističkog projekta "Dinoša";
- Nacrta Lokalne studije lokacije "Tuzi – dio planske zone 19";
- Nacrta izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Zagorič 1 – dio zone A";
- Nacrta Generalnog urbanističkog plana Podgorice za prostor UP-a "Drač – Nova Varoš – dio";
- Nacrta Urbanističkog projekta "Drač – Nova Varoš – dio";
- Nacrta izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana Podgorice za prostor DUP-a "Naselje 1 maj – dio" i
- Nacrta izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Naselje 1 maj – dio".

Sekretarijat za socijalno staranje je sproveo dvije javne rasprave u trajanju od 15 dana povodom:

- Nacrta Lokalnog plana za unapređenje socijalne inkluzije – razvoj lokalnih usluga socijalne zaštite u Glavnom gradu – Podgorici 2014 – 2018;
- Nacrta Lokalnog programa prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladih u Glavnom gradu – Podgorici 2014 – 2018.

Nacrti ovih akata su objavljeni kao podlistak u Dnevnom listu “Pobjeda” i na internet sajtu Glavnog grada – Podgorice, a takođe su dostavljeni odbornicima Skupštine Glavnog grada – Podgorice, gradskim opštinama Tuzi i Golubovci i nevladinom sektoru. Po završetku obje javne rasprave, Sekretarijat je pripremio izvještaje o sprovedenim javnim raspravama sa primjedbama, predlozima i sugestijama učesnika u svim fazama donošenja akta, razlozima njihovog eventualnog neprihvatanja, prosječnom ocjenom o kvalitetu i uspješnosti javne rasprave i iste objavio na web sajtu Glavnog grada.

Dostavljene su nam kopije Odluke o utvrđivanju Nacrta svih navedenih akata za koje su sprovedene rasprave, čiji sastavni dio čine obavještenja o javnoj raspravi, kopije programa javnih rasprava i izvještaji o sprovedenim javnim raspravama u 2013. godini.

Skupštini Glavnog grada-Podgorice je podnijeta jedna građanska inicijativa za izmjenu Odluke o donošenju Elaborata o parking zonama, dozvoljenom vremenu parkiranja, kategoriji motornih vozila koja se mogu parkirati i načinu naplate naknade za parkiranje na opštim i posebnim parkiralištima u Podgorici. Ova građanska inicijativa je blagovremeno razmatrana od strane nadležnih organa: Sekretarijata za lokalnu samoupravu, koji ocjenjuje urednost podnijete inicijative i Sekretarijata za komunalno - stambene poslove i saobraćaj, koji je u saradnji sa »Parking servisom« dao mišljenje na podnijetu građansku inicijativu. Nakon dostavljenih mišljenja od strane navedenih sekretarijata, Odbor za planiranje i uređenje prostora, komunalno stambenu djelatnost, saobraćaj i zaštitu životne sredine, kao nadležno tijelo Skupštine, je ispitao sadržinu podnijete građanske inicijative i pripremio Izvještaj za Skupštinu Glavnog grada – Podgorice. Građanska inicijativa je razmatrana na XXXIII sjednici Skupštine 11.jula 2013. godine, na kojoj je Skupština donijela Zaključak o neprihvatanju ove građanske inicijative. Kao razlozi njenog neprihvatanja, u Izvještaju Odbora za planiranje i uređenje prostora, komunalno stambenu djelatnost, saobraćaj i zaštitu životne sredine navodi se da, brojni navodi u građanskoj inicijativi, između ostalih i oni koji se odnose da je nezakonito i neustavno dato ovlašćenje „Parking servis-u Podgorica“ d.o.o. Podgorica da naplaćuje taksu i utvrđuje cjenovnik, nijesu pravno utemeljeni, kao i da su brojne tvrdnje proizvoljne. Tokom 2013.godine, Skupštini Glavnog grada Podgorice nijesu podnesene građanske žalbe, peticije i predlozi.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Glavni grad Podgorica je informisao nevladine organizacije putem internet stranice, oglasne table, novinskih oglasa i natpisa kao i putem društvenih mreža i elektronske pošte.

Informisanje je vršeno povodom Nacrta odluke o finansiranju projekata nevladinih organizacija i nacrta tri druga akata kojima se na nivou Glavnog grada utvrđuje pravni osnov i uređuje saradnja sa NVO sektorom.

Informisanje NVO sektora izvršeno je upućivanjem javnog poziva za predhodno konsultovanje NVO i građanima posredstvom Dnevnog lista „Pobjeda”, web sajta Glavnog grada i neposrednim

dostavljanjem radnog teksta tih akata elektronskim putem CRNVO i određenim NVO koje su pokazale interesovanje.

Dostavljeno je ukupno 10 Nacrta akata i 4 radna teksta u postupku prethodnog konsultovanja, neposredno CRNVO-u, radi animiranja ostalih zainteresovanih NVO za učešće u postupku njihove izrade. Od tog broja, 8 je uputio Sekretarijat za lokalnu samoupravu (pored navedena 4 radna teksta), 1 Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj, 1 Sekretarijat za finansije. Konsultovanje sa NVO obavljeno je u dvije faze: kao prethodno konsultovanje (mehanizmi: ankete, upitnici ili prethodno izjašnjavanje na ponuđene radne tekstove uz dostavljanje tih tekstova, okrugli stolovi i sastanci) i konsultovanje u toku javne rasprave (objavljivanjem Nacrta kao podlistka u dnevnoj štampi i na web sajtu i njegovim neposrednim dostavljanjem CRNVO i eventualno drugim NVO koje zatraže) i to u vezi sa sledećim aktima: -Nacrtom akcionog plana za borbu protiv korupcije u Glavnom gradu (2012-2014), - Nacrtom plana akcije za mlade Glavnog grada (2014-2019), - Četiri radna teksta i nacrta akata navedenih u odgovoru na pitanje br.1, - Nacrtom odluke o regulisanju saobraćaja na teritoriji Glavnog grada. - O Nacrtu odluke o budžetu Glavnog grada nije obavljeno prethodno konsultovanje već je sprovedena samo javna rasprava na kojoj je učestvovala Organizacija boraca NOR-a 1941-1945 Podgorica i jedno Udruženje građana. - o Nacrtu plana zaštite od poplava takođe nije sprovedeno prethodno konsultovanje, a na javnoj raspravi nije učestvovala ni jedna NVO. Na javnoj raspravi povodom Nacrta plana akcije za mlade učestvovala su: NVO Forum MNE, Udruženje mladih sa hendikepom CG i Udruženje paraplegičara. Na javnoj raspravi povodom Nacrta akcionog plana za borbu protiv korupcije u lokalnoj samoupravi Glavnog grada (2012-2014) učestvovala su: CRNVO i Institut alternativa. U postupku prethodnog konsultovanja povodom Sporazuma o saradnji Glavnog grada i NVO sektora i Nacrta odluke o finansiranju projekata NVO učestvovala su NVO Centar za građansko obrazovanje, NVO Udruženje paraplegičara Podgorice i CRNVO, a na javnoj raspravi samo Koalicija NVO „Saradnjom do cilja”. Povodom Nacrta odluke o rodnoj ravnopravnosti, Nacrta etičkog kodeksa lokalnih službenika i namještenika Glavnog grada, Nacrta odluke o mjesnim zajednicama i Nacrta odluke o regulisanju saobraćaja u Glavnom gradu– u postupku konsultovanja nije bilo zainteresovanih NVO iako je Nacrt, osim u medijima i na web sajtu, upućen neposredno CRNVO. Svi navedeni izvještaji o rezultatima postupka prethodnog konsultovanja i o rezultatima javne rasprave objavljeni su na web sajtu Glavnog grada.

Prethodno konsultovanje i javne rasprave za stanovništvo koje čiji nacionalnu manjinu na području Gradske opštine Tuzi sprovodi se na i albanskom jeziku. Za sve ostale akte koje je Skupština usvojila u 2013.godini obavještanje i konsultovanje NVO obuhvaćeno je objavljivanjem javnog poziva, odnosno obavještenja građanima u dnevnoj štampi i na web sajtu Glavnog grada u skladu sa Odlukom o učešću lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova a za akte iz oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata u skladu sa posebnim zakonom.

Učešće NVO u pripremi izrade Predloga programa Skupštine u 2013. godini ostvareno je kroz dostavu predloga za Program rada Skupštine Glavnog grada za 2014. godinu po pozivu nevladinim organizacijama koji je objavljen na internet stranici Skupštine. Predloge za Program rada Skupštine za 2014. godinu dalo je Udruženje paraplegičara Podgorica.

U vezi sa učešćem nevladinih organizacija na sjednicama Skupštine, od ukupno 10 održanih sjednica u naznačenom periodu, 2 nevladine organizacije uzele su učešće na 2 sjednice i to su Unija slobodnih sindikata – Regionalni odbor Podgorica i Mreža za afirmaciju nevladinog sektora MANS. Za XXXIII sjednicu od 11. jula se takođe prijavila NVO MANS, ali je prijava zbog neblagovremenosti odbijena.

NVO su učestvovala u radu radnih tijela zaduženih za izradu Lokalnog plana za unapređenje

socijalne inkluzije – razvoj usluga socijalne i dječije zaštite u Glavnom gradu – Podgorica 2014 – 2018. godina; Lokalni program prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladih u Glavnom gradu – Podgorica;

IMENA ORGANIZACIJA KOJE SU UČESTVOVALE U RADU RADNIH TIJELA:

1. Centar za prava djeteta
2. NVO Djeca prije svega
3. CEDEM
4. Fondacija za stipendiranje roma
5. Asocijacija za demokratski prosperitet ZID
6. NVO JUVENTAS
7. NVO Mladi Vama(Marija Radunović)
8. Institut za socijalnu inkluziju
9. NVO 4LIFE
10. Caritas
11. NVO Preporod
12. Udruženje penzionera
13. Institut alternativa
14. LGBT Forum progress
15. NVO Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju
16. NVO Prvo udruženje roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju
17. NVO Staze
18. NVO Pružite nam šansu
19. NVO Crnogorski ženski lobi
20. NVO Sigurna ženska kuća
21. NVO Centar za feminističku kulturu
22. NVO Korak po korak(Šćekić Gero)
23. Udruženje mladih sa hendikepom
24. Udruženje paraplegičara
25. NVO SOS telefoni
26. Gerontološko društvo

Skupština je na XXXI sjednici od 10. maja 2013. godine usvojila Izvještaj o realizaciji sredstava Budžeta Glavnog grada – Podgorice opredijeljenih za nevladine organizacije po javnom konkursu raspisanom u 2012. godini. Svi propisi Skupštine uključujući i one koji se odnose na ta pitanja, objavljuju se u Službenom listu Crne Gore – opštinski propisi i na sajtu Skupštine, na kojem se objavljuju i drugi akti.

Održano je 4 sastanka/okrugla stola/panel diskusije sa predstavnicima NVO sektora uz učešće Sekretarijata za lokalnu samoupravu, od kojih: sa CRNVO i predstavnicima nekoliko opština vezano za mogućnosti unapređivanja saradnje sa NVO; sa NVO Centar za građansko obrazovanje: „Korupcija na lokalnom nivou-nulta tolerancija” i „Urbanizam na lokalnom nivou u CG-rizici za pojavu korupcije”, sa više NVO na događaju - „Sajam neprofitnih ideja” u Nikšiću.

Memorandumom o saradnji sa NVO Sigurna ženska kuća, Glavni grad Podgorica je obezbijedio stambenu jedinicu za unapređenje zaštite od nasilja u porodici. Takođe, Sekretarijat za socijalno staranje Glavnog grada obezbjeđuje obroke za žrtve nasilja koje se nalaze u objektu i jednokratne pomoći a dodjeljuju se jednokratne novčane pomoći i za rad pojedinih NVO.

Lokalna samouprava nema ni nadležnosti ni mogućnosti da uspostavi i vodi NVO bazu podataka naročito iz razloga što se iz registra NVO ne mogu dobiti podaci o NVO specijalizovanim za određene oblasti koje bi mogli biti stalni partneri u izradi različitih akata iz nadležnosti Glavnog grada. Saradnji se pristupa u mjeri u kojoj NVO iskažu interesovanje. U ovom dijelu će biti od pomoći primjena akata iz odgovora na pitanje br. 1, nakon njihovog usvajanja na Skupštini Glavnog grada. Sekretarijat za socijalno staranje ima internu bazu podataka određenog broja NVO za potrebe konsultacija i saradnje a Sekretarijat za lokalnu samoupravu takođe internu bazu onih NVO sa kojima je do sada uspostavila kontakt u iste svrhe. Lokalna samouprava u 2013. godini nije imenovala kontakt osobu za saradnju sa NVO.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Ne

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Predstavnicima Službe Skupštine Glavnog grada istakla je da Skupština Glavnog grada Podgorice kada objavljuje saziv sjednice Skupštine, objavljuje i poziv NVO za prijavljivanje učešća na sjednici na internet stranici Glavnog grada i Skupštine. Uz njihovu prijavu, predstavnici NVO moraju dostaviti stručne reference, kako bi dokazali da su kompetentni za tu temu, moraju dostaviti i akt o registraciji nevladine organizacije ispred koje se prijavljuju. Odbor za Statut i propise razmatra prijave, on odbija ili prihvata prijave i obavještava predsjednika Skupštine o izabranim predstavnicima NVO koji će učestvovati na sjednici Skupštine, po pojedinim tačkama dnevnog reda. Predsjednik Skupštine na osnovu obavještenja Odbora, upućuje poziv predstavnicima NVO za učešće na sjednici. Najviše 3 predstavnika NVO mogu da učestvuju na jednoj sjednici. Na pitanje o učešću nevladinih organizacijama u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa lokalne uprave predstavnici Glavnog grada su predstavili primjer Akcioni plan za borbu protiv korupcije, 3 NVO su učestvovala u javnoj raspravi i na kraju u pismenoj formi dostavile svoje predloge. Na sajtu Glavnog grada postoji dio koji se bavi Aktuelnim javnim raspravama, i tako se informišu građani o javnim raspravama. Služba Skupštine u pripremi izrade Programa rada Skupštine, putem internet stranice Glavnog grada i Skupštine, obavještava mjesne zajednice i nevladine organizacije na području Glavnog grada o mogućnosti predlaganja tema za izradu Programa rada.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO se uglavnom informišu putem medija i putem zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Sajt Glavnog grada Podgorice smatraju nedovoljno preglednim, a odjeljci Komunalne i saobraćajne policije (koji su u njihovom polju interesovanja NVO Green Home) su bez dovoljno podataka. Ni u godišnjim izvještajima o radu tih preduzeća nema podataka njima potrebnih. Službe nijesu u toku sa tehnologijama. Naglašeno je da se i dalje više posla obavlja

preko faksa nego putem mejla. Oni ne dobijaju pozive i informacije mejlom. Kao primjer loše prakse istaknuto je da je internet stranica opštine nepristupačna osobama sa oštećenjem vida. Predstavnici NVO su bili kritički nastrojeni prema radu Glavnog administratora i njegove službe smatrajući da bi Glavni administrator trebao da koordinira radom sekretarijata u odgovorima za zahtjev o slobodnom pristupu informacijama koji su im proslijeđeni od strane Službe Glavnog administratora u cilju sveobuhvatnijeg i tačnog informisanja zainteresovanih strana. Predstavnici organizacija iz Podgorice istakli su da nemaju saradnju sa kontakt osobom za NVO i da ako postoji ta osoba nije vidljiva. Sve prisutne NVO su učestvovala na konsultacijama i javnim raspravama koje je opština organizovala što je dobar pokazatelj stanja u ovom polju. Po pitanju Instituta slobodne stolice predstavnici NVO su doveli u pitanje pravo odnosno ingerenciju Odbora za statut da ocjenjuje kvalifikovanost predstavnika NVO za učešće u radu sjednica SO.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet strani Glavnog grada objavljen je budžet za 2013. godinu, polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike, završni račun za 2013. godinu, kao i akti koje donosi gradonačelnik, Izvještaj o radu Gradonačelnika i radu organa uprave Glavnog grada i službi u 2013. godini, odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom Glavnog grada, dio evidencije o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Na sajtu su objavljeni planski dokumenti: Prostorno-urbanistički plan, Plan predjela Glavnog grada Podgorica, Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu.

Izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave objavljeni su na podsajtu Glavnog grada.

Na sajtu su objavljena imena članova upravnih odbora službi koje se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

Na sajtu nije objavljen akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz jedinice lokalne samouprave.

Na internet strani dostupni su podaci o kontakt osobi za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, podaci o vrsti informacija u posjedu Glavnog grada, kao i obrazac za podnošenje zahtjeva.

Direkcija za imovinu je u toku 2013. godine dobila osam zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od čega je za šest zahtjeva donijeto rješenje kojim se dozvoljava pristup informaciji, jedan zahtjev je odbijen i jedan zahtjev je odbačen.

U 2013. godini, Sekretarijatu za finansije je dostavljeno 14 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, o kojima je odlučeno na sljedeći način: donijeto je devet rješenja kojima se usvaja zahtjev i dozvoljava pristup informacijama; tri rješenja kojima se djelimično usvaja zahtjev, a dijelom odbija; dok su tri zahtjeva proslijeđena nadležnom organu, u smislu člana 55 Zakona o opštem upravnom postupku.

Sekretarijat za komunalno stambene poslove i saobraćaj u 2013. godini, shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacijama, primio je na rješavanje osam zahtjeva za slobodan pristup informacijama za koje je dozvoljen pristup informacijama.

Sekretarijatu za kulturu i sport su u 2013. godini podnesena tri zahtjeva za slobodan pristup informacijama i donesena su dva rješenja kojim se dozvoljava pristup traženoj informaciji i jedno rješenje kojim se dozvoljava pristup dijelu informacije.

Sekretarijatu za lokalnu samoupravu je dostavljen jedan zahtjev za slobodan pristup informacijama, a Sekretarijat je u propisanom roku donio Rješenje kojim je u jednom dijelu dozvoljen, a u jednom odbijen pristup traženoj informaciji.

Na internet strani Glavnog grada objavljena je inicijativa podnešena od grupe građana, kao i odgovor nadležnih organa povodom iste.

U 2013. godini Sekretarijatu za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine podnešeno je 38 zahtjeva za slobodan pristup informacijama od čega je: 25 usvojeno; sedam odbijeno; četiri su odbačena i dva obustavljena.

U 2013. godini, Sekretarijat za socijalno staranje je dobio pet zahtjeva za slobodan pristup informacijama od kojih je jedan djelimično usvojen, jedan odbijen a tri prosljeđena nadležnom organu za rješavanje.

Uprava lokalnih javnih prihoda je tokom 2013. godine dobila jedan zahtjev za slobodan pristup informacijama i taj zahtjev je odbijen.

Služba glavnog administartora je u 2013. godini po zahtjevima za slobodan pristup informacijama donijela: jedno rješenje kojim se dozvoljava slobodan pristup informaciji, sedam obavještenja o prosljeđivanju zahtjeva za slobodan pristup informaciji nadležnom organu, na nadležnost.

Službi gradonačelnika je dostavljeno devet zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od čega je pet odbijeno, dva zahtjeva su odbačena i dva usvojena.

Tokom 2013. godine, Gradonačelnik nije održavao posebne sastanke sa predsjednicima klubova odbornika, odnosno predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

Na internet stranici Glavnog grada objavljen je Statut Glavnog grada, Poslovnik Skupštine Glavnog grada, kao i odluke koje je Skupština donijela u toku 2013. godine.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave je u toku 2013. godine održao devet sjednica. Izvještaj koji sadrži pregled svih aktivnosti Savjeta za prethodnu godinu objavljen je na sajtu Glavnog grada. Savjet nema sopstveni budžet. Savjet putem saopštenja obavještava o svom radu, kao i objavljivanjem preporuka.

U 2013. nije bilo zahtjeva građana za praćenjem rada sjednica Skupštine.

Na zvaničnoj internet stranici Glavnog grada tokom 2013. godine su bile dostupne informacije o dnevnom redu sjednica, 15 dana prije njihovog održavanja. Na zvaničnoj internet stranici nijesu bili dostupni materijali za tačke dnevnog reda. Sa objavom predloženih materijala Služba Skupštine je počela 25.02.2014. dok se svi materijali nakon održane sjednice odmah objavljuju na sajtu.

PREPORUKE

- Prilagoditi zgradu Skupštine Glavnog grada Podgorice, kao i prostorije u kojima se održavaju javne rasprave za pristup i kretanje licima sa invaliditetom.
- Usvojiti Odluku o saradnji organa državne uprave i nevladinih organizacija za koju je sproveden postupak prethodnog konsultovanja. Usvajanje ovakve Odluke je neophodno u cilju transparentnog procesa izbora predstavnika NVO u radna tijela.

- Neophodno je generalno učiniti rad lokalne samouprave transparentim u polju informisanja NVO i poštovanja Zakona o slobodnom pristupu informacijama.
- Potrebno je usvojiti Odluku o Savjetu za saradnju lokalne samouprave i NVO kao i Odluku o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama u skladu sa Modelima odluka preporučenim od strane Zajednice opština.
- Prilagoditi internet sajt Glavnog grada licima sa oštećenim vidom.

PRIJESTONICA CETINJE

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U toku 2013. godine nije bilo inicijativa podnesenih od strane građana Sekretarijatu za lokalnu samoupravu, Sekretarijatu za finansije i razvoj preduzetništva, Sekretarijatu za socijalnu politiku i mlade, Sekretarijatu za kulturu i medije, kao ni Direkciji za imovinu. S druge strane, u toku izrade Nacrta Prostorno urbanističkog plana Prijestonice Cetinje sa Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu, Sekretarijatu za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine su prije javne rasprave upućene 43 inicijative od strane građana.

U Prijestonici Cetinje nije raspisivan opštinski ni mjesni referendum i nije podnesena nijedna građanska žalba, peticija ili predlog. Na području Prijestonice Cetinje održana su dva zbora građana za izbor predsjednika i članova Savjeta i Nadzornog odbora u Mjesnoj zajednici „Nova varoš” i Mjesnoj zajednici Bajice.

Prije utvrđivanja nacrta planova i programa razvoja opštine, budžeta i opštih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze građana, nije primjenjivan postupak prethodnog konsultovanja³ u 2013. godini. Održano je 14 javnih rasprava, od kojih je Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životnu sredine organizovao 11 rasprava, Sekretarijat za finansije i razvoj preduzetništva jednu raspravu, Sekretarijat za socijalnu politiku i mlade jednu javnu raspravu i Radna grupa za izradu Lokalnog energetskog plana za Prijestonicu Cetinje za period 2013-2023. jednu javnu raspravu. Za sve javne rasprave je dostavljeno Program/Plan javne rasprave, Obavještenje/ Poziv za javnu raspravu, kao i Izvještaj/Zaključak o rezultatima javne rasprave. Za javne rasprave u svrhu davanja saglasnosti na elaborate za šest projekata dostavljeni su za svaki Obavještenje o javnom uvidu i poziv na javnu raspravu, kao i Zapisnik sa javne rasprave. Obavještenja/Pozivi za javnu raspravu su zajedno sa programima i nacrtima akata bili istaknuti na sajtu Prijestonice Cetinje, a zainteresovana pravna i fizička lica su o terminu održavanja javne rasprave bili obaviješteni i putem dnevnog štampanog medija “Pobjede”, preko radija Cetinje, kao i putem oglasnih tabli u nadležnim sekretarijatima.

3 U toku izrade Nacrta Prostorno urbanističkog plana Prijestonice Cetinje sa Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu, Sekretarijatu za planiranje i uređenje prostora i zaštitu životne sredine su upućene 43 inicijative od strane građana prije javne rasprave, koje su nakon završetka upućene obrađivaču na dalju doradu i analizu. Plan učešća građana utvrđen je u procesu izrade Prostorno urbanističkog plana još u 2012. godini, pri čemu je formiran Forum za pristup javnosti kao i radne grupe u okviru Foruma za pristup javnosti. Međutim, građanima nije upućen poziv za prethodno konsultovanje u postupku donošenja ovog akta.

Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora je kao obrađivač organizovao javne rasprave u postupku izrade sljedećih akata:

- Javna rasprava o Nacrtu Prostorno urbanističkog plana Cetinja (PUP Cetinje) sa Izvješćem o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu- od 13.11.2013. do 12.12.2013.godine;
- Javna rasprava o Nacrtu Lokalne studije „Poda” sa Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu –od 28.12.2012. do 28.01.2013.god;
- Javna rasprava o Nacrtu detaljnog urbanističkog plana „Zona sporta” zahvat u okviru Istorijskog jezgra (Zona A2)- od 08.08.2013. do 22.08.2013. godine;
- Javna rasprava o Nacrtu Lokalne studije lokacije „Rvaši” i o Nacrtu Izmjena i dopuna prostornog plana opštine Cetinje za prostor Lokalne studije „Rvaši” sa Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu od 28.12.2012. do 28.01.2013.godine;
- Javna rasprava o Nacrtu Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Bogdanov kraj” (Zona C), o Nacrtu Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Industrijska zona” (Zona I, podzona I2) i o Nacrtu izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana Cetinje za prostor Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana „Bogdanov kraj” (Zona C) i Detaljnog urbanističkog plana „Industrijska zona (Zona I, podzona I2) sa Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu- od 30.04.2013. do 30.05.2013. godine;
- Javna rasprava o Elaboratu procjene uticaja na životnu sredinu bazne stanice mobilne telefonije „Obzovica” – 09.04.2013.godine;
- Javna rasprava o ocjeni Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za projekat bazne stanice mobilne telefonije na lokaciji „Sandin do-zgrada Vodovoda Cetinje”- 29.11.2013. godine;
- Javna rasprava o ocjeni Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za projekat bazne stanice mobilne telefonije na lokaciji „Njeguši” – 09.05.2013.godine;
- Javna rasprava o Elaboratu procjene uticaja na životnu sredinu za „Izgradnju privremenog objekta, namjene postrojenje za preradu mlijeka-Sirara”- 18.11.2013.godine;
- Javna rasprava o Elaboratu o procjeni uticaja na životnu sredinu farme za intenzivan uzgoj živine -14.08.2013.godine;
- Javna rasprava o Elaboratu o procjeni uticaja bazne stanice mobilne telefonije na lokaciji „Čevo”-22.04.2013.godine.

Sekretarijat za finansije i razvoj preduzetništva⁴ je kao obrađivač organizovao javnu raspravu u postupku izrade Nacrta Odluke o radnom vremenu, dok je Sekretarijat za socijalnu politiku i mlade organizovao javnu raspravu o Nacrtu Lokalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti na teritoriji Prijestonice Cetinje (2013-2016. godine) u trajanju od 15 dana. Radna grupa za izradu Lokalnog energetskog plana za Prijestonicu Cetinje za period 2013-2023. je organizovala javnu raspravu povodom Nacrta Lokalnog energetskog plana za Prijestonicu Cetinje za period 2013-2023. u trajanju od 15 dana.

Skupštini Prijestonice Cetinje je tokom 2013. podnesena jedna građanska inicijativa. Građansku inicijativu je podnijela Mirjana Aleksandra Rajković u ime NVO „Fondacija Mirjana A.R“ sa podrškom od 306 potpisnika za donošenje odluke o zabrani restrikcije za vodi na području Prijestonice Cetinje. Ova građanska inicijativa je još uvijek u proceduri.

4 Sekretarijat za finansije i razvoj preduzetništva je objavio poziv za učešće u postupku prethodnog konsultovanja za tekst odluke o radnom vremenu 03.12.2012.godine, ali s obzirom da se naše istraživanje odnosi na 2013.godinu ovaj podatak nije mogao biti uvršten u dio koji se odnosi na postupak prethodnog konsultovanja u Prijestonici Cetinje

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

NVO sektor je informisan o svim pitanjima značajnim za njihov rad i to: učešćem u radu Skupštine kroz institut slobodna stolica, učešćem NVO sektora u javnim raspravama i radionicama, te informisanjem istih putem medija, sajta Prijestonice itd.

NVO sektor je konsultovan prilikom izrade nacрта opštih akata koje donosi Skupština Prijestonice.

U cilju uključivanja javnosti odnosno direktnog povezivanja sa građanima u Prijestonici je formiran Forum za učešće javnosti – kao tim koji će osmisliti i voditi Strategiju uključivanja građana. Predstavnici NVO takođe imaju predstavnike u ovom tijelu.

Prijestonica Cetinje je ustupila prostorije za korišćenje NVO Kud „Njegoš“.

Kontakt osoba za saradnju sa nevladinim organizacijama ispred Prijestonice Cetinje je Savo Mrvaljević, samostalni savjetnik I u Sekretarijatu za lokalnu samoupravu.

U Prijestonici Cetinje postoji baza podataka lokalnih NVO koja je kreirana na osnovu evidencije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore. Trenutno na teritoriji Prijestonice Cetinje je registrovano 84 NVO.

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Ne
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Predstavnici lokalne samouprave Prijestonice Cetinje su istakli da Skupština Prijestonice objavljuje dnevni red Skupštine na sajtu, sve odluke skupštine su objavljene na internet stranici kao i izvještaji sa sjednica, ali informativni materijal i radni materijal za sjednice se ne objavljuje na internet stranici.

Svi javni pozivi, koji podrazumijevaju objavljivanje, objavljuju se putem internet stranice, jedne dnevne novine i putem lokalnog radio servisa. Vezano za institut slobodne stolice oni su objasnili da je jedna osoba odabrana kao predstavnik NVO i ta osoba stalno zauzima mjesto odnosno institut slobodne stolice, određen za predstavnike NVO. Poslovnik dozvoljava toj osobi da govori 10 minuta. Poslovnik definiše da predstavnik NVO može govoriti odnosno prisustvovati sjednici skupštine na poziv njenog predsjednika. Iz Prijestonice Cetinje su dva puta slali MUP-u pismo u kojem se tražio spisak preregistrovanih NVO čije je sjedište u Prijestonici, i taj odgovor nikada nisu dobili. Oni su iskoristili registar nevladinih organizacija Ministarstva unutrašnjih poslova kako bi provjerili koje NVO su preregistrovane u Prijestonici Cetinje. U Prijestonici Cetinje u 2012.godini 21,000 eura je raspodijeljeno na osnovu odluke gradonačelnika, dok konkurs za finansiranje projekata NVO nije bio objavljen. Istaknuto je da se često pri ocjenjivanju projekata,

ne poštuju u potpunosti unaprijed određeni kriterijumi. Predstavnicima Prijestonice Cetinje su istakli da glavni problem leži u činjenici da nijednim zakonom nije definisano da se sredstva NVO moraju raspodijeliti i koliko su to iznosi.

Predstavnicima Prijestonice Cetinje su izrazili potrebu za formiranjem kancelarije za saradnju sa NVO.

Nevladine organizacije

Predstavnicima NVO su istakli da na Cetinju postoje slučajevi da par organizacija dobija pozive za konsultovanje putem mejla, kao što je bio slučaj sa Lokalnim planom za biodiverzitet. Predstavnicima jedne od prisutnih organizacija je u 2013. godine bila u radnoj grupi u koju je pozvana, ali su sastanci bili neredovni, materijal nije blagovremeno dijeljen što je dovelo do njenog povlačenja. Naglasili su da je internet stranica komplikovana i nepregledan. Teško je naći bazu podataka cetinjskih nevladinih organizacija. U dijelu Sekretarijata su dostupni samo opisi njihovih djelatnosti, bez konkretnih podataka i dokumenata, što nije dobra praksa. Što se tiče poziva za učešće na javnim raspravama, situacija je kako ističu predstavnici NVO dosta dobra: na sajtu se nalaze redovna obavještenja, ali se dijele i flajeri i posterji po gradu. Međutim, ističu da kada dođe do učešća NVO predstavnika u javnim raspravama, njegovi prijedlozi se ne uvažavaju i oni rijetko dobijaju izvještaje sa javnih rasprava.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Svi akti koje donosi Gradonačelnik Prijestonice objavljeni su na internet stranici Prijestonice.

Na internet stranici Prijestonice objavljen je budžet i završni račun za 2013. godinu, kao i Izvještaj o radu Gradonačelnika Prijestonice u 2013. godini. Nije objavljen Polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike.

Na sajtu su objavljeni i planski dokumenti, program uređenja prostora, program razvoja zajednice lokalne samouprave.

Objavljeni su Zaključci o usvajanju izvještaja o radu javnih službi čiji je osnivač Prijestonica osim Zaključka o usvajanju izvještaja DOO Komunalno, jer isti još nije usvojen. Objavljene su i odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom Prijestonice, odluke o imenovanju članova organa upravljanja i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač Prijestonica.

Nije bilo podnešenih inicijativa i građanskih inicijativa, nijesu održavani zborovi građana, kao ni opštinski i mjesni referendumi.

U toku 2013. godine nije održan sastanak Gradonačelnika sa predsjednicima klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

Na sajtu su dostupni podaci o kontakt osobi zaduženoj za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, kao i podaci o vrsti informacija u posjedu Prijestonice. Glavni administrator je dobio 22 zahtjeva. Na tri je odgovoreno, a 19 je proslijeđeno nadležnim organima. Glavni administrator je u slučaju dva zahtjeva odgovorio traženom informacijom, a u jednom slučaju je odbio zahtjev jer nije posjedovao informaciju.

Sekretarijat za finansije i budžet dobio je 86 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Prihvaćena su 36 zahtjeva, a 62 su odbijena.

Sekretarijat za prostorno planiranje i zaštitu životne sredine dobio je 24 zahtjeva, po šest zahtjeva je postupio, a za 18 nije bilo u nadležnosti, te ih je proslijedio drugim organima.

Direkcija za investicije i razvoj dobila je dva zahtjeva. Direkcija je za jedan zahtjev dozvolila pristup informaciji, a na drugi je dijelom dozvolila, a dijelom odbila zbog neposjedovanja informacije.

Direkcija za imovinu je primila dva zahtjeva i na oba je odgovorila.

Komunalna policija je dobila četiri zahtjeva, usvojila je tri, a jedan je odbila zbog neposjedovanja informacije.

Služba skupštine dobila je četiri zahtjeva, na sva četiri je odgovorila.

Sekretarijat za socijalnu politiku i mlade je dobio sedam zahtjeva. Na četiri je odgovoreno traženom informacijom, a tri su odbijena.

Služba za zajedničke poslove dobila je 15 zahtjeva za slobodan pristup informacijama od čega je jedanaest usvojila, dva odbila, a dva prosljedila nadležnom organu.

PREPORUKE

- Primijeniti u postupku izrade akata od zajedničkog interesa postupak prethodnog konsultovanja.
- Izrada Odluke kojom će se kreirati proces izbora predstavnika NVO u radna tijela.
- Unaprijediti način finansiranja – uspostaviti model vrednovanja projekata i opredjeljivanja sredstava na osnovu valjanih kriterijuma. Izbjeći praksu jednake raspodjele sredstava svim NVO koje su se prijavile na Konkurs.
- Unaprijediti Institut slobodne stolice – uspostaviti model rotiranja predstavnika NVO i dodatno animirati iste za učešće na sjednicama Skupštine.
- Kreirati jedinstvenu mailing listu za NVO koje su aktivne na Cetinju, i putem iste informisati NVO o pitanjima važnim za sektor.
- Prilagoditi internet sajt Prijestonice licima sa oštećenim vidom.

OPŠTINA ANDRIJEVICA

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U Opštini Andrijevica tokom 2013. godine nije bilo podnesenih inicijativa od strane građana nadležnim organima lokalne uprave. Na području ove opštine održana su tri zbora građana u Mjesnim zajednicama Slatina, Zabrđe i Prisoja.

U toku 2013.godine nije raspisivan opštinski ili mjesni referendum i nije bilo podnesenih građanskih žalbi, peticija i predloga nadležnim organima.

Prilikom donošenja programa razvoja opštine, prostornih i urbanističkih planova, budžeta i opštih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze građana, nije utvrđivan plan učešća građana u donošenju odluka i određivan organ koji će sprovesti javnu raspravu. Takođe, u postupku izrade akata od zajedničkog interesa u 2013.godini nije primjenjivan postupak prethodnog konsultovanja, a sprovedena je javna rasprava prilikom pripreme Odluke o utvrđivanju budžeta opštine za 2013. godinu. Dostavljen nam je Javni poziv na javnu raspravu, Program javne rasprave, kao i Izvještaj sa javne rasprave.

Službi Skupštine tokom 2013.godine nije podnijeta nijedna građanska inicijativa, građanske žalba, peticija i predlog.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

U toku 2013. godine nije sačinjavana posebna informacija o pitanjima vezanim za nevladin sektor, ali su bitne aktivnosti lokalne uprave iz ove oblasti prezentovane na internet stranici opštine i lokalnom radio servisu.

U toku 2013. godine nevladine organizacije su javnim pozivom pozivane da učestvuju u konsultacijama za izradu Nacrta lokalnog energetskeg plana opštine i budžeta opštine, ali se nijedna NVO nije odazvala pozivu.

U 2013. godini predstavnik NVO učestvovao je u izradi lokalnog Akcionog plana za praćenje realizacije akcionog plana za borbu protiv korupcije a takođe je predstavnik NVO imenovan i u tim za praćenje realizacije Akcionog plana za borbu protiv korupcije. Navedeni pripadnici NVO su iz Planinarskog društva „Komovi“ i KUD „Komovi“.

Sekretarijat za lokalnu upravu je u saradnji sa NVO URCD iz Bijelog Polja, organizovao za pripadnice ženskog pola sa područja Andrijevice seminar na temu rodna ravnopravnost.

Sala SO Andrijevica je uvijek na raspolaganju nevladinim organizacijama za organizovanje seminara, sastanaka itd. Nvladinim organizacijama je na raspolaganju institut slobodne stolice za učešće na sjednicama Skupštine opštine Andrijevica.

Generalna ocjena predstavnika službe Skupštine je da predstavnici NVO na području opštine Andrijevica nijesu zainteresovani da učestvuju u javnim raspravama, pripremi propisa i drugih akata iz nadležnosti opštine.

Kontakt osoba za saradnju sa nevladinim organizacijama je Kićović Vesna, samostalni savjetnik u Sekretarijatu za poslove lokalne uprave.

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Ne
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Ne
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Ne

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Opština Andrijevića informiše NVO putem oglasne table i lokalnog radio servisa. Predstavnik lokalne samouprave je istakao da je glavni problem opštine slaba kadrovska osposobljenost. Internet stranicica Opštine Andrijevića se ne ažurira redovno iz razloga što predstavnici lokalne samouprave ne posjeduju šifru za pristup internet stranici već osoba koja je angažovana od strane Zajednice opština Crne Gore. Istaknuto je da se u Andrijevići pokušala oformiti Etička komisija i da je za članove iste objavljen javni poziv ali da se niko se nije prijavio. Predstavnik lokalne samouprave je istakao da Zakon o spriječavanju konflikta interesa često u malim sredinama, pravi problem za konstituisanje Savjeta i sličnih tijela. U 2013. nijedna NVO koja se prijavila na konkurs nije uspješno/pravilno popunila aplikacionu formu te je konkurs poništen, a sredstva su podijeljena na osnovu zahtjeva predsjedniku opštine. Predstavnik lokalne samouprave je povodom ovog problema istakao da je potrebna edukacija NVO o popunjavanju aplikacione forme i da je lokalna samouprava takođe organizovala obuke.

Nevladine organizacije

Fokus grupi nisu prisustvovali predstavnici NVO iz Andrijevice.

Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na sajtu opštine Andrijevića objavljeni su Statut opštine i budžet za 2013. godinu, kao i završni račun i Izvještaj o radu Predsjednika opština za 2013. godinu. Opština ne praktikuje objavljivanje polugodišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta i investicione politike. Na sajtu se ne objavljuju akti koje donosi predsjednik opštine.

U dijelu javnih nabavki, na sajtu su objavljene i odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačne odluke. Od strateških dokumenata na sajtu su objavljeni: Strateški plan razvoja opštine, Višegodišnji investicioni plan, Prostorno urbanistički plan, Lokalni energetska plan.

Na sajtu nijesu objavljeni sljedeći podaci: evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz jedinice lokalne samouprave, evidencija i sadržaj propisanih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju,

kao ni odgovori nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju.

Tokom 2013. godine nije održan sastanak predsjednika opštine sa predsjednikom klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

Na sajtu opštine dostupni su podaci o kontakt osobi za postupanje na osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, obrazac za podnošenje zahtjeva, kao i vodič o vrsti informacija u posjedu opštine.

Opština Andrijevića je u toku 2013. godine dobila 120 zahtjeva za slobodan pristup informacijama i na svaki zahtjev je odgovoreno traženom informacijom.

Na sajtu opštine Andrijevića nije objavljen Poslovnik o radu Skupštine opštine jer je u toku proces izrade novog. Samo neke od odluka koje donese Skupština opštine objavljuju se na sajtu opštine. Na sajtu je objavljen Statut opštine Andrijevića.

Sjednice nijesu najavljivane putem internet stranice, niti je tim putem bio dostupan materijal i dnevni red za iste. Opština planira da ovo uvede kao praksu u budućem radu.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave u toku 2013. godine nije održao nijednu sjednicu, pa će na sljedećem zasijedanju Skupština pristupiti izboru novog Savjeta.

CRNVO nije dobio informaciju da li su na sajtu objavljeni završni račun za 2013. godinu, Izvještaj o radu predsjednika opštine, kao ni izvjestaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

Takođe, nemamo informaciju da li je u opštini formiran Informacioni centar.

PREPORUKE

- Primijeniti u postupku izrade akata od zajedničkog interesa postupak prethodnog konsultovanja.
- Unaprijediti informacione kapacitete opštine i objavljivati pozive za prethodno konsultovanje, pozive za javne rasprave, nacрте akata, kao i izvještaje sa javne rasprave na sajtu opštine.
- Unaprijediti informacione kapacitete opštine i obezbijediti poštovanje Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o slobodnom pristupu informacijama u dijelu transparentnosti rada opštine.
- Unaprijediti kapacitete lokalnih NVO za pisanje projekata.
- Sprovesti proces izbora novog Savjeta za razvoj i zaštitu lokalne samouprave i osigurati njegovu efikasnost.
- U 2015. i u narednim godinama organizovati sastanak predsjednika opštine sa predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Poboljšati transparentnost rada opštine redovnijim ažuriranjem zvanične internet prezentacije.

OPŠTINA BAR

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U Opštini Bar tokom 2013. godine nije bilo podnesenih inicijativa i građanskih inicijativa Službi za skupštinske poslove. Sekretarijatu za uređenje prostora, komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine je podnijeto ukupno 129 inicijativa za izradu lokalnih planskih dokumenata. Protiv rješenja ovog Sekretarijata uloženo je ukupno 16 žalbi od kojih je drugostepeni organ odbio 10.

U 2013. godini Služba Glavnog administratora primila je 107 žalbi uložениh na prvostepena rješenja iz oblasti lokalnih javnih prihoda, uređenja prostora i stambeno-komunalne oblasti i inspekcijskog nadzora u komunalnoj oblasti i 21 žalbu uloženu na prvostepena rješenja organa koji vrši promjene u biračkom spisku. Pored uložениh žalbi, primljen je 131 zahtjev za promjenu u biračkom spisku od MUP-a i CRS-a i 10 zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

Nije podniet nijedan zahtjev za održavanje zborova građana, a takođe tokom 2013. godine u ovoj opštini nije raspisivan opštinski ni mjesni referendum.

Tokom 2013. godine nije primijenjen postupak prethodnog konsultovanja u izradi akata od opšteg interesa. Nadležni organi lokalne uprave su preko Službe za skupštinske poslove organizovali 14 javnih rasprava po sljedećim nacrtima, od kojih je Sekretarijat za uređenje prostora, komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine organizovao sedam:

- Nacrt Odluke o budžetu Opštine Bar za 2014;
- Nacrt Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o budžetu Opštine Bar za 2013. godinu;
- Nacrt Programa uređenja prostora za 2014 godinu;
- Nacrt Odluke o montažnim objektima privremenog karaktera;
- Nacrt Plana postavljanja privremenih objekata za 2014. godinu;
- Nacrt Odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa;
- Nacrt Odluke o postavljanju, odsono građenju i uklanjanju pomoćnih objekata;
- Nacrt Odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom;
- Nacrt Odluke o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta;
- Detaljni urbanistički plan “Bjelila-Rutke-Gorelac”;
- Detaljni urbanistički plan “Gornja Čeluga”;
- Detaljni urbanistički plan “Ratac-Zeleni pojas”;
- Urbanistički projekat “Stambeni kompleks Belveder”;
- Izvještaj o stanju uređenja proctor za 2013. godinu.

Takođe, shodno Zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu, Sekretarijat za uređenje prostora, komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine je organizovao javne rasprave po osnovu osam zahtjeva za davanje saglasnosti na Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Obavještenja o održavanju javnih rasprava i programi učešća građana za sve javne rasprave su istaknuti na sajtu opštine, dok su nam izvještaji sa javnih rasprava dostavljeni putem pošte. Kada je u pitanju Sekretarijat za uređenje prostora, komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine, zainteresovana lica su mogla izvršiti uvid u planski dokument na javnoj prezentaciji, u prostorijama nosioca pripremnih poslova, na sajtu opštine Bar kao i u kancelarijama Mjesne

zajednice u okviru kojeg se nalazi zahvat planskog dokumenta. Izvještaji sa javnih rasprava su objavljeni na sajtu Sekretarijata.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Lokalna samouprava je na osnovu člana 116 Zakona o lokalnoj samopravi informisala nevladine organizacije o pitanjima vezanim za nevladin sektor putem stručnih sastanaka, okruglih stolova, preko sajta i pojedinačno.

Lokalna samouprava tokom 2013. godine vršila je konsultovanje nevladinih organizacija pri izradi nacrtu odluka i programa, putem poziva za javnu raspravu koja traje 15 dana. Omogućuje se učešće nevladinih organizacija u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa. U prošloj godini imenovan je radni tim za izradu Akcionog plana za prilagođavanje saobraćajnih i javnih površina kretanju lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom. Predsjednik opštine je rješenjem broj 031-1603 od 16.12.2013. godine dao saglasnost na "Lokalni plan akcije u oblasti invalidnosti u opštini Bar".

Lokalna samouprava organizovala je zajedničke javne i stručne rasprave sa nevladinim organizacijama prilikom donošenja svih nacrtu odluka i programa. Kao primjer se navodi donošenje Budžeta opštine Bar za 2014. godinu. Sekretarijat za ekonomiju i finansije prilikom izrade Budžeta opštine Bar putem medija, putem oglasne table i putem plakata koje se dostavljaju mjesnim zajednicama obavještava javnost o početku izrade Nacrta Odluke o budžetu opštine Bar, sa ciljem da svi zainteresovani subjekti uzmu učešće prilikom izrade Nacrta ovog dokumenta. Nakon utvrđivanja Nacrta Odluke o budžetu opštine Bar organizuje se javna rasprava u trajanju od 15 dana. Nacrt ove odluke Skupštinska služba dostavlja mjesnim zajednicama, nevladinim organizacijama, političkim partijama, privrednim i drugim organizacijama i zajednicama i objavljuje na sajtu opštine Bar, sa ciljem da svi zainteresovani subjekti uzmu aktivno učešće tokom javne rasprave.

Svim nevladinim organizacijama opština Bar omogućava da besplatno koriste dvije sale (malu i veliku) za održavanje svojih sastanaka. U 2013. godini koristile su: Centar za prava djeteta CG, Adria, Izviđački odred „24 novembar“, Dani skadarskog jezera, Udruženje medicinskih sestara i tehničara, Povjerenje, „Pčela Bar“ i dr.

Predstavnik nevladinih organizacija učestvuje na sjednici Skupštine ili radnog tijela, na način i po postupku Poslovnika o radu SO Bar. Po jednoj tački dnevnog reda na sjednici Skupštine može učestvovati samo jedan predstavnik nevladinih organizacija.

Nevladina organizacija dužna je da, radi korišćenja instituta „slobodna stolica“, Službi Skupštine dostavi: prijavu za učešće u radu sjednice, potpisanu od strane lica koje je ovlašćeno da zastupa ili predstavlja nevladinu organizaciju; statut nevladine organizacije; odluku o osnivanju nevladine organizacije i drugu dokumentaciju na osnovu koje se utvrđuje ispunjenost uslova.

Služba Skupštine, na osnovu dostavljenih prijava ustanovljava, vodi i ažurira evidenciju o nevladinim organizacijama koje prijavljuju učešće za korišćenje instituta slobodna stolica“. Poziv nevladinim organizacijama za prijavljivanje učešća na sjednici Skupštine objavljuje se na web sajtu Opštine, najkasnije 10 dana prije održavanja sjednice Skupštine. Ukoliko se, povodom iste tačke dnevnog reda, prijavi više nevladinih organizacija, Predsjednica Skupštine poziva na zajednički sastanak predstavnike tih nevladinih organizacija. Na sastanku kod predsjednice Skupštine nevladine organizacije međusobnim dogovorom ili glasanjem određuju, odnosno imenuju predstavnike nevladinih organizacija koji će učestvovati u radu sjednice, po pojedinim tačkama dnevnog

reda. Predstavnici nevladinih organizacija koji učestvuju u radu sjednice Skupštine, mogu podnositi predloge i mišljenja, najkasnije 3 dana prije dana održavanja sjednice. Predlozi i mišljenja dostavljaju se predsjednici Skupštine, predsjedniku Opštine, drugom ovlaštenom predlagачu i nadležnom radnom tijelu.

Predsjednica Skupštine, najmanje jedanput godišnje organizuje radni sastanak sa predstavnicima nevladinog sektora u cilju sagledavanja ostvarene saradnje i njenog unapređenja. Na radnom sastanku prisustvuje i kolegijum Predsjednika Skupštine.

Imenovana je kontakt osoba za saradnju sa nevladinim organizacijama, a to je Božo Šljivančanin.

Ministarstvo unutrašnjih poslova – Direktorat za državnu upravu i lokalnu samoupravu je na zahtjeva Sekretarijata za opštu upravu i društvene djelatnosti dostavio spisak nevladinih organizacija sa sjedištem na teritoriji opštine Bar, koje su upisane u Registar nevladinih organizacija i na spisku ih je 186.

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Da ⁵
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupa

Lokalna samouprava

Predstavnik lokalne samouprave je istakao da su iz SO Bar pozivali sve nevladine organizacije sa spiska koje im je prosljedila kontakt osoba za saradnju sa NVO, kako bi odredili spisak NVO koje su zainteresovane da učestvuju na sjednicama SO. Na kraju su došli do spiska od 20-tak NVO, a u prethodnom sazivu je bilo 2-3 NVO koje su učestvovali u radu SO. Konstatovano je da se ne objavljuju javni pozivi za učešće nevladinim organizacijama u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa lokalne uprave. Što se tiče finansiranja nevladinih organizacija predstavnik lokalne samouprave je istakao da postoje dugovanja iz 2010. godine.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO koji su prisustvovali fokus grupi nijesu zadovoljni internet stranicom Opštine Bar. Istakli su da se na njoj nalaze informacije koje opština smatra važnim, ali ne one koje su zapravo od važnosti za NVO. U Baru je posjećenost javnih rasprava od strane NVO predstavnika veoma mala i predstavnici NVO su istakli da postoji potreba da se pozivi i informacije o javnim raspravama šalju e-mailom, te da opština kreira spisak NVO iz Bara. U Baru postoji 7 organizacija

5 Skupština opštine Bar je u 2014. godini potpisala Sporazum o saradnji sa 16 nevladinih organizacija i to sa sledećim NVO: Adria, Organizacija slijepih za Bar i Ulcinj, Udruženjem paraplegičara Bar, Društvo roditelja djece sa posebnim potrebama, Organizacijom civilnih invalida rata za Bar i Ulcinj, Infosport, Društvo maslinara Bar, Izviđački odred „24 novembar“, Kulturno umjetničko društvo Jedinstvo, Zupci production, Hratsko građansko društvo Crne Gore – podružnica Bar, Udruženje vinara i vinogradara „Crmnički vranac“, Pjevačko društvo „Zora“, Savez auto taksi preduzetnika Bara, Udruženje za zaštitu životinja i prirode, Prijatelji LML, Caritas barske nadbiskupije.

od „posebnog“ značaja. Predstavnici NVO su istakli da nisu jasni kriterijumi za njihov odabir. U okviru tih 7 nalaze se i po dvije organizacije istog polja djelovanja, a nema, kako su istakli prisutni, nijedne organizacije koja se direktno bavi ljudskim pravima.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na sajtu opštine Bar objavljeni su svi akti koje donosi predsjednik opštine, a koji su prošli zakonsku proceduru usvajanja na Skupštini. Polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike za 2013. godinu nije objavljen. Završni račun za 2013. godinu, Godišnji izvještaj o radu predsjednika opštine i izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave se ne nalaze na sajtu jer nijesu usvojeni usljed promjene lokalne vlasti. Na internet stranici Opštine Bar su objavljene odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine.

Na internet stranici Opštine Bar u 2013. godini su objavljeni planski dokumenti, i to: Odluka o donošenju DUP-a „Topolica IV“ i Odluka o donošenju DtlP-a „Čanj II“, kao i Izvještaj o stanju uređenja prostora za 2013. godinu i Program uređenja prostora za 2013. godinu. Opština Bar nije usvojila program razvoja jedinice lokalne samouprave.

Imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave nisu nabrojana, ali se na internet stranici Opštine, redovno objavljuju odluke o imenovanju ili izmjenama članova ovih tijela.

Na sajtu nije objavljena evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, kao ni akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz jedinice lokalne samouprave.

Predsjednik Opštine Bar nije održao sastanak sa predsjednicima klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija u 2013. godini, ali je prisustvovao kolegijumima koje je predsjednica Skupštine opštine održala sa predsjednicima klubova odbornika.

Na sajtu opštine dostupni su podaci o kontakt osobi za postupanje na osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, obrazac za podnošenje zahtjeva, kao i vodič o vrsti informacija u posjedu opštine.

Služba predsjednika opštine dobila je u 2013. godini tri zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Na jedan zahtjev je odgovoreno traženom informacijom, drugi je odbijen, a treći je bio u proceduri u trenutku pisanja ovog izvještaja.

Na sajtu opštine Bar objavljen je Statut opštine, Poslovnik o radu Skupštine opštine kao i sve odluke koje je Skupština donijela u 2013. godini.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave je prvobitno izabran 2011. godine. Nakon što je, u kratkom roku od izbora, više od polovine članova podnijelo ostavke, Skupština je razriješila i ostale članove Savjeta, i na taj način je Savjet prestao da postoji. Novi Savjet nije izabran, iz razloga što se, po raspisanim javnim pozivima, nije javio dovoljan broj kandidata za članstvo u Savjetu.

U 2013. godini nije bilo zahtjeva građana za praćenje sjednica Skupštine opštine. Sjednice su najavljivane putem sajta uz objavljen dnevni red. U 2013. godini mogu se naći, kako predloženi, tako i usvojeni akti koji su bili na dnevnim redovima sjednica, osim u slučajevima, kad zbog obimnosti, iz tehničkih razloga pojedini materijali nijesu mogli biti objavljeni, što je bila rijetkost.

PREPORUKE

- Primijeniti postupak prethodnog konsultovanja u izradi akata od opšteg interesa I objavljivati pozive za učešće u postupku prethodnog konsultovanja, kao i izvještaj o obavljenom konsultovanju putem sredstava javnog informisanja i na internet stranici opštine.
- Izvještaje sa javnih rasprava objavljivati na sajtu opštine.
- Riješiti problem finansiranja NVO od posebnog značaja i prostora koje je opština ustupila NVO na korišćenje – uspostaviti kriterijume na donošenje ovakvih odluka, regulisati dokumentaciju koja je potrebna i donijeti odluku o (ne)plaćanju komunalija na dat prostor.
- Uspostaviti jednak sistem informisanja za sve NVO putem zajedničke mailing liste kako bi se izbjeglo selektivno informisanje.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Uvesti praksu objavljivanja evidencije o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

OPŠTINA BERANE

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U Opštini Berane tokom 2013. godine nije bilo inicijativa podnesenih od strane građana Sekretarijatu za opštu upravu i društvene djelatnosti, Sekretarijatu za planiranje i uređenje prostora, Sekretarijatu za komunalno stambene poslove i saobraćaj i Službi za zaštitu i spasavanje. Održani su zborovi građana u tri mjesne zajednice „Beranselo“, „Lubnice“ i „Štitari“ za izbor članova Savjeta Mjesne zajednice. Nije raspisivan opštinski, ni mjesni referendum, a nadležnim organima lokalne uprave nijesu podnesene građanske žalbe, peticije i predlozi.

U postupku izrade akata od zajedničkog interesa tokom 2013. godine primijenjen je postupak prethodnog konsultovanja samo prije utvrđivanja Lokalnog akcionog plana za integraciju Roma i Egipćana, u formi istraživanja, ankete građana i redovnog sastanka u zajednici. Tom prilikom pripremljen je osnov za izradu Lokalnog akcionog plana za integraciju Roma i Egipćana u opštini Berane 2013-2017.godine. Takođe, u organizaciji OSCE-a i CEDEM-a u Miločeru je održan trening za članove Tima za izradu LPA RE. U timu za izradu LPA RE su bila zastupljena dva predstavnika Roma i Egipćana, koje su predložili predstavnici ove zajednice.

U Opštini Berane je tokom 2013.godine održano pet javnih rasprava. Shodno Odluci o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova Opštine Berane(Sl.list CG –Opštinski propisi,br22/12), Sekretarijat za opštu upravu i društvene djelatnosti je na osnovu zaključaka predsjednika opštine sproveo tri javne rasprave i sačinio izvještaje prije donošenja sljedećih odluka:

- Lokalni akcioni plan integracije Roma i Egipćana u opštini Berane za period 2013-2017;
- Odluke o kriterijumima,načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama;
- Nacrta Sporazuma o saradnji Skupštine opštine Berane i nevladinih organizacija.

Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj je kao obrađivač organizovao javnu raspravu prilikom izrade Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o budžetu opštine Berane za 2013. godinu. Služba za zaštitu i spasavanje je kao organ ovlašćen za sprovođenje javne rasprave organizovala javnu raspravu o Nacrtu opštinskog plana za zaštitu i spasavanje od poplava. Za sve javne rasprave je dostavljen Zaključak kojim se utvrđuje nacrt akta, Program/Plan javne rasprave, Obavještenje/Poziv za javnu raspravu, kao i Izvještaj o sprovedenim javnim raspravama.

Službi Skupštine tokom 2013.godine nijesu upućivane građanske inicijative, a takođe nije bilo podnesenih građanskih žalbi, peticija i predloga.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Pri informisanju NVO primjenjivan je mehanizam obavještenja u pisanoj formi, dostavljanje štampanog materijala ili materijala u elektronskoj formi po zahtjevu zainteresovane NVO, kao i upućivanje poziva i isticanje obavještenja putem internet stranice opštine i postavljanjem obavještenja i upućivanje poziva putem lokalnog radio servisa Radio Berane.

U prethodnoj godini je vršeno konsultovanje NVO prilikom izrade Lokalnog akcionog plana za integraciju Roma i Egipćana u opštini Berane 2013-2017. Tom prilikom održani su sastanci sa predstavnicima RE populacije, izvršeno je anketiranje u zajednici, uključena su dva predstavnika nevladinih organizacija koje se bave problemima RE populacije u Tim za izradu lokalnog akcionog plana i nakon donošenja ovog dokumenta uključena su dva predstavnika RE zajednice u Tim za implementaciju Lokalnog akcionog plana za RE u Opštini Berane 2013-2017.

Opština ima dogovor o besplatnom ustupanju Male sale SO u Beranama sa svom tehničkom opremljenošću za rad i realizaciju programa i projekata nevladinih organizacija. U 2013. godini nije bilo pismenih zahtjeva za obezbjeđivanjem prostorija za rad NVO. Malu salu SO Berane koristilo je 8 nevladinih organizacija za potrebe realizacije projekata i organizovanje skupova.

Pri Sekretarijatu za sport, kulturu, omladinu i saradnju sa NVO, sistematizovano je radno mjesto Savjetnika za rad sa nevladinim organizacijama. Lice koje je kontakt osoba za saradnju sa NVO je Miško Lutovac.

U opštini Berane registrovane su 122 nevladine organizacije i udruženje, postoji utvrđena baza podataka o svim NVO.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Da
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Da
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Predstavnici Opštine Berane istakli su da smatraju da je internet stranica Opštine sveobuhvatna, postoji poseban odjeljak za Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave. Oni su takođe istali

da SO javnim pozivom poziva NVO da iskoriste institut slobodne stolice. On se koristi, ali ne u zadovoljavajućem broju. Komunikacija se vrši e-mailom i ponekad telefonski. Istaknuto je da postoji slab odziv predstavnika NVO i da oni ne obavještavaju opštinu o promjeni adrese, broja telefona i slično. Prethodno konsultovanje se ne odvija, već samo nakon što se utvrdi nacrt i objavi poziv za javnu raspravu. Predstavnici Opštine su istakli da zakonski treba definisati obavezu prethodnog konsultovanja, ne odlukama opštine. Predstavnici Opštine Berane su istakli da se planira ustupljanje prostorija ili kompletne zgrade u vlasništvu Opštine nevladinim organizacijama i predstavnici lokalne samouprave su istakli da se nadaju da će uz pomoć CRNVO-a pronaći model na osnovu kojeg bi srodne NVO mogle da koriste isti prostor. U opštini Berane postoji odluka o formiranju Sekretarijata za mlade, kulturu, sport i NVO, pa će u novoj sistematizaciji Opština Berane će imati osobu koja će imati samo jedno zaduženje saradnju sa NVO.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO su istakli da su evidentni pomoci u informisanju NVO od strane lokalne samouprave, ali da situacija može biti bolja. Konkurs za finansiranje projekata NVO se objavljuje na sajtu, kao i pozivi za javne rasprave koji su se do skoro objavljivali samo na oglasnoj tabli i na radiju. Informisanje telefonom, na bazi poznanstva je i dalje najviše prisutno. Oni su takođe naglasili da Konkurs opštine Berane ima 25 kriterijuma što je po njima mnogo. U Komisiji, kojoj je istekao mandat, nalaze se 2 predstavnika NVO za čiji izbor je postojao javni poziv. Takođe je problematizovano pitanje dostavljanja izvještaja, jer Komisija traži izvještaj o sprovedenim aktivnostima čak iako je isplaćeno samo 30% novca. Kao još jedan od problema navedeno je da se određena sredstva dijele i van konkursa, i ne pravdaju se, a da za dodjelu prostorija često nema odluke ili ugovora sa NVO, što je loša praksa.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na sajtu opštine Berane objavljene su sve odluke koje donosi predsjednik opštine.

Budžet za 2013. godinu objavljen je na sajtu, a završni račun, kao i Izvještaj o radu predsjednika opštine nije prošao skupštinsku proceduru.

Na sajtu su objavljeni planski dokumenti, kao i odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

Nije objavljena evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, kao ni akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz jedinice lokalne samouprave.

Na sajtu je dostupna evidencija i sadržaj propisanih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju, ali ne i odgovori nadležnih organa na iste.

Sastanak Predsjednika opštine sa predsjednikom klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija održan je 12.12.2013. godine.

Na sajtu je dostupan obrazac za podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama, kao i vodič o informacijama u posjedu opštine i podaci o kontakt osobi za postupanje po ovim zahtjevima.

Sekretarijat za finansije i ekonomski razvoj dobio je šesnaest zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od kojih je na petnaest odgovorio traženom informacijom, a jedan je odbijen. Služba skupštine je dobila osam zahtjeva i na sve je odgovorila traženom informacijom. Sekretarijat za opštu upravu i društvene djelatnosti je dobio šest zahtjeva od kojih je za dva dozvoljen pristup informaciji, jedan je odbijen, a četiri su proslijeđena nadležnom organu.

Na sajtu opštine Berane objavljen je Statut opštine, Poslovnik o radu Skupštine opštine kao i sve odluke koje je Skupština donijela.

U toku 2013. godine održane su tri sjednice Savjeta za razvoj i zaštitu lokalne samouprave. Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave nema sopstveni budžet. Savjet nije objavljivao svoje inicijative i preporuke na internet stranici opštine.

Sjednice skupštine opštine u toku 2013. godine pratila su dva građanina. Putem internet stranice opštine najavljivane su sjednice Skupštine, zajedno sa predloženim dnevnim redom i materijalom za tačke dnevnog reda.

PREPORUKE:

- Primijeniti u postupku izrade svih akata od zajedničkog interesa postupak prethodnog konsultovanja i uspostaviti praksu objavljivanja poziva za učešće u postupku prethodnog konsultovanja, izvještaja o obavljenom konsultovanju, kao I izvještaja sa javnih rasprava.
- Uspostaviti praksu dostavljanja izvještaja sa javne rasprave svim učesnicima, kao i objavljivanja izvještaja sa javne rasprave na internet stranici opštine.
- Prilikom ustupanja prostora nevladinoj organizaciji potrebno je donijeti odgovarajuću odluku i potpisati ugovor sa nevladinom organizacijom o korišćenju prostora.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.

OPŠTINA BIJELO POLJE

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U vezi inicijativa podnešenih od strane građana, Sekretarijatu za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj u toku 2013.godine podnijeto je više inicijativa od strane građana. Predmetne inicijative su se odnosile na postavljanje saobraćajnog znaka, tzv. „ležećeg policajca“, probijanje puta, zahtjeve za rad mašine, pročišćavanje klizišta, sanacija šteta, pročišćavanje puta i izgradnja nasipa, uklanjanje odrona, nasipanje i popravka puta, sanacija krova na stambenoj zgradi, rekonstrukcija potpornog zida, postavljanje semafora, sanacija parkinga, zamjena i postavljanje sijalica, zamjena uličnih svjetiljki, opravka uličnog osvjjetljenja, zahtjev za rad mašine na privatnom posjedu, uklanjanje šteta, životinjskih leševa, čišćenje kanala, otklanjanje posledica izlivanja potoka, čišćenje propusta za vodu, sanacija puta i sankcija prilaza putu.

U 2013. godini na području Opštine Bijelo Polje održano je šest zborova građana u sledećim Mjesnim zajednicama: Pavino Polje, Rakonje, Korita, Gornji grad, Grab-Kičava i Potrk. U opštini Bijelo Polje, u 2013. godini nije održavan ni opštinski niti mjesni referendum, a nije bilo ni podnešenih građanskih žalbi, peticija i predloga.

Sekretarijat za uređenje prostora i održivi razvoj u toku 2013. godine održao je sproveo javnu raspravu prilikom izrade Nacrta prostorno-urbanističkog plana Opštine Bijelo Polje. Plan učešća građana (program javne rasprave) urađen je za fazu Nacrta PUP-a, program javne rasprave objavljen je u dnevnom listu „Vijesti“ i na internet sajtu Opštine, a Sekretarijat za uređenje prostora i održivi razvoj je sprovodio javnu raspravu.

Takođe, Sekretarijat za preduzetništvo i ekonomski razvoj donio je zaključak o utvrđivanju Nacrta lokalnog energetskeg plana za opštinu Bijelo Polje, Plan održavanja javne rasprave o Nacrtu LEP-a, Poziv za javnu raspravu. U skladu sa navedenim ovaj Sekretarijat je održao javnu raspravu o nacrtu Lokalnog energetskeg plana i pripremio Izveštaj sa javne rasprave.

Sekretarijat za finansije je tokom 2013. godine je sproveo proces konsultovanja i javnu raspravu prilikom izrade rebalansa budžeta za 2013. godinu i budžet za 2014. godinu. U donošenju ovih dokumenata uključeni su svi korisnici (potrošačke jedinice) pisanim pozivom za učešće u donošenju nacrta navedenih dokumenta. Izvršene su i konsultacije sa svim korisnicima, prije javne rasprave. Nacrt budžeta je objavljen na sajtu Opštine, kao i Plan javne rasprave.

Skupštini opštine Bijelo Polje u toku 2013. godine su podnijete tri inicijative:

- Inicijativa za donošenje Odluke o pretvaranju kuće u kojoj je rođen Miodrag Bulatović u „Spomen kuću Miodragu Bulatoviću“;
- Inicijativa za obezbjeđivanje TV prenosa sjednica Skupštine opštine Bijelo Polje;
- Inicijativa sa preporukama za rad Skupštine opštine u 2014. godini.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Informisanje nevladinih organizacija vrši se postavljanjem informacija na oglasnoj tabli internet stranici Opštine putem sredstava javnog informisanja, odnosno lokalnih medija upućivanjem javnih poziva putem istih.

U 2013. godini raspisan je konkurs za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama na osnovu člana 17 i 18 i 19 Odluke o kriterijumima načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama (Sl. list RCG - opštinski propisi br. 34/11). Konkursom o raspodjeli sredstava prispjelo je 58 projekata od kojih je 20 zadovoljilo pozitivne kriterijume i to: NVO „Opštinsko udruženje multiple skleroze, NVO „Organizacija slijepih za Bijelo Polje i Mojkovac“, NVO „Glas tradicije, dijaloga i tolerancije, NVO „Udruženje paraplegičara“, NVO „Udruženje mladih volontera ISKRA“, NVU „Klub kulture C-club“, NVO „Udruženje za podršku osobama sa invaliditetom“, NVO „Udruženje Adriatic stars“, NVO „Sportska školica Agoge“, NVO „Euro most“, NVO „Organizacija civilnih invalida rata za Bijelo Polje, Berane, Andrijevicu, Plav, Rožaje i Mojkovac“, NVO „Stihom govorim“, NVO Bonton, NVO „Brain“, NVO „Gluvonijeme osobe“, NVO „Limski splavari“, NVO „Naše Bijelo Polje“, NVO „Niti od zlata“, NVO „Green power“ i NVO „Razvojni klub Potkrajci isti su bodovani. Budžetom predviđena sredstva opredijeljena su za prvih 17 projekata po osnovu prosječne ocjene.

NVO "Bjelopoljski demokratski centar" i "Euro most" učestvovali su u javnim raspravama odnosno okruglim stolovima. Jedna od tema bila je "Saradnja NVO, građana, organa lokalne uprave i državnih institucija u borbi protiv korupcije".

U 2013 godini predsjednik Skupštine potpisao je sporazum o saradnji sa 68 nevladinih organizacija. Donešena je Odluka o Savjetu za saradnju lokalne uprave i nevladinih organizacija.

Opština Bijelo Polje participira u obezbjedjivanju prostora za rad 6 NVO. Takođe, Opština Bijelo Polje stavila je na raspolaganje skupštinsku salu koju koriste u cilju realizacije svojih aktivnosti bez nadoknade uz mogućnost korišćenja tehničke opreme.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Da
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Da
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Na fokus grupi nisu prisustvovali predstavnici Opštine Bijelo Polje

Nevladine organizacije

Na internet stranici postoji rubrika NVO, ali se u toj rubrici objavljuje samo poziv za konkurs i odluka o raspodjeli sredstva. Predstavnici NVO imaju utisak da se cenzuriraju informacije posvećene NVO, a konstatovano je da nema podataka o kontakt osobi sa NVO. U Bijelom Polju ne postoji baza podataka NVO, jer, kako tvrde predstavnici NVO, kontakt osoba šalje pozive samo predstavnicima NVO sa kojima ima lična poznanstva. Postoji Kancelarija za saradnju sa NVO, ali nema formalno prave odluke kojom je ona uspostavljena, nema je u pravilniku o sistematizaciji. U toj kancelariji su prema saznanjima prisutnih zapošljene dvije osobe. Predstavnici NVO su takođe istakli da nema prethodnog konsultovanja u Bijelom Polju a da je bilo inicijativa da se NVO uključe u proces u fazi pripreme akta. Statutom i poslovníkom i predsjednik Opštine i predsjednik Skupštine treba da imaju sastanke sa NVO, ali tih sastanaka u 2013. godini nije bilo. Takođe je istaknuto da sam proces izbora članova Komisije za dodjelu sredstava NVO nije transparentan, predstavnici NVO tvrde da je predsjednik Komisije imenovao članove bez javnog poziva, da NVO često dobijaju po drugim pravnim osnovama sredstva u vidu jednokratne pomoći i ostalih davanja.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet stranici opštine objavljen je budžet, završni račun za 2013. godinu, kao i izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave. Opština nije objavljivala polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike za 2013. godinu.

Na internet stranici Opštine Bijelo Polje objavljeni su svi akti koje donosi predsjednik Opštine, a koji se tiču efektivnog vršenja funkcije lokalne uprave, a u pripremi i donošenju učestvuje predsjednik opštine i dostupni su na zvaničnoj veb prezentaciji.

Na sajtu su objavljeni planski dokumenti, program uređenja prostora, program razvoja jedinice lokalne samouprave, kao i odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine. Objavljeni su sljedeći planski dokumenti: Strateški plan razvoja opštine period 2012-2016, Lokalni plan za unapređenje socijalne inkluzije /razvoj lokalnih socijalnih usluga) 2012-2016, Lokalni plan akcije za djecu 2012-2016, Lokalni plan akcije za mlade 2012-2016, Lokalni plan za postizanje rodne ravnopravnosti 2011-2012 i Nacrt istog 2014-2017, Lokalni energetska plan 2013, Lokalni akcioni plan u oblasti invalidnosti 2010-2015, Program i akcioni plan za borbu protiv korupcije 2009-2012 i 2013-2014, Strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa opštine Bijelo Polje, Akcioni plan za zapošljavanje i razvoj ljudskih resursa opštine Bijelo Polje za 2011-2013, Iz oblasti urbanizma: Program uređenja prostora za 2013.godinu DUP centralne zone, GUP (plan namjene, plan saobraćaja, vodovod, kanalizaciona mreža, TK mreža, elektroenergetska mreža, Plan uređenja zelenih površina (GUP Bijelo Polje-Izmjene i dopune, planovi datoteka i PUP Bijelo Polje).

Objavljena su i imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, a dostupan je i sadržaj propisanih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju (inicijativa, građanska inicijativa, zbor građana, referendum(mjesni i opštinski), i drugi oblici utvrđeni statutom. Oblici izjašnjavanja građana su se ogledali kroz inicijative mjesnih zajednica, te inicijative i odgovori na njih su objavljeni u materijalu Skupštine Opštine, na istom zvaničnom sajtu.

Na sajtu opštine dostupni su podaci o kontakt osobi za postupanje na osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, obrazac za podnošenje zahtjeva, kao i vodič o vrsti informacija u posjedu opštine.

Statut opštine Bijelo Polje i Poslovnik o radu Skupštine opštine objavljeni su u Službenom listu, ne i na sajtu. Na sajtu su objavljene kopije svih odluka koje je Skupština donijela u 2013. godini.

Putem internet stranice opštine najavljivane su sjednice skupštine, zajedno sa predloženim dnevnim redom i materijalom za tačke dnevnog reda.

PREPORUKE:

- Primijeniti u postupku izrade svih akata od zajedničkog interesa postupak prethodnog konsultovanja i uspostaviti praksu objavljivanja poziva za učešće u postupku prethodnog konsultovanja, izvještaja o obavljenom konsultovanju, kao i izvještaja sa javnih rasprava.
- Uspostaviti praksu dostavljanja izvještaja sa javne rasprave svim učesnicima, kao i objavljivanja izvještaja sa javne rasprave na internet stranici opštine.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.

OPŠTINA BUDVA

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U Opštini Budva tokom 2013. godine podnijeta je Sekretarijatu za lokalnu samoupravu jedna inicijativa od strane građana, a ista se odnosila na samoorganizovanje Mjesne zajednice Miločer. Sekretarijat za lokalnu samoupravu, kao nadležan za rad sa mjesnim zajednicama je u predviđenom roku prosljedio inicijativu Predsjedniku Opštine, koji shodno članu 15 stav 3 Odluke o mjesnim zajednicama ("Službeni list Opštine Budva", br. 9/06 i 1/10) daje izjašnjenje po predmetnoj inicijativi. Sekretarijatu za gradsku infrastrukturu i ambijent je podniet jedan zahtjev za postavljanje saobraćajne signalizacije na teritoriji mjesne zajednice Buljarica, dok Sekretarijatu za privredu i finansije, Sekretarijatu za društvene djelatnosti, Sekretarijatu za zaštitu imovine i Službi za javne nabavke nijesu podnošene inicijative od strane građana.

U 2013. godini održan je jedan zbor po inicijativi građana. Zbor građana naselja Miločer održan je u Pržnom, povodom samoorganizovanja Mjesne zajednice Miločer i tom prilikom je usvojena Odluka o osnivanju MZ Miločer, Statut i izabrani su organi ove Mjesne zajednice.

U Opštini Budva tokom 2013. godine nije raspisivan ni opštinski, ni mjesni referendum i nije bilo podnesenih građanskih žalbi, peticija i predloga nadležnim organima.

Plan učešća građana je utvrđen prije donošenja Odluke o budžetu Opštine Budva za 2014.godinu⁶. Postupak prethodnog konsultovanja je primijenjen prilikom izrade sledećih akata: Nacrta Odluke o budžetu Opštine Budva za 2014. godinu⁷, Nacrta Strateškog plana razvoja Opštine Budva 2014-2018, Nacrta Lokalnog plana zaštite životne sredine Opštine Budva (2014-2018), Nacrta Odluke o utvrđivanju akustičnih zona na teritoriji opštine Budva, Nacrta Odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pristupnih rampi, liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom na teritoriji opštine Budva, Nacrta Odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa, Nacrta Lokalnog akcionog plana za borbu protiv korupcije Opštine Budva za 2014., Predloga Odluke o budžetu Opštine Budva za 2014, Nacrta Programa uređenja prostora Opštine Budva za 2014.god. i Nacrta Programa investicionih aktivnosti Opštine Budva za 2014.godinu.

Tokom 2013.godine u Opštini Budva je organizovano ukupno 11 javnih rasprava. **Sekretarijat za prostorno planiranje i održivi razvoj** je kao obrađivač sproveo javnu raspravu povodom:

- Nacrta plana postavljanja privremenih objekata za teritoriju opštine Budva za period od 01.04.2013-31.12.2015 godine⁸;

6 Plan učešća građana je utvrđen prije donošenja Odluke o budžetu Opštine Budva za 2014.godinu i to Zaključkom o utvrđivanju Nacrta ove odluke i njenom stavljanju na javnu raspravu i Javnim pozivom (putem lokalnih medija i putem zvaničnog sajta opštine Budva) građanima, mjesnim zajednicama, nevladinim organizacijama, političkim strankama i drugim nezainteresovanim subjektima da se uključe u javnu raspravu

7 Prije utvrđivanja Nacrta odluke o budžetu opštine Budva za 2014. godinu, vršene su konsultacije sa potrošačkim jedinicama, odnosno vrši se prosljeđivanje budžetskih upustava korisnicima budžeta, budžetskim jedinicama od strane predsjednika opštine. Potom budžetske jedinice podnose finalne budžetske zahtjeve opštinskom službeniku nadležnom za budžet. Nakon toga predsjednik opštine obavlja konsultacije sa budžetskim jedinicama i sekretarom sekretarijata za privredu i finansije. Navedeni podaci su dobijeni putem odgovora na zahtjev za slobodan pristup informacijama broj 04-U-719/3.

8 Prethodne konsultacije povodom izrade ovog akta su sprovedene u decembru 2012.godine

- Nacrta DUP-a „Pržno-Kamenovo II” za dio Kamenovo-Vrijesno-II dio”Šipkov krš”⁹
- Nacrta Strateškog plana razvoja Opštine Budva 2014-2018.godina;
- Nacrta „Izmjene i dopune DUP-a Petrovac” i Nacrt Izvještaja o strateškoj procjeni na životnu sredinu¹⁰;
- Nacrta LSL „Blizikuće” i Nacrta Izvještaja o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu¹¹;
- Nacrta „Izmjene i dopune DUP-a Dubovica I”¹²;
- Nacrta Odluke o utvrđivanju akustičnih zona na teritoriji opštine Budva;
- Nacrta Odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pristupnih rampi; liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom na teritoriji opštine Budva;
- Nacrta Odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa;

Sekretarijat za privredu i finansije je organizovao javnu raspravu povodom Predloga Odluke o budžetu Opštine Budva za 2014.godinu. **Sekretarijat za investicije** je organizovao javnu raspravu povodom:

- Nacrta Programa uređenja prostora Opštine Budva za 2014.god;
- Nacrta Programa investicionih aktivnosti Opštine Budva za 2014.godinu.

Službi Skupštine su tokom 2013.godine podnijete dvije građanske inicijative:

- Građanska inicijativa grupe građana Petrovca za donošenje Odluke o izradi novog DUP-a za centar Petrovca, koja je razmatrana na V sjednici SO Budva i povučena na zasjedanju od strane predlagača akta;
- Građanska inicijativa MZ Stari grad i grupe građana naselja Gospoština za stavljanje van snage i reviziju DUP-a „Budva Centar“, po kojoj je SO Budva donijela zaključak o hitnom donošenju Odluke o pristupanju izrade novog DUP-a „Budva Centar“.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Shodno zakonskim obavezama Sekretarijat za lokalnu samoupravu je vršio informisanje nevladinih organizacija o svim pitanjima vezanim za nevladin sektor, a u tu svrhu korištena su sredstva javnog informisanja, za javne pozive lokalni javni emiter RTV Budva, elektronsko obavještanje na web adresi Opštine Budva, putem google grupe jacanje_partnerstva@googlegroups.com i oglasne table i lično telefonsko pozivanje.

Na nivou opštine Budva u 2013. godini u procesima prethodnog konsultovanja su učestvovala 4 NVO a na javnim raspravama 8.

Opština Budva je raspisala javni poziv lokalnim organizacijama civilnog društva iz opštine Budva za učešće u radu Radne grupe za izradu plana za unaprijeđenje dječije i socijalne zaštite. Izrada navedenog dokumenta je u cilju jačanja institucionalnih mehanizama i kapaciteta za razvoj usluga socijalne zaštite u lokalnoj zajednici koje će odgovarati potrebama ranjivih grupa stanovništva i doprinostiti njihovoj socijalnoj inkluziji.

9 Prethodne konsultacije povodom izrade ovog akta su sprovedene 02.07.2012.godine

10 Prethodne konsultacije povodom izrade ovog akta su sprovedene 08.08.2011.godine

11 Prethodne konsultacije povodom izrade ovog akta su sprovedene 12.10.2012.godine

12 Prethodne konsultacije povodom izrade ovog akta su sprovedene 12.07.2010 godine

Formirana je radna grupa za izradu Lokalnog plana za unaprijeđenje socijalne i dječje zaštite.

Opština Budva je raspisala javni poziv za učešće NVO u Komisiji za dodjelu sredstava nevladinim organizacijama shodno Odluci o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama („Službeni list Crne Gore - opštinski propisi”, br. 13/12 i 21/12) u kojoj je propisana posebna Procedura izbora predstavnika nevladinih organizacija u sastav Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama.

Shodno tome formirana je Komisija od 5 članova sa 2 predstavnika NVO na mandat od dvije godine, 2013 – 2014. godine.

NVO „Udruženje žena Budve” iz Budve učestvovala je u radu radne grupe za izradu Lokalnog akcionog plana za postizanje rodne ravnopravnosti (LAPRR) u Opštini Budva za 2013-2014. godinu, a isti je usvojen u I kvartalu 2013. godine na sjednici Skupštine opštine Budva.

Tokom 2013.godine, Sekretarijat za lokalnu samoupravu u kojem je sistematizovana Kancelarija za saradnju sa mjesnim zajednicama, nevladinim organizacijama i građanima, dana 16.12. je organizovao okrugli sto na temu „Aktivnosti NVO u opštini Budva tokom 2013.godine” na inicijativu i u saradnji sa NVO „Green.me/Ozeleni me” i Opštine Budva, u okviru kojeg su obrađene sljedeće teme: Prezentacija projektata odabranih na Konkursu za raspodjelu sredstava NVO u 2013.godine i Prezentacija NVO aktivnosti finansiranih iz lokalnog budžeta u 2013.godini. Predavači su bili: predstavnik NVO Green.me Jasna Vukićević, sekretar Sekretarijata za lokalnu samoupravu Tanja Kažanegra i član Komisije za raspodjelu sredstava Opštine Budva ispred nevladinih organizacija (NVO Rotary) Miodrag Radonjić.

U Opštini Budva je otvoren radni prostor za Mjesne zajednice i nevladine organizacije na prizemlju Opštine Budva (Trg sunca br. 3, Budva), po sporazumu o saradnji br. 001 – 1926/1 od 11.06.2012. godine, koji omogućava predstavnicima NVO i MZ sa sjedištem u Budvi da obave svoje administrativno – tehničke poslove, internet komunikaciju i štampanje svojih dokumenata. Prostor raspolaže sa kompjuterom, štampačem i internet konekcijom. Otvaranje Radnog prostora za nevladine organizacije i mjesne zajednice je ideja koja je nastala iz saradnje Opštine Budva i NVO Green.me na projektu, i to na drugom održanom okruglom stolu u 2012. godini, a takođe je ova ideja istaknuta i na javnoj raspravi povodom usvajanja Odluke o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama („Službeni list – opštinski propisi”, broj 13/12 i 21/12). Takođe, Sekretarijat za lokalnu samoupravu sve vrijeme pruža administrativno – tehničku podršku nevladinim organizacijama i mjesnim zajednicama.

NVO „Green.me” je u partnerstvu sa Opštinom Budva – Sekretarijatom za lokalnu samoupravu realizovala projekat „Jačanje saradnje organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti”. Kao najvažniji rezultati ovog projekta su: uspostavljanje elektronske razmjene informacija unutar civilnog sektora, jačanje komunikacije i saradnje OCD i lokalne uprave i povećanje transparentnosti rada lokalnih organa i OCD. Glavni proizvod projekta je mailing grupa - jačanje_partnerstva@googlegroups.com i komunikacija između 50 NVO i predstavnika Opštine, formirana 24.05.2013. godine, a putem koje se ostvaruje direktna i besplatna međusobna komunikacija Opštine i OCD.

Opština Budva je u toku 2013. godine dala na korišćenje 2 svoja poslovna prostora u TQ Plaza, ul. Mediteranska, za NVO „Udruženje penzionera Budve” i NVO „Organizacija žena Budve”, kao NVO koje predstavljaju osjetljive grupe u opštini.

U okviru projekta „Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi” koji realizuje Zajednica opština Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i OEBS-om, u okviru segmenta saradnja NVO i opština, u novembru 2013. godine Opština Budva odnosno Sekretarijat za lokalnu samoupravu je kandidovao projekat „Jačanje saradnje organizacija civilnog društva i Opštine Budva” iz oblasti

„Saradnja sa nevladinim organizacijama u ostvarivanju strateških ciljeva lokalnih zajednica“, za koji je dobila nagradu kao „Primjer dobre prakse“.

Komisija za raspodjelu sredstava je raspisala dva javna konkursa za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama u 2013. godini. Prvi javni konkurs za raspodjelu sredstava za projekte i programe nevladinim organizacijama za 2013. godinu, broj: 001 – 1799/1 od 05.06.2013. godine nakon kojeg je donijeta Odluka o raspodjeli sredstava nevladinim organizacijama broj: 002-108/3 od 25.07.2013. godine kojom je opredijeljen iznos od 47.385,00 EUR. Drugi javni konkurs za raspodjelu sredstava za projekte i programe nevladinim organizacijama za 2013. godinu, broj 001- 2273/1 od 01.08.2013. godine, nakon kojeg je donijeta Odluka o raspodjeli sredstava nevladinim organizacijama za 2013. godinu, broj 001-2635/1 od 13.09.2013. godine kojom je opredijeljen iznos od 22.615 EUR.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Da
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učesća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Opština Budva u cilju informisanja NVO koristi internet stranicu, lokalnu TV stanicu, radio servis, i objave na oglasnoj tabli. Predstavnicu Opštine Budva naglasila je da je Opština organizovala dvodnevnu besplatnu obuku za NVO za pisanje projekata u 2014. godini, na koju je – uz slanje mailova, javnog oglasavanja i telefonskog poziva – prvog dana prisustvovalo 14 NVO, a 7 drugog dana, i izrazila nadu da će narednim obukama i sličnim događajima prisustvovati više NVO.

Utvrđeno je da se institut prazne stolice u Budvi rijetko koristi od strane NVO. Po pitanju finansiranja NVO istaknuto je da su članovi Komisije ispred NVO koje se ne prijavljuju na godišnji konkurs a to su Rotari Klub i CTU, da je budžetom u 2013. opredijeljeno 70 000 eura, dok je konkurs dva puta objavljen jer nisu sva sredstva raspodijeljena. NVO sa povlaštenim statusom ima 10.

Nevladine organizacije

Predstavnicu NVO iz Budve su potvrdili da se na sajtu opštine Budva nalaze se sve važne informacije za NVO. Takođe predstavnici NVO i predstavnici lokalne samouprave koriste elektronsku mailing listu koju je kreirala organizacija GreenMe. Predstavnici NVO su istakli da je situacija u polju saradnje lokalne samouprave i nevladinih organizacija poboljšana ali da se ona može unaprijediti transparentnijom dodjelom prostora nevladinim organizacijama i učestalijom komunikacijom.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Akti koje donosi Skupština Opštine su objavljeni na internet strani Opštine Budva www.budva.me.

Na internet stranici opštine Budva objavljen je budžet za 2013. godinu, završni račun za 2013. godinu, svi planski dokumenti, program uređenja prostora, program razvoja jedinice lokalne samouprave, Izvještaj o radu predsjednika Opštine Budva.

Polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike za 2013 godinu nije objavljen u datoj formi već su svi traženi podaci inkorporirani u Izvještaj o završnom računu budžeta za 2013 godinu.

Na sajtu nijesu objavljeni izvještaji o radu javnih službi nad čijim radom ovaj organ vrši upravni nadzor, već su na stranici opštine Budva i u Službenom listu objavljeni zaključci o prihvatanju Izvještaja o radu navedenih javnih službi.

Na internet stranici Opštine Budva u 2013. godini nije objavljen akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

Odluke o raspolaganju opštinskom imovinom donosi Skupština opštine se redovno objavljuju na sajtu. Ugovore zaključene sa pravnim i fizičkim licima po osnovu donijetih odluka se ne objavljuju iz razloga što isti osim ličnih podataka stranaka koje zaključuju ugovore i službenih lica opštine Budva ne sadrže nikakve dodatne elemente u odnosu na odluku. Iz Opštine Budva napomenuto je da u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, do danas nije uskraćen pristup nijednom ugovoru zaključenom između Opštine Budva i drugih lica.

Na sajtu opštine Budva objavljena su imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja javnih službi nad čijim radom ovaj organ vrši upravni nadzor.

U 2013. godini nije održan sastanak predsjednika Opštine sa predsjednicima klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

Građani mogu uputiti sva pitanja nadležnim organima i u roku od 7 dana dobiti odgovore koristeći internet stranicu Opštine Budva, u skladu sa Odlukom o učešću lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova („Službeni list CG-opštinski propisi“, br.13/2012);

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave u Opštini Budva nije fomiran.

Na sajtu Opštine dostupni su podaci o kontakt osobi za postupanje na osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama, obrazac za podnošenje zahtjeva, kao i vodič o vrsti informacija u posjedu opštine.

Sekretarijatu za društvene djelatnosti upućena su tri zahtjeva. Donijeto je jedno rješenje kojim se dozvoljava pristup informaciji, jedno obavještenje podnosiocu zahtjeva o traženim informacijama i jedno obavještenje podnosiocu zahtjeva da nije u posjedu traženih informacija.

Sekretarijat za prostorno planiranje i održivi razvoj dobio je 65 zahtjeva, od kojih je pozitivno riješio 39, odbijeno je 13, a četiri su prosljeđena drugim nadležnim organima. Za devet zahtjeva koji su uskladišteni u depoima arhiva opštine Budva nemamo informaciju kako su riješeni.

Sekretarijat za gradsku infrastrukturu i ambijent je dobio tri zahtjeva i na sva tri odgovorio.

Služba za javne nabavke dobila je 15 zahtjeva. Dozvoljen je pristup traženim informacijama u slučaju deset zahtjeva, četiri su odbijena kao neuredni, a jedan zbog nenadležnosti.

Sekretarijat za lokalnu samoupravu je u 2013. godini dobio 32 zahtjeva, od kojih je usvojio 25,

zbog nenadležnosti je odbacio četiri, a zbog neurednosti tri zahtjeva, nakon što stranke na poziv za ispravku i dopunu podneska nisu odgovorile u predviđenom roku.

Na internet stranici opštine Budva objavljen je Statut Opštine Budva, Poslovnik o radu Skupštine opštine Budva, kao i odluke koje je Skupština donijela.

Putem internet stranice Opštine najavljivane su sjednice Skupštine, zajedno sa predloženim dnevnim redom i materijalom za tačke dnevnog reda.

Rad sjednica Skupštine opštine u 2013. godini je pratilo pet građana.

PREPORUKE

- Animirati nevladine organizacije da se aktivnije uključe u rad lokalne samouprave i prisustvuju obukama koje lokalna samouprava organizuje.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.

OPŠTINA DANILOVGRAD

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U opštini Danilovgrad tokom 2013. godine, nadležnim organima lokalne uprave nijesu podnošene inicijative od strane građana. Takođe, na inicijativu građana nijesu održavani zborovi građana i nije raspisivan ni opštinski ni mjesni referendum. Dvije građanske žalbe su podnijete Sekretarijatu za urbanizam, komunalno stambene poslove i zaštitu životne sredine. Obije žalbe su izjavljene na Zaključak o prekidu postupka br.03-032-5-UP-169 vezano za dodjelu lokacije u reonu Manastira Ostrog i obije žalbe su odbijene rješenjima Glavnog administratora.

U postupku izrade akata od zajedničkog interesa tokom 2013. godine postupak prethodnog konsultovanja je primijenjen prilikom izrade Prostorno-urbanističkog plana opštine Danilovgrad. Naime, predsjednik opštine Danilovgrad je još 2012.godine formirao Forum za učešće javnosti u postupku izrade Prostorno-urbanističkog plana ove opštine, dok je sekretar Sekretarijata za urbanizam, komunalno stambene poslove i zaštitu životne sredine formirao 4 radne grupe u okviru ovog Foruma, gdje su građani kroz sastanke istih i u toku 2013. godine učestvovali u postupku izrade ovog plana.

U toku 2013. godine je organizovano šest javnih rasprava. Sekretarijat za urbanizam, komunalno stambene poslove i zaštitu životne sredine je organizovao javnu raspravu povodom:

- Nacrta odluke o izgradnji pomoćnih objekata na teritoriji opštine Danilovgrad;
- Nacrta odluke o kućnom redu u stambenim zgradama;
- Nacrta odluke o postavljanju i izgradnji montažnih objekata privremenog karaktera na teritoriji opštine Danilovgrad;
- Nacrta programa uređenja prostora opštine Danilovgrad za 2013.godinu;

- Nacrta Prostorno urbanističkog plana opštine Danilovgrad sa Izvještajem o Strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu.

Sekretarijat za privredu i finansije je organizovao javnu raspravu povodom donošenja Nacrta odluke o budžetu opštine Danilovgrad za 2014. Za sve javne rasprave dostavljen je Program javne rasprave, kao i Izvještaj sa javne rasprave.

Službi skupštine tokom 2013. godine nije podnešena nijedna građanska inicijativa.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Lokalna samouprava informiše nevladin sektor putem javnih rasprava, okruglih stolova, predavanja i preko zvaničnog opštinskog sajta.

U 2013. godini lokalna samouprava Danilovgrada nije vršila konsultovanje NVO o programima razvoja lokalne samouprave i nacrtima opštih akata koje donosi skupština.

Učešće nevladinog sektora u radu radnih grupa za izradu normativnih akata odnosno projekata i programa za 2013. godinu ogleda se u aktivnom učešću NVO „Otvorena škola“ u praćenju realizacije programa „Borba protiv korupcije“. Osoba ispred ove organizacije je Tatjana Đurović.

Prostorije J.U. Centra za kulturu se iznajmljuju NVO Folklornom društvu „Danilovgrad“ i plesnom klubu NVO „Matrix“, po povoljnim uslovima. Lokalna samouprava Danilovgrada već niz godina pokriva troškove zakupa i pratećih komunalija za Udruženje roditelja, omladine i djece „Rastimo zajedno“.

Statutom Opštine Danilovgrad predviđena je mogućnost korišćenja tzv instituta „slobodne stolice“. Lokalne nevladine organizacije su na osnovu internog dogovora izabrale predstavnika koji predstavlja interese NVO sektora u lokalnom parlamentu. Ta osoba je predstavnik NVO „Matrix“ i isti učestvuje u radu sjednica bez prava odlučivanja.

Kontakt osoba za saradnju sa NVO je viši savjetnik u Sekretarijatu za opštu upravu i društvene djelatnosti Ivan Lakić (ivanlakic@gmail.com)

Službenik koji je zadužen za saradnju sa NVO posjeduje određenu vrstu baze podataka, s tim što je ta baza nepotpuna i ne sadrži informacije o svim NVO iz Danilovgrada. Sekretarijat za opštu upravu i društvene djelatnosti istakao je obavještenje na opštinskoj internet stranici u kojem se mole lokalne NVO da dostave osobi zaduženoj za saradnju sa NVO, Statut organizacije i Rješenje o registraciji. Pored ove molbe baza podataka je nepotpuna jer se na zahtjev opštine odazvalo svega 7 NVO.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Ne
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Ne

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Kako su istakli predstavnici Opštine Danilovgrad informisanje se uglavnom vrši preko internet stranice. Predstavnik opštine Danilovgrad istakao je da smatra da treba osnovati određenu vrstu kancelarije NVO u kojoj bi sjedio predstavnik NVO i koju bi prosljedjivao pozive nevladinim organizacijama i informisao ih o radu lokalne samouprave i mogućnostima za saradnju. On je takođe napomenuo da se ključni problem Opštine Danilovgrad ogleda u tome da opština nema bazu podataka preregistrovanih NVO iz opštine Danilovgrada, prije preregistracije opština je imala podatke o 54 NVO a nakon preregistracije samo 7 NVO su dostavile podatke o preregistraciji. Postavlja se pitanje kako da opština informiše ostale. Predstavnik opštine je izrazio potrebu za inicijativom koju bi pokrenuo CRNVO u kojoj bi se tražilo od MUP-a da dostavi podatke o preregistrovanim NVO iz Danilovgrada. Predstavnik opštine Danilovgrad se saglasio da je potrebno utvrditi minimalni iznos koliko se nekoj NVO može opredijeliti za neki projekat. Danilovgrad je u 2013. godini imao konkurs za raspodjelu sredstava, dok 2011. ili 2012. konkurs nije bio objavljen. Predsjednik opštine, je na osnovu odluke finansirao NVO sa 8 712 eura, dok je preko konkursa finansiran rad NVO sa 3 800 eura. Sredstva preko konkursa idu u dvije rate, izvještaji se podnose parcijalno, što je dobra praksa. Organizacije koje za prethodnu godinu nisu dostavile finansijske izvještaje, bivaju izuzete iz raspodjele.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO su istakli da se informisanje NVO u Danilovgradu više obavlja neformalnim putem i ličnim pozivima. Opština nema mejling listu NVO, ali su vrata sekretarijata otvorena za posjete zainteresovanih. Sajt je prilično informativan, sadrži i analitičke kartice, bogat je podacima, ali ti podaci nijesu nešto što je organizacijama potrebno. Istaknuto je da je glavni problem učešće predstavnika NVO u radnim grupama, savjetima i sl. koje formira lokalna samouprava, jer se najčešće za učešće u istim ne objavljuje javni poziv već se lično kontaktiraju oni predstavnici NVO za koje službenici Opštine smatraju da mogu obavljati određenu dužnost odnosno biti članovi tih tijela, što je označeno kao primjer loše prakse. Takođe je problematizovan institut slobodne stolice u SO jer to mjesto zauzima ista osoba koja može ali i ne mora da ustupi mjesto drugim predstavnicima NVO, što je takođe primjer loše prakse i mora se mijenjati.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet stranici opštine Danilovgrad objavljene su odluke Predsjednika opštine, kao i budžet za 2013. godinu i Izvještaj o radu predsjednika opštine u 2013. godini, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

Na sajtu nije objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike, završni račun za 2013. godinu, izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine, evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Od planskih dokumenata na sajtu su objavljeni: DUP Gradsko jezgro, GUP Danilovgrada, Prostorni plan do 2020. godine, Prostorno-urbanistički plan.

U 2013. godini održan je sastanak predsjednika opštine sa predsjednikom klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

U opštini Danilovgrad formiran je Informacioni centar.

Na sajtu je objavljen obrazac za podnošenje zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama, kao i podaci o vrstama informacija u posjedu opštine, ali ne i podaci o kontakt osobi za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama.

Opština Danilovgrad je u toku 2013. godine dobila 197 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od čega je na 102 odgovoreno traženom informacijom, 93 su odbijena, i poslata su dva obavještenja.

Na internet stranici opštine Danilovgrad objavljen je Statut opštine Danilovgrad, Poslovnik o radu Skupštine opštine Danilovgrad, kao i odluke koje je Skupština donijela.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave u toku 2013. godine održao je jednu sjednicu. Sredstva za rad Savjeta obezbijedena su budžetom, a Savjet na sajtu objavljuje obavještenja o svom radu.

U toku 2013. godine nije bilo građana zainteresovanih za praćenje sjednica Skupštine opštine. Putem internet stranice objavljivena su obavještenja o sjednicama zajedno sa dnevnim redom.

PREPORUKE

- Kreirati plan učešća građana u donošenju odluka.
- U postupku izrade svih akata od zajedničkog interesa primijeniti postupak prethodnog konsultovanja.
- Potrebno je objavljevati javne pozive za učešće predstavnika NVO u radu radnih grupa, savjeta i sličnih tijela, kako bi se osigurala transparentnost samog procesa i odabrali najkvalifikovaniji kandidati.
- Treba pronaći bolji i transparentniji model za korišćenje instituta prazne stolice i time spriječiti monopolizaciju ovog krajnje korisnog mehanizma.
- Neophodno je unaprijediti informisanje NVO o pitanjima važnim za sektor, unaprijediti kapacitete internet stranice i pristupiti kreiranju mailing liste i registra lokalnih NVO.
- Uspostaviti Koordinaciono tijelo lokalnih NVO (Kancelarija NVO) koje bi rješavalo nastale probleme i u saradnji sa lokalnom samoupravom unaprijedilo saradnju sa NVO.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Objaviti izvještaje o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i druge akte i ugovore zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine.

OPŠTINA HERCEG NOVI

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

Tokom 2013. godine u Opštini Herceg Novi nije raspisivan opštinski ni mjesni referendum, nijesu održavani zborovi građana i nijesu podnesene građanske žalbe, peticije i predlozi Sekretarijatu za lokalnu samoupravu.

Službi Skupštine Opštine Herceg Novi je podnijeta jedna građanske inicijativa u toku 2013. godine, kojom su građani ove opštine zahtijevali ukidanje naplate parking mjesta na ulicama Herceg Novog. Skupština je razmatrajući ovu građansku inicijativu na VII redovnoj sjednici donijela zaključak o njenom neprihvatanju. Takođe, ovom organu je podnijeta građanska inicijativa za sazivanje Skupštine opštine Herceg Novi sa dnevnim redom "Donošenje Odluke o skraćanju mandata odbornicima SO Herceg Novi", kao i Inicijativa za izmjenu Odluke o utvrđivanju površina i uslova postavljanja stolova i stolica na Trgu Nikole Đurkovića i Trgu Herceg Stjepana. Tokom 2013. godine, ovom organu lokalne samouprave je podnijeta i jedna peticija protiv preusmjerenja drumskog saobraćaja u ulici Orijenškog bataljona koja nije ušla u skupštinsku proceduru.

Služba Skupštine je kao obrađivač organizovala javnu raspravu povodom Nacrta Programa rada Skupštine opštine Herceg Novi za 2014. godinu i tom prilikom objavila plan održavanja javne rasprave zajedno sa Nacrtom putem JS „Informativni centar Radio televizije Herceg Novi”, web sajta, kao i putem istaknutih plakata. Nakon javne rasprave, obrađivač je pripremio izvještaj sa javne rasprave koji je istaknut na web sajtu.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

CRNVO nije dobio odgovor na zahtjeve iz ove oblasti.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	DA
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	NE
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	NE

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Predstavnici lokalne samouprave iz Herceg Novog su identifikovali tri problema kod rada nevladinih organizacija: Problem organizacionog kapaciteta (uz dobru organizaciju mogu bolje raditi na iniciranju zakona, mijenjanju zakona i dopunama) Horizontalno povezivanje (ne shvataju snagu

horizontalnog povezivanja NVOa što je može biti njihova glavna snaga) I Javno djelovanje. Istakli su da postoji jako puno istorodnih NVOa sa jako sličnim ili istim ciljevima i oblastima djelovanja, ali ih je teško povezati. Oni jednostavno ne žele da se povezuju u koalicije, što predstavnicima lokalne samouprave i nevladinim organizacijama otežava posao.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO iz Herceg Novog su naveli da se slabo informišu putem sajta Opštine, već informacije dobijaju preko sredstava javnog informisanja i građanskog biroa. Na internet stranici Opštine Herceg Novi ne postoji lista NVO koje su na teritoriji te Opštine registrovani, niti postoji mailing lista.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet stranici opštine Herceg Novi objavljene su odluke koje je u toku 2013. godine donio predsjednik opštine. Na sajtu je dostupan i budžet za 2013. godinu, kao i prijedlog završnog budžeta i izvršene revizije.

Objavljeni su i: planski dokumenti, Program uređenja prostora, Program razvoja zajednice lokalne samouprave, odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine, dostupna evidencija i sadržaj propisanih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju (inicijative, građanske inicijative, zborovi), odgovori nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju.

Nije objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike, izvještaj o radu predsjednika opštine, izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

Na internet stranici opštine Herceg Novi objavljen je obrazac zahtjeva za slobodan pristup informacijama, podaci o kontakt osobi za postupanje po ovim zahtjevima, kao i informacije o vrsti podataka u posjedu opštine.

Opština je u toku 2013. godine dobila 404 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, a ne postoji evidencija o broju onih na koje je odgovoreno traženom informacijom.

Na internet strani opštine objavljen je Statut opštine, Poslovnik o radu Skupštine, kao i odluke koje je Skupština donijela u 2013. godini.

Putem internet strane najavljivane su sjednice Skupštine opštine Herceg Novi, zajedno sa dnevnim redom i materijalom.

PREPORUKE

- Uspostaviti bolju komunikaciju i unaprijediti informisanje NVO – putem internet stranice opštine i mailing liste kreirane za komunikaciju sa predstavnicima NVO.
- Primijeniti postupak prethodnog konsultovanja u izradi akata od zajedničkog interesa.

- Potrebno je usaglasiti postojeće i donijeti nove odluke u skladu sa modelima Zajednice opština Crne Gore kojima se unapređuje saradnja sa NVO u i učešće građana u odlučivanju.
- Prilagoditi internet sajt Opštine licima sa oštećenim vidom.
- Objaviti izvještaje o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.
- Objaviti imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

OPŠTINA KOLAŠIN

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

CRNVO nije dobio informacije od Sekretarijata za opštu upravu i društvene djelatnosti, koje se tiču građanske participacije u donošenju odluka u 2013.godini.

U 2013. godini nije bilo građanskih inicijativa, građanskih žalbi, peticija ili predloga podnesenih nadležnom organu Skupštine Opštine Kolašin.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

CRNVO nije dobio odgovor na zahtjeve iz ove oblasti.

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samopuprava

Predstavnici Opštine Kolašin istakli su da je u planu je izrada posebnog dijela za NVO na sajtu Opštine. Napomenuli su da se javni pozivi redovno objavljuju na sajtu i na oglasnoj tabli. Ipak u Opštini Kolašin nije formiran Informacioni centar, već sajt ažurira osoba zaposlena u Sekretarijatu za ekonomiju. Takođe ne postoje mejling lista lokalnih NVO. U opštini Kolašin prethodno konsultovanje nije praksa. U izradi Strateškog plana razvoja opštine 2012-2016 učestvovali su predstavnici NVO, ali nije postojao javni poziv, već su učesnici pozivani lično. Isti je slučaj bio i sa prostorno-urbanističkim planom i sastavom radnih grupa za njegovu izradu, konstatovano je

da je ovo primjer loše prakse ali i da ne postoji veliki broj NVO koje su zainteresovane za učešće u ovim tijelima.

Nevladine organizacije

Od svih prisutnih predstavnika NVO, jedino jedna dobija od SO materijale za sjednice SO, po nekoliko puta godišnje putem pošte. Konstatovano je da ne postoje neki ustaljeni kanali komunikacije, već su to pojedinačne inicijative, posebno od strane NVO, ne od strane opštine. Napomenuto je da je glavni problem je što nema neke ustaljene prakse koja se koristi za komunikaciju sa NVO sektorom. Istaknuto je da je moguće da su predstavnici NVO jednim dijelom krivi za tu situaciju. Konkurs za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama raspisivan od 2005-2010, 2010. godine je konkurs raspisan, sredstva su opredijeljena, za 2013 godinu sredstva su opredijeljena ali nikada nisu raspodijeljena. Predstavnici NVO su istakli da je glavni problem selektivni pristup Opštine saradnji sa NVO ali i da NVO treba da budu proaktivnije.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

CRNVO nije dobio odgovor na zahtjev upućen Glavnom administratoru.

Na internet stranici Opštine Kolašin objavljen je Statut opštine Kolašin, Poslovnik Skupštine opštine, kao i odluke koje donosi Skupština.

Opština nema tačnu evidenciju o broju građana koji su pratili sjednice Skupštine opštine, ali je navedeno da se radilo o malom broju.

Na internet stranici najavljivane su sjednice Skupštine opštine, zajedno sa dnevnim redom i materijalom za tačke dnevnog reda.

U opštini Kolašin nije formiran Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave.

PREPORUKE

- Objavljivati javne pozive i prekinuti sa selektivnim informisanjem predstavnika nevladinih organizacija.
- Animirati predstavnike NVO da koriste Institut slobodne stolice u Skupštini opštine.
- Unaprijediti proces finansiranja nevladinih organizacija.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.

OPŠTINA KOTOR

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U toku 2013. godine, Sekretarijatu za urbanizam, građevinarstvo i prostorno planiranje opštine Kotor podnesene su četiri inicijative za izmjenu ili izradu urbanističko-planske dokumentacije. Komunalnoj policiji je upućeno 1108 inicijativa, dok je Glavnom administratoru upućeno ukupno 20 građanskih žalbi na rješenja Komunalne policije po ovim inicijativama. Predsjednici Opštine Kotor je tokom 2013. godine neposredno upućeno 3453 zahtjeva, a Potpredsjednicima i Menadžeru Opštine 629 eksternih i internih zahtjeva i drugih podnesaka koji su prosljeđivani Glavnom administratoru, resornim organima lokalne uprave, lokalnim javnim službama i državnim organima i javnim službama, odnosno po kojima je postupano neposredno od strane Stručne službe Predsjednice Opštine, ukoliko se radilo o nadležnosti izvršnog organa.¹³

U skladu sa novousvojenom Odlukom o mjesnim zajednicama, Sekretarijat za opštu upravu je uputio svim mjesnim zajednicama na teritoriji opštine Kotor Obavještenje za pokretanje postupka izbora Savjeta MZ. U skladu sa navedenim obavještenjem, u periodu od oktobra do decembra 2013. godine održani su zborovi građana za izbor novih organa upravljanja u 13 mjesnih zajednica: Perast, Gornje Krivošije, Donje Krivošije, Muo, Stoliv, Mirac, Lastva grbaljska, Kavač, Dobrota I, Prčanj, Risan, Perast i Orahovac. Ostale MZ izvršile su izbor novih organa upravljanja u prvom kvartalu 2014. godine. Tokom 2013. godine u opštini Kotor nije raspisivan ni opštinski ni mjesni referendum.

Postupak prethodnog konsultovanja je primijenjen prilikom izrade Odluke o budžetu opštine Kotor za 2014.god. Naime, Sekretarijat za lokalne prihode, budžet i finansije je u pripremi ovog akta uputio dopise svim potrošačkim jedinicama kako bi dostavili plan svojih potreba, aktivnosti i troškova javnih nabavki, neophodnih za obavljanje aktivnosti iz svoje nadležnosti. Na tu temu je organizovano više sastanaka na kojima se raspravljalo o potrebama potrošačkih jedinica i utvrdio Nacrt budžeta.

S tim u vezi, značajno je napomenuti da je u toku 2013. godine je organizovano 14 javnih rasprava. **Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti** je organizovao tri javne rasprave povodom prilikom izrade sljedećih akata od zajedničkog interesa:

- Odluka o socijalnim davanjima;
- Program razvoja kulture opštine Kotor 2013-2017;
- Lokalni Akcioni plan za postizanje ravnopravnosti muškaraca i žena.

Sekretarijat za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj je organizovao dvije javne rasprave povodom donošenja:

- Nacrta odluke o donošenju Plana aktivnosti na podizanju nivoa zaštite potrošača u opštini Kotor za 2013;
- Nacrta odluke o javnom vodosnabdijevanju na području opštine Kotor.

Sekretarijat za lokalne prihode, budžet i finansije je organizovao javnu raspravu povodom Nacrta odluke o budžetu opštine Kotor za 2014.godini.

¹³ Izvještaj o radu predsjednice opštine Kotor dostupan na linku

Sekretarijat za opštu upravu je u okviru svoje nadležnosti u 2013. godini sproveo tri javna rasprave u vezi:

- Nacrta odluke o mjesnim zajednicama;
- Nacrta odluke o lokalnim administrativnim taksama opštine Kotor;
- Nacrta odluke o javnim priznanjima i nagradama opštine Kotor.

Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora je kao obrađivač organizovala četiri javne rasprave povodom:

- Nacrta odluke o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta
- Nacrta Programa uređenja prostora za 2013. i Nacrta Programa rada Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora za 2013.¹⁴
- Nacrta Višegodišnjeg investicionog plana opštine Kotor za period 2013-2017
- Nacrta Odluke Odluke o usvajanju Plana potrošnje Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora za 2014, Nacrta izmjena i dopuna Programa uređenja prostora za 2013, Nacrta izmjena i dopuna Programa rada Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora za 2013, Nacrta Programa uređenja prostora za 2014. i Nacrta Programa rada Direkcije za uređenje i izgradnju Kotora za 2014.godinu¹⁵.

Sekretarijat za urbanizam,građevinarstvo i prostorno planiranje je sproveo jednovremenu javnu raspravu povodom:

- Nacrta odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji opštine Kotor;
- Nacrta Odluke o postavljanju, odnosno građenju uklanjanju privremenih objekata montažnog karaktera na teritoriji opštine Kotor;
- Nacrta odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pristupnih rampi, liftova i sl.objektata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom na teritoriji opštine Kotor.

Za sve javne rasprave su nam dostavljena obavještenja o javnoj raspravi sa programima rasprave, nacrti odluka i izvještaji sa javne rasprave.

Skupštini opštini Kotor je tokom 2013. godine podnijeta jedna građanska inicijativa za donošenje akta kojim se Javnom komunalnom preduzeću Kotor odobrava nova lokacija za eksploataciju tehničko-građevinskog kamena u zaleđu primorja, a na teritoriji opštine Kotor. Skupština je po ovoj građanskoj inicijativi donijela zaključak kojim konstatuje da nije nadležna za izdavanje koncesija za eksploataciju tehničko-građevinskog kamena.

Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Opština Kotor svake godine propisuje Dan otvorenih vrata tokom kojeg se zainteresovane NVO informišu o svim pitanjima značaja za učešće na Konkursu. Posljednjem sastanku (7. mart 2013) je prisustvovalo 6 predstavnika nevladinih organizacija sa područja opštine Kotor.

¹⁴ Javnu raspravu povodom donošenja akata navedenih u ovoj alineji Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora je organizovala u saradnji sa Sekretarijatom za urbanizam, građevinarstvo i prostorno planiranje

¹⁵ Javnu raspravu povodom donošenja akata navedenih u ovoj alineji Direkcija za uređenje i izgradnju Kotora je organizovala u saradnji sa Sekretarijatom za urbanizam, građevinarstvo i prostorno planiranje

Nevladine organizacije se obavještavaju i putem radio difuznog servisa, internet stranice opštine Kotor i prilikom raspisivanja konkursa, putem dnevnih novina.

NVO su obavještavane o programima razvoja lokalnih samouprava i nacrtima opštih akata koje donosi skupština putem radio-difuznog servisa i web sajta opštine Kotor.

Na nivou opštine NVO su uključene u rad Savjeta za mlade, takođe u Komisiji za raspodjelu sredstava NVO, u radnoj grupi za izradu strateškog plana razvoja opštine Kotor i u Radnoj grupi za izradu i praćenje realizacije programa borbe protiv korupcije. Lokalni plan akcije za mlade rađen je u saradnji sa NVO Forum Mne, a učestvovala je u izradi i NVO Kompas. Lokalni plan akcije za rodnu ravnopravnost rađen je u saradnji sa NVO Anima, a u izradi lokalnog plana akcije za djecu učestvovala je NVO Ambros. U Komisiji za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama su dva člana ispred nevladinih organizacija i to ispred NVO Eko centar Delfin i ispred NVO Jedriličarski klub Lahor. U radnoj grupi za izradu strateškog plana opštine Kotor učestvovala su i NVO Eko centar Delfin i NVO Expedio. Članovi Savjeta za mlade opštine Kotor u 2013. godini su bili NVO Civilna inicijativa mladih i NVO Turist.

Nevladine organizacije koje koriste prostorije koje su u vlasništvu opštine Kotor su : Organizacija gluvih i nagluvih za opštine Kotor, Herceg-Novi, Budva i Tivat, Udruženje roditelja za podršku i pomoć djeci sa posebnim potrebama „Mali veliki korak“, Organizacija slijepih za opštine Kotor, Herceg-Novi, Budva i Tivat, Udruženje za sport i rekreaciju invalida opštine Kotor, Matica Crnogorska, Bokeljska mornarica, Organizacija boraca NOR-a 1941-1945, Udruženje boraca NOR-a i antifašista 1941-1945, Udruženje paraplegičara – Sve organizacije imaju ugovor o zakupu.

U opštini Kotor postoji baza podataka lokalnih NVO. Poslove savjetnice za NVO obavlja Madalena Jovanović i ta informacija je dostupna na sajtu opštine.

Izvještaji o raspodjeli sredstava nevladinim organizacijama se objavljuju na sajtu Opštine Kotor te se tim putem može imati uvid kojim su NVO dodjeljena sredstva i za koje aktivnosti.

Opština Kotor svake godine prilikom raspisivanja konkursa za raspodjelu sredstava NVO, održava Dan otvorenih vrata na kome se sve NVO mogu prijaviti i tom prilikom se informisati o načinu popunjavanja aplikacionog formulara.

Informacije o javnim raspravama se objave na sajtu Opštine kada se donese skupštinska odluka da će određena odluka ići na javnu raspravu. Izvještaj sa javne rasprave ide na skupštinu, a tokom trajanja javnih rasprava na radio-difuznom servisu Radio Kotor i na sajtu Opštine Kotor se objavljuje informacija o javnoj raspravi koja je u toku kao i ime kontakt osobe koja može dati više informacija za datu oblast.

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne*
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave i nevladinih organizacija	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Ne

* Odluka o usvajanju Predloga Sporazuma o saradnji SO Kotor i NVO ("Sl. list - opštinski propisi", br.12/14), usvojena je na sjednici SO Kotor održanoj 27.03.2014. god,

Nalazi sa fokus grupa

Lokalna samouprava

Prema navodima predstavnice Opštine Kotor, nevladine organizacije se javljaju na konkurse i učestvuju u izradi strateških planova, ali se ne javljaju na sve, jer njihovo interesovanje zavisi od teme. Ne javljaju se koliko bi predstavnici opštine to voljeli i htjeli, ali je stanje zadovoljavajuće.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO iz Kotora istakli su da je mogućnost informisanja putem sajta Opštine jako loša jer prije svega ne postoji ni lista aktivnih NVO na sajtu, niti postoji mailing lista. Problem (ne) postojanja liste se ogleda u tome što sredstva dobijaju NVO koje nisu aktivne te nisu ni poznate ostalim NVO. Sve bi bilo transparentnije da te liste postojećih NVO postoje. Zatim, informacija o javnim raspravama se objave kasno. Međutim istakli su da je jedini dobar izvor informacija Radio Kotor, dok je sajt Opštine Kotor po njihovom mišljenju jako loš. Neki predstavnici NVO iz Kotora su istakli da su aplikacije za fondove komplikovane a iznosi jako mali. Takođe je istaknuto da se dodjela sredstava diskrecionim pravo predsjednika Opštine dodjeljuje veoma netransparentno i to je označeno kao loša praksa.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet stranici opštine Kotor objavljene su sve odluke koje donosi predsjednik opštine, budžet, kao i završni račun za 2013. godinu. Opština Kotor ne praktikuje objavljivanje polugodišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta i investicione politike. Objavljen je i Izvještaj o radu Predsjednika opštine za 2013. godinu.

Na sajtu Opštine Kotor objavljeni su sljedeći planski dokumenti: Strateški plan razvoja opštine Kotor 2013-2017, Višegodišnji investicioni plan 2013-2017, Lokalni akcioni plan u oblasti invalidnosti, Lokalni akcioni plan inkluzije RAE populacije, Lokalni akcioni plan za mlade, Lokalni akcioni plan za djecu, Lokalni akcioni plan za postizanje rodne ravnopravnosti, Program razvoja culture, Petogodišnji program planiranja i uredjenja prostora, Jednogodišnji program planiranja i uredjenja prostora za 2013, Važeća prostorno-planska dokumentacija, Plan privremenih objekata, itd.

Na internet stranici Opštine ne objavljuju se izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, zato što same javne službe čiji je osnivač opština imaju svoje internet strane. Na sajtu su objavljene sve odluke o dodjeli poslova i usluga pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačni i drugi akti.

U opštini Kotor redovno se vodi evidencija o svakom zahtjevu građana za uvid u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, a rješenja na svaki pojedinačni akt od strane odgovarajućih organa uprave opštine objavljena su na sajtu opštine.

Na sajtu opštine ne objavljuju se imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave kao ni akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz jedinice lokalne samouprave.

Na internet strani objavljeni su odgovori nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća građana u izjašnjanju i odlučivanju.

Predsjednik opštine se u domenu svog djelovanja ne sastaje sa predsjednicima klubova odbornika, već se ta komunikacija vrši preko Kolegijuma glavnog administratora opštine. Međutim, sa predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija predsjednik opštine ima kontinuiranu saradnju, koja se odvijala i tokom 2013. godine.

Na internet stranici dostupan je obrazac za zahtjev za slobodan pristup informacijama, podaci o kontakt osobi za postupanje po zahtjevima, kao i podaci o vrstama informacija u posjedu opštine.

Na internet strani Opštine Kotor objavljen je Statut opštine Kotor, Poslovnik Skupštine opštine, kao i odluke koje je Skupština donijela.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave održao je u toku 2013. godine jednu, i to konstitutivnu sjednicu (5.11.2013). Sredstva za rad Savjeta obezbijedena su budžetom Opštine Kotor. Savjet ne objavljuje na sajtu preporuke, inicijative i savjete.

Putem sajta opštine najavljivane su sjednice Skupštine opštine, zajedno sa dnevnim redom, kao i sve odluke i zaključci sa sjednica.

Povodom građanske inicijative građana Gornjeg Grblja za donošenje akta kojim se javnom komunalnom preduzeću Kotor odobrava nova lokacija tokom 2013. godine, sjednici Skupštine opštine prisustvovala su tri građanina sa ovog područja.

PREPORUKE:

- U postupku izrade akata od zajedničkog interesa primijeniti postupak prethodnog konsultovanja.
- Potrebno je usaglasiti postojeće i donijeti nove odluke u skladu sa modelima Zajednice opština Crne Gore kojima se unapređuje saradnja sa NVO.
- Animirati NVO da se više uključe u rad lokalne samouprave.
- Izbjegavati dodjelu sredstava odlukom predsjednika opštine, a u slučajevima kada se sredstva dodjeljuju na taj način objaviti informaciju na internet stranici opštine, oglasnoj tabli i drugim sredstvima informisanja.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Objaviti imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

OPŠTINA MOJKOVAC

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U opštini Mojkovac je podneseno ukupno 15 inicijativa od strane građana Komunalnoj policiji, sedam zahtjeva Sekretarijatu za uređenje prostora i održivi razvoj, dva zahtjeva Glavnom administratoru i pet zahtjeva Predsjedniku opštine. Podnijete inicijative su se uglavnom odnosile na sanaciju lokalnih puteva, problema odlaganja otpada i ulične rasvjete, uzurpacije državne imovine i sl.

U toku 2013. godine su održana dva zbora građana u Mjesnim zajednicama Žari i Lepenac. Tema zbora u MZ Žari bio je predlog za izgradnju kapele na osnovu kojeg je donijeta Odluka o uvođenju mjesnog samodoprinosu za izgradnju kapele. Tema zbora u MZ Lepenac je bila formiranje režijskog odbora za izgradnju kapele, na osnovu koje je donijeta Odluka o izboru režijskog odbora za izgradnju kapele.

U ovoj opštini, tokom 2013. godine nije raspisivan opštinski ni mjesni referendum i nije podnesena nijedna građanska žalba. Komunalnoj policiji su podnijete tri peticije koje su se odnosile na postavljanje ulične rasvjete, postavljanje kontejnera i dezinfekciju stanova.

U postupku izrade akata od zajedničkog interesa u 2013. nije primjenjivan postupak prethodnog konsultovanja, a organizovane su četiri javne rasprave. **Sekretarijat za opštu upravu i društvene djelatnosti** je sproveo javne rasprave povodom Nacrta Akcionog plana za borbu protiv korupcije u opštini Mojkovac za period 2013-2014. i Nacrta Akcionog plana za rodnu ravnopravnost 2013-2015.godina. **Sekretarijat za uređenje prostora i održivi razvoj** je sproveo dvije javne rasprave povodom Nacrta izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana opštine Mojkovac i davanja saglasnosti na Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredine farme za tov pilića. Pozivi za obje javne rasprave emitovani su putem RTV Mojkovac, a takođe su objavljeni i oglasi u dnevnom listu "Pobjeda". Za dvije javne rasprave postoje Obavještenje i Izvještaj sa javne rasprave, a za jednu javnu raspravu postoji Odluka o utvrđivanju Nacrta, Obavještenje i Izvještaj sa javne rasprave.

Službi Skupštine tokom 2013. godine nije podnesena nijedna građanska inicijativa, građanska žalba, peticija i predlog.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Organi lokalne samouprave su na osnovu člana 116 Zakona o lokalnoj samoupravi vršili informisanje nevladinih informacija o pitanjima vezanim za nevladin sektor. Naime, NVO sektor je, prilikom donošenja bilo kakve odluke koja tretira pitanja značajna za taj sektor, obavještavan da je u toku izrada predmetne odluke, o vremenu i trajanju javne rasprave. Informisanje (kao i poziv da se aktivno uključe u izradu predmetnog dokumenta dostavljanjem predloga, mišljenja i sugestija) se vršilo (i vrši) na način što se obavještenje (javni poziv) pošalje direktno na adresu NVO, putem sajta Opštine Mojkovac, isticanjem na Oglasnoj tabli Opštine Mojkovac kao i preko lokalnih medija (radio televizije Mojkovac).

Nevladine organizacije su, prilikom organizovanja Javnih rasprava („AP Strateški plan razvoja Opštine Mojkovac od 2012-2019”, Odluka o Budžetu Opštine Mojkovac za 2013.godinu, AP

zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa, Odluka o donošenju DUP „Sportska zona”, Izmjene i dopune DUP-a „Centar sa Gornjim Mojkovcem”, Odluka o rodnoj ravnopravnosti, AP za borbu protiv korupcije), a nerijetko i u samom postupku izrade Nacrta akata pozivane na konsultacije. Najaktivnije NVO prilikom konsultacija su NVO Udruženje hendikepiranih „Srce” Mojkovac i NVO „Udruženje ekonomista”.

U slučaju donošenja dokumenata koji se direktno tiču oblasti u kojima djeluju pojedine NVO, predstavnici NVO sektora su imenovani u timove za izradu predmetnog dokumenta (npr. Lokalni plan za osobe sa invaliditetom – LAPI 2013-2017 – „Sl.list CG – opštinski propisi br.5/13) ili su pozivani da sami imenuju predstavnika koji će uzeti aktivno učešće na izradi dokumenta. Takođe, u projektu „Pomoć u kući za starija lica” koji se realizovao u toku 2012 i 2013.godine, NVO UH ”SRCE”Mojkovac je bila saradnik na projektu. Prilikom izrade Lokalnog akcionog plana za socijalnu inkluziju, član NVO Udruženje Hendikepiranih „SRCE” imao je svog predstavnika u Radnom timu, kao i prilikom izrade Lokalnog akcionog plana za rodnu ravnopravnost.

Takođe, u cilju učešća u procesu izbora predstavnika u Komisiju za raspodjelu sredstava za NVO, svake godine se upućuje Javni poziv NVO sa teritorije Opštine Mojkovac da predlože dva kandidata koji ne mogu biti iz jedne iste NVO.

Povodom zajedničkih događaja napomenuto je da je u saradnji sa NVO „Terra nostra” Mojkovac u decembru mjesecu 2013.godine, organizovan dvodnevni okrugli sto – radionica u okviru projekta „Rudnici kulture” koji se realizuje sa partnerima iz regiona (Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Srbija).

Opština Mojkovac je NVO UH „SRCE”, obzirom da se radi o kategoriji osoba sa invaliditetom, obezbijedila i omogućila besplatno korišćenje prostorija koje su u njenoj imovini, korišćenje struje za funkcionisanje NVO na teret budžeta Opštine, izdvajala određena sredstva (150,00€) kao pomoć po zahtjevu navedene NVO u cilju realizacije određenih obaveza, dotirala sredstva za zakup poslovnog prostora NVO „Udruženje ekonomista” Mojkovac i NVO „Udruženje penzionera” Mojkovac . Kao sponzorstvo u organizaciji turističko-sportskih manifestacija, Opštine Mojkovac je NVO „Tara” i NVU „Udruženje rukometnih veterana” izdvojila dio budžetskih sredstava dok je NVO „OBNOR”, NVO „Savez slijepih Mojkovca i Bijelog Polja” kao i NVO „Sinjajevina” Opština Mojkovac sponzorirala/finansirala po ispostavljenim zahtjevima za pomoć.

U 2013.godini Opština Mojkovac je opredijelila 10.000,00€ budžetskih sredstava za raspodjelu NVO na osnovu podnesenih projekata. Sredstva za realizaciju projekata su dobile: NVO Udruženje hendikepiranih „SRCE”, NVO „Organizacija slijepih za Mojkovac i Bijelo Polje”, NVO „Udruženje roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju, NVO „Udruženje građana Polja”, NVO „Kulturni centar sjever”, NVO „Potarje”, NVO „Udruženje ekonomista”, NVO „Udruženje rukometnih veterana”, NVO „Udruženje pčelara”, NVO „Terra nostra”, NVO „Udruženje boraca ratova od 1990.godine”, NVO „Mo Art” Mojkovac.

U 2013.godini Opština Mojkovac je sa NVO „Terra nostra” Mojkovac potpisala Sporazum o saradnji u cilju realizacije projekta „Rudnici kulture” kao i u realizaciji projekata od obostranog značaja iz oblasti ekologije, zaštite životne sredine, arheologije, kulture, sporta, turizma i poljoprivrede. Važno je napomenuti da je opština Mojkovac finansirala svaki odlazak zajedničkog projektnog tima u posjetu partnerima projekta.

Milica Ristić, saradnik za društvene djelatnosti je kontakt osoba za saradnju sa NVO. Opština Mojkovac ne posjeduje bazu podataka lokalnih NVO već na sajtu Opštine Mojkovac postoji link koji upućuje na bazu podataka registra NVO Ministarstva unutrašnjih poslova Vlade Crne Gore.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave sa NVO	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Ne
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Predstavnici Opštine Mojkovac nisu prisustvovali fokus grupi.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO su istakli da je internet stranica Opštine Mojkovac veoma informativna, ali da nedostaje poseban dio koji se odnosi na NVO. Po pitanju učešća nevladinih organizacija u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa lokalne uprave utvrđeno je da su NVO u Mojkovcu veoma pasivne i da se ne prijavljuju za učešće u onoj mjeri koliko se od njih to očekuje. U Mojkovcu je konkurs bio raspisan u 2013. godini i opredijeljena sredstva su raspodijeljena. NVO Srce je dobilo prostorije za korišćenje od strane opštine.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet strani opštine Mojkovac objavljeni su: budžet i završni račun opštine za 2013. godinu, polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike, odluke koje donosi Predsjednik opštine, planski dokumenti, Program uređenja prostora i Plan razvoja zajednice lokalne samouprave.

S obzirom na to da su u novembru 2013. godine održani lokalni izbori i da je konstituisana nova lokalna vlast, predsjednik opštine nije podnosio izvještaj o radu za 2013. godinu.

Na sajtu nijesu objavljeni izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave ali je objavljen Zaključak Skupštine opštine o prihvatanju izvještaja o radu JKP Gradac i JU Centar za kulturu "Nenad Rakočević".

Na sajtu su objavljene odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine, evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Na sajtu nijesu objavljena imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, kao ni akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz jedinice lokalne samouprave,

Nijesu objavljeni odgovori nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju jer istih nije bilo.

U toku 2013. godine održan je sastanak Predsjednika opštine sa predsjednikom klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

U opštini je formiran Informacioni centar.

Na internet strani opštine dostupan je obrazac za podnošenje zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama, podaci o kontakt osobi za postupanje po ovim zahtjevima, kao i podaci o vrstama informacija u posjedu opštine.

Opština Mojkovac je u toku 2013. godine dobila 116 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od čega je na 89 zahtjeva odgovoreno traženom informacijom, a 27 zahtjeva je odbijeno.

Na internet strani opštine Mojkovac objavljen je Statut opštine, Poslovnik o radu Skupštine opštine, kao i odluke koje je Skupština donijela.

Savjet za razvoj i zaštitu i razvoj lokalne samouprave nije konstituisan.

Putem sajta Opštine najavljivane su sjednice Skupštine opštine, zajedno sa dnevnim redom i materijalom.

PREPORUKE:

- Kreirati plan učešća građana u donošenju akata prije donošenja programa razvoja opštine, prostornih i urbanističkih planova, budžeta i opštih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze građana.
- Primijeniti postupak prethodnog konsultovanja u pripremi akata od zajedničkog interesa.
- Potrebno je usaglasiti postojeće i donijeti nove odluke u skladu sa modelima Zajednice opština Crne Gore kojima se unapređuje saradnja sa NVO u i učešće građana u odlučivanju.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Objaviti imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

OPŠTINA NIKŠIĆ

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

Nije bilo podnijetih inicijativa Sekretarijatu za finansije, ni Službi menadžera. Tokom 2013. godine nijesu održavani zborovi građana, nije raspisivan opštinski ni mjesni referendum, niti je bilo podnijetih građanskih žalbi, peticija i predloga.

Postupak prethodnog konsultovanja nije sproveden prilikom izrade akata od zajedničkog interesa, a organizovano je ukupno osam javnih rasprava.

Sekretarijat za finansije je sproveo jednovremenu javnu raspravu povodom:

- Nacrta Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o budžetu za 2013.;
- Nacrta Odluke o budžetu za 2014.;

- Nacrta Odluke o izmjenama Odluke o naknadama za korišćenje opštinskih puteva na teritoriji opštine Nikšić,
- Nacrta Odluke o dopunama Odluke o porezu na nepokretnosti,
- Nacrta Odluke o izmjenama i dopuni Odluke o visini, načinu obračunavanja i plaćanja članskog doprinosa Turističkoj organizaciji Nikšić.

Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj je organizovao tri javne rasprave povodom:

- Nacrta Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o uređenju saobraćaja na teritoriji opštine Nikšić;
- Nacrta Elaborata o parking zonama, dozvoljenom vremenu parkiranja, kategoriji motornih vozila koja se mogu parkirati i načinu naplate naknade parkiranja za opšta i posebna parkirališta;
- Nacrta Odluke o javnim parkiralištima na teritoriji opštine Nikšić.

Sekretarijat za uređenje prostora i zaštitu životne sredine je organizovao četiri javne rasprave povodom:

- Nacrta Programa uređenja prostora Opštine Nikšić za 2013. godinu;
- Nacrta Programa uređenja prostora Opštine Nikšić za 2014.god;
- Nacrta izmjena i dopuna detaljnog urbanističkog plana Bistrica;
- Nacrta Odluke o izgradnji lokalnih objekata od opšteg interesa na teritoriji Opštine Nikšić;
- Nacrtu odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pristupnih rampi, liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom na teritoriji Opštine Nikšić;
- Nacrta odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pomoćnih objekata na teritoriji opštine NK.

Oglasi za sve javne rasprave su emitovani putem Radio televizije Nikšić i istaknuti na sajtu zajedno sa nacrtima odlukama, kao i na oglasnim tablama Opštine i nadležnih sekretarijata. Za sve javne rasprave dostavljeni su nam Pozivi/Obavještenja i Izveštaji o sprovedenim raspravama.

Službi za skupštinske poslove nijesu upućivane građanske inicijative, građanske žalbe, peticije i predlozi.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Skupština opština Nikšić, odnosno Služba za skupštinske poslove, na sajtu opštine Nikšić, u rokovima propisanim Poslovníkom o radu Skupštine, objavljuje poziv nevladinim organizacijama, za učešće u radu Skupštine, putem instituta slobodne stolice, sa predlogom dnevnog reda.

U Službi sa za skupštinske poslove, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, sistematizovano je radno mjesto – Samostalni savjetnik III za rad sa nevladinim organizacijama. Poslovi savjetnika se odnose na ostvarivanje kontakata i saradnje sa predstavnicima nevladinim organizacijama u cilju učešća NVO u radu Skupštine i njenih radnih tijela, uspostavlja bazu podataka za NVO na području opštine Nikšić, obezbjeđuje neophodne informacije i podatke, pruža stručnu i administrativno-tehničku pomoć nevladinom sektoru u izradi materijala koji se

podnose Skupštini opštine i radnim tijelima na razmatranje, vrši pripremu i organizuje radne sastanke predsjednika Skupštine sa predsjednicima klubova odbornika i NVO u cilju unaprijedjenja saradnje. Podstiče učešće NVO sektora u postupku izrade i donošenja akata, programa i projekata koje donosi Skupština. U skladu sa Pravilnikom, za saradnju sa NVO u Skupštini opštine Nikšić, odnosno Službi za skupštinske poslove, raspoređena je Slobodanka Nenezić.

Službenik SO zadužen za saradnju sa nevladinim organizacijama sačinio je bazu podataka lokalnih NVO koje ostvaruju saradnju sa Skupštinom opštine Nikšić.

CRNVO nije dobio odgovor upućen Glavnom administrator a koji se tiče ove oblasti.

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Ne
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Ne

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

U 2013. godini nije bilo finansiranja odnosno raspodjele sredstava nevladinim organizacijama putem konkursa a preko odluke predsjednika opštine dodijeljeno je oko 5,000 eura. NVO učestvuju u Komisiji za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama. Komisija se sastoji od 5 članova, od kojih su 2 člana predstavnici NVO sektora. Nevladine organizacije čiji su predstavnici u komisiji ne mogu da konkurišu za raspodjelu sredstava. SO Nikšić komunicira sa predstavnicima NVO i organizuje redovne sastanke predsjednice SO Nikšić sa NVO, takođe omogućava NVO da iskoriste institut prazne stolice.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO iz Nikšića su istakli da postoji mnogo problema po pitanju informisanja NVO od strane lokalne samouprave. Internet stranica Opštine Nikšić je nova, ali se ne ažurira na pravi način. Nema posebno naznačenih informacija na sajtu za NVO niti poseban odjeljak. Oni su istakli da postoji baza podataka NVO ali kontakt osoba ne obavještava redovno NVO o dešavanjima u lokalnoj samoupravi. Međutim istakli su da je saradnja sa skupštinskom službom bila veoma dobra. Obavještenja o prethodnom konsultovanju se objavljuju putem TV Nikšić, ali ne na sajtu ni na oglasnoj tabli. Međutim ta informacija u građanskom birou nije vidljiva. Prema riječima predstavnika NVO pozivi za javne rasprave se objavljuju putem TV, ali ne na sajtu. NVO ne dobijaju izvještaje sa javne rasprave ni lično ni preko sajta. Ipak oni su istakli kao pozitivan primjer Sekretarijat za socijalno staranje i njegov odjeljak na sajtu Opštine Nikšić, tu se objavljuju sve informacije od značaja za NVO, priručnik za učešće građana, a predstavnici Sekretarijata se sastaju redovno sa predstavnicima NVO.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet stranici Opštine Nikšić objavljen je budžet, kao i završni račun za 2013. godinu. Na sajtu su objavljeni i: planski dokumenti, program uređenja prostora, program razvoja zajednice lokalne samouprave, Izvještaj o radu Predsjednika opštine u 2013. godini, izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine, evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

Na sajtu Opštine dostupni su podaci o kontakt osobi za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, podaci o vrsti informacija u posjedu opštine, kao i obrazac za podnošenje zahtjeva.

U toku 2013. godine, Opština je dobila 32 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Na 22 zahtjeva nadležni organi su omogućili slobodan pristup informacijama, četiri zahtjeva su odbijena, a na šest zahtjeva je odgovoreno obavještenjem.

U opštini je u toku formiranje Informacionog centra.

Na internet stranici opštine Nikšić objavljen je Statut opštine, Poslovnik o radu Skupštine opštine, kao i odluke koje je Skupština donijela.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave u toku 2013. godine održao je pet sjednica. Savjet nema sopstveni budžet, i objavljuje zapisnike sa sjednica i Izvještaj o radu. Zapisnici sadrže preporuke, zahtjeve i inicijative.

U 2013. godini nije bilo građana zainteresovanih za praćenje sjednica Skupštine opštine, ali je putem instituta slobodne stolice u radu sjednice od 27.12.2013. učestvovao predstavnik NVO Scena.

Putem sajta Opštine najavljujane su sjednice Skupštine opštine, zajedno sa dnevnim redom i materijalom.

PREPORUKE:

- Kreirati Plan učešća građana u donošenju odluka.
- Primijeniti postupak prethodnog konsultovanja prilikom izrade akata od zajedničkog interesa.
- Izvještaje sa javnih rasprava objavljujati na internet stranici opštine.
- Potrebno je usaglasiti postojeće i donijeti nove odluke u skladu sa modelima Zajednice opština Crne Gore kojima se unapređuje saradnja sa NVO u i učešće građana u odlučivanju.
- Ažurirati internet stranicu redovnije i kreirati mailing listu ili koristiti postojeće mailing liste.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.

OPŠTINA PLAV

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

Organima lokalne uprave u 2013. godine podneseno je više inicijativa od strane građana, koje su se većinom odnosile na pitanja vodosnabdijevanja vodom za piće, raščišćavanje puteva, socijalne inicijative, a takođe je podnijeta i inicijativa za formiranje mjesne zajednice „Mašnica“. Lokalna uprava je sve podnijete inicijative razmatrala u okviru zakonskih ovlaštenja i o svakoj zauzela stav, dok je inicijativa za formiranje nove mjesne zajednice „Mašnica“ prosljeđena Skupštini opštine na dalju proceduru.

U 2013. godini nijesu održani zborovi građana, niti po inicijativi nadležnih organa, kao ni na predlog građana. Takođe nije raspisivan opštinski ni mjesni referendum. Nadležnim organima je podnesen mali broj građanskih žalbi, peticija i predloga. Većina tih žalbi ili predloga se odnosila prije svega na uklanjanje pasa lotalica sa ulica, kao i smeća jer opština Plav je tek polovinom 2013. god. donijela Odluku o određivanju lokacije za privremeno skladištenje komunalnog otpada do 2016. godine.

Prilikom donošenja programa razvoja opštine, prostornih i urbanističkih planova, budžeta, kao i drugih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze građana utvrđen je plan učešća građana i određen organ koji će sprovesti javnu raspravu. Tako je za donošenje Odluke o budžetu određen Sekretarijat za privredu, razvoj i finansije kao organ koji će sprovesti javnu raspravu, dok je za donošenje PUP-a određen Kabinet predsjednika opštine. Postupak prethodnog konsultovanja je primijenjen prilikom izrade PUP-a i budžeta opštine Plav za 2014.godinu. Organizovane su dvije javne rasprave prilikom izrade prethodno navedenih akata. Izvještaj sa javne rasprave je pripremljen samo nakon rasprave povodom PUP-a.

Službi Skupštine tokom 2013.godine nije podnijeta nijedna građanska inicijativa, žalba, peticija ili predlog od strane građana, NVO ili bilo kojeg drugog subjekta.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Organi lokalne samouprave redovno informišu nevladine organizacije o pitanjima vezanim za nevladin sektor, informisanjem u vezi termina održavanja javne rasprave, zatim dostavljanjem rješenja o formiranju radnih grupa, gdje su i oni u sastavu tih komisija.

Vrši se konsultovanje dostavljanjem poziva za konsultacije, odnosno dostavljanjem kompletnog dnevnog reda Skupštine opštine na razmatranje i iskorišćavanje Instituta slobodne stolice.

Što se tiče radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa u radu konsultativne grupe, koja zajedno sa predstavnicima lokalne uprave učestvovala u izradi Strateškog plana opštine Plav, učestvovao je predstavnik nevladinog sektora Enes Drešković.

Opština Plav prilikom organizovanja javnih rasprava obavezno poziva nevladine organizacije i traži aktivno učešće u tim raspravama. Tema tih javnih rasprava su prije svega budžet, strateški plan zaštite i očuvanja prirode na koje se pozivaju organizacije koje su zainteresovane za takve okrugle stolove kao što su : SRD Plavsko jezero iz Plava, NVO Hrid, NVO Prokletije, NVO Ljiljan kao i mnoge druge nevladine organizacije koje se bave očuvanjem kulturne baštine opštine Plav,

dok su pojedine organizacije učestvovala na konferenciji „Učešće građana i saradnja između nevladinih organizacija i lokalnih samouprava u Crnoj Gori i Albaniji“ koju je organizovao CRNVO .

Ističe se da ima dosta zahtjeva oko obezbjeđivanja kancelarijskog prostora, te se opština nada da će u skorije vrijeme za pojedine nevladine organizacije, kao što je SOS organizacija koja se bavi pitanjem nasilja u porodici, obezbijediti poslovne prostorije kao i za druge.

Službenik zapošljen u sekretarijatu za opštu upravu i društvenu djelatnost Alen Balić je imenovan kao osoba za saradnju sa nevladinim sektorom.

Opština Plav nema bazu podataka lokalnih NVO, ali se preduzimaju koraci na pravljenju iste.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Da
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Da
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Opština Plav nema formiran Informacioni centar i to prema mišljenju predstavnika opštine predstavlja najveći problem u komunikaciji sa predstavnicima NVO. Opština je takođe za potrebe izrade Strateškog plana razvoja opštine u 2013. godini konsultovala NVO vezano za načine finansiranja, ali predstavnici opštine ističu da nije bilo odziva od strane NVO.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO iz Plava ističu da na internet stranici opštine nema dovoljno informacija te da na istoj nije objavljena aplikaciona forma za finansiranje projekata od strane opštine. Istaknuto je da se komunikacija odvija na osnovu poznanstava i da se postupak konsultovanja ne obavlja.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet stranici opštine Plav objavljeni su akti koje donosi predsjednik opštine i budžet opštine za 2013. godinu, planski dokumenti, programi razvoja jedinice lokalne samouprave, nacrt PUP-a, Strateški plan razvoja opštine Plav, evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Na internet strani nije objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike, kao ni završni račun za 2013. godinu jer još nije usvojen. Takođe, na sajtu nije objavljen Izvještaj o radu Predsjednika opštine, kao ni izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima, kao ni pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim

službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se financiraju iz jedinice lokalne samouprave.

Na sajtu je objavljena evidencija i sadržaj propisanih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju (inicijative, građanske inicijative, zborovi...), ali ne i odgovori nadležnih organa po ovim pitanjima.

Tokom 2013. godine održan je sastanak predsjednika opštine sa predsjednicima klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

U opštini Plav nije formiran Informacioni centar.

Obrazac za podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama, kao ni podaci o kontakt osobi za postupanje po ovim zahtjevima nijesu objavljeni na sajtu. Na sajtu se nalaze podaci o vrstama informacija u posjedu opštine.

Statut opštine Plav objavljen je na zvaničnoj internet prezentaciji, što nije slučaj sa Poslovníkom Skupštine opštine. Na sajtu se objavljuju samo neke od odluka koje donese Skupština opštine.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave održao je jedanaest sjednica u toku 2013. godine. Savjet nema svoj budžet i ne objavljuje na sajtu svoje inicijative, preporuke i zahtjeve.

Na sajtu su najavljivane, zajedno sa dnevnim redom i radnim materijalom, samo one sjednice Skupštine na kojima se na dnevnom redu nalaze pitanja u vezi sa budžetom, strateškim planovima, prostorno-urbanističkim planovima i slično.

PREPORUKE:

- Primijeniti u postupku izrade svih akata od zajedničkog interesa postupak prethodnog konsultovanja i uspostaviti praksu objavljivanja poziva za učešće u postupku prethodnog konsultovanja, izvještaja o obavljenom konsultovanju, kao I izvještaja sa javnih rasprava.
- Potrebno je edukovati nevladine organizacije u oblasti pisanja prijedloga projekata kako bi se poboljšala njihova finansijska održivost.
- Neophodno je unaprijediti informisanost NVO o njihovim pravima u odnosu sa lokalnom samoupravom („prana stolica“, pokretanje građanskih inicijativa i ostali mehanizmi) kao i službenike lokalne uprave o njihovim obavezama u odnosu na NVO.
- Potrebno je edukovati kontakt osobe za saradnju sa NVO o mehanizmima komunikacije i potrebama NVO i kreirati bazu podataka o lokalnim NVO.
- Formirati Centar za informacioni sistem.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Poboljšati transparentnost rada lokalne samouprave u smislu ažuriranja sajta i dostupnosti dokumenata poput odluka o Odluke o dodjeli poslova (na sajtu ih ima, u odgovoru da nema) i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima, pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

OPŠTINA PLJEVLJA

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U 2013. godini, Sekretarijatu za opštu upravu je podneseno osam zahtjeva za promjenu granica mjesnih zajednica, a na osnovu obavještenja o izradi Nacrta Odluke o mjesnim zajednicama. Iako je ovaj Sekretarijat utvrdio Nacrt nove Odluke o mjesnim zajednicama u odgovoru koji smo dobili od njih, navedeno je da nije bilo pokretanja postupaka za donošenje akata od zajedničkog interesa, niti organizovanja javnih rasprava.

U 2013. nije bilo zahtjeva za održavanje zborova građana, niti zahtjeva za održavanje opštinskog/mjesnog referendumu.

Skupštini Opštine Pljevlja je u toku 2013. godine podnesena jedna građanska inicijativa. Ista je od strane SO Pljevlja povraćena podnosiocu, kako bi se u skladu sa članom 111. Statuta Opštine Pljevlja izvršila njena dopuna. Ista više nije pokretana. SO Pljevlja nije podnesena nijedna građanska, žalba, peticija i predlog tokom 2013.godine.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Sekretarijat za društvene djelatnosti opštine Pljevlja u 2013. godini informisao je nevladin sektor o pitanjima koja se odnose na rad nevladinog sektora, kao i o javnim pozivima koji se odnose na nevladine organizacije. Informisani su putem štampanih i elektronskih medija, kao i sajta Opštine Pljevlja.

Sekretarijat za društvene djelatnosti u 2013. godini nije imao aktivnosti koje se odnose na konsultovanje nevladinih organizacija o programima razvoja lokalne samouprave.

Nevladinim organizacijama je omogućeno učešće u radu radnih grupa za izradu lokalnih planova, kao i raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama.

U sastavu Radne grupe za izradu predloga Programa razvoja kulture opštine Pljevlja, koja je imenovana od strane Sekretarke Sekretarijata za društvene djelatnosti rješenjem broj: 09-032-73 od 24.01. 2014. godine, su predstavnici sledećih nevladinih organizacija: KUD „Volođa“-Tabaković Hajrudin, „Omladinski kulturni centar“-Emir Prekić, „Dramski eksperimentalni studio“-Slavko Sandić.

Na osnovu Javnog poziva za učešće u radu Radne grupe za izradu Lokalnog plana za razvoj usluga socijalne zaštite opštine Pljevlja u radnoj grupi je učestvovao predstavnik NVO „Nefro“-dr Predrag Stanković, a po rješenju o imenovanju Radne grupe od strane predsjednika opštine Pljevlja od 25.09.2013. godine.

Sekretarijat za društvene djelatnosti opštine Pljevlja je 01. aprila 2013. godine raspisao Javni poziv za dostavljanje podataka nevladinih organizacija za upis u godišnji registar nevladinih organizacija za 2013. godinu na osnovu Odluke o finansiranju nevladinih organizacija („Sl. List Crne Gore –opštinski propisi“, br. 01/08 od 16.01.2008). Nvladine organizacije su uz dostavljanje dokumenata predlagale kandidate ispred nevladinih organizacija za članove Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama. Rješenjem o imenovanju Komisije za finansiranje nevladinih organizacija za 2013. godinu broj : 031-25/2014-1 od 22.01. 2014. godine izabrani su

predstavnicima nevladinih organizacija: Fetija Kadić, predstavnik NVO „Pljevaljski ženski prostor“ i Vaso Knežević, predstavnik NVO „Da zaživi selo“.

Predstavnicima Sekretarijata za društvene djelatnosti su učestvovali na okruglim stolovima koje su organizovale nevladine organizacije i to: NVO „Bonum“ na temu narkomanije, NVO „Pljevaljski ženski prostor“ na temu narkomanije, NVO „Zračak nade“ na temu inkluzivnog obrazovanja, NVO „Nefro“ na temu donorstva organa, NVO „Bona fide“ na temu nasilja i obilježavanje kampanje „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“, NVO „Hera“ obilježavanje Dana žena sa sela, NVO „Da zaživi selo“ organizacija Multimedijalnog festa za mlade, organizovanje koncerata NVO KUD „Volođa“ i KUD „Pljevlja“, NVO „Građanske inicijative“ tradicionalna pljevaljska kuhinja.

Opština Pljevlja je ustupila prostor na korištenje nevladinoj organizaciji „Udruženje paraplegičara Pljevlja“, sa Agencijom za stambeno poslovni fond ima sklopljen ugovor na osnovu kog se finansira poslovni prostor „Organizacije slijepih za Pljevlja i Žabljak“ i NVO „Invalidi rada“, a na osnovu ugovora finansira se prostor i tekući troškovi održavanja rada kancelarije koju koristi NVO „Bona fide“ za rad Sigurne ženske kuće.

Sekretarijat za društvene djelatnosti opštine Pljevlja je 01. aprila 2013. godine raspisao Javni poziv za dostavljanje podataka nevladinih organizacija za upis u godišnji registar nevladinih organizacija za 2013. godinu na osnovu Odluke o finansiranju nevladinih organizacija („Sl. List Crne Gore –opštinski propisi“, br. 01/08 od 16.01.2008). Nvladine organizacije su dužne da dostave sledeće informacije, dokumenta i akte: važeći statut nevladine organizacije, datum i broj registracije u registru nadležnog Ministarstva, osnivački akt NVO sa spiskom osnivača, važeći žiro račun, osnovnu djelatnost, ime i prezime odgovornog lica i kontakt telefon, adresu za prijem pošte i e-mail NVO, spisak članova NVO ovjeren njenim pečatom ,predlog za dva člana Komisije iz reda nevladinih organizacija.

Kontakt osobe za saradnju sa nevladinim organizacijama u Sekretarijatu za društvene djelatnosti su: Sanja Đondović, načelnica Sekretarijata za društvene djelatnosti i Mira Topović, samostalna savjetnica II.

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Ne
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Ne
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Ne

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Glavni administrator Opštine Pljevlja je istakao da je ova opština medju prvima uvela institut prazne stolice. Istakao je da se sve informacije objavljuju u lokalnom listu i na internet stranici i da u opštini postoji osoba za saradnju sa NVO. Istakao je i da se nacrti odluka dostavljaju odborničkim klubovima, mjesnim zajednicama i NVO, i daju se u javnost. NVO su uključene kroz poziv za javnu raspravu ali po njegovom mišljenju nisu zainteresovane za učešće u javnim raspravama. Po pitanju učešća NVO u radu radnih grupa i sličnih tijela predstavnik Opštine

Pljevlja je za primjer dao Savjet RTV Pljevlja, gdje NVO imaju svog predstavnika. Predsjednik Savjeta je predstavnik NVO – Ruždija Strujić iz NVO Bonum a javni poziv za članstvo u Savjetu RTV Pljevlja je objavljen.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO iz Pljevalja su istakli da je internet stranica Opštine Pljevlj pregledna, u Pljevaljskim novinama je velika zastupljenost NVO ali na sajtu ne postoji poseban odeljak koji se odnosi na NVO. Predstavnici NVO takođe ističu da ukoliko postoji kontakt osoba za NVO ona nije dovoljno vidljiva. Takođe je napomenuto da od strane lokalne samouprave nema poziva za konsultacije da se objavljuju pozivi za javnu raspravu ali da za javnu raspravu na sajtu nema izvještaja sa javne rasprave na sajtu, niti predstavnici NVO dobijaju lično izvještaja sa javne rasprave.

3.Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet strani opštine Pljevlja objavljen je budžet, kao i završni račun za 2013. godinu. Nije objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike. Na sajtu se objavljuju odluke koje donosi predsjednik opštine.

Objavljene su odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine.

Na sajtu je objavljen Program uređenja prostora, ali ne i ostali planski dokumenti. Objavljen je Izvještaj o radu Predsjednika opštine za 2013. godinu. Ne objavljuju se izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, a nije objavljena ni evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz jedinice lokalne samouprave, evidencija i sadržaj propisanih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju, kao ni imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

U Opštini Pljevlja je formiran Informacioni centar.

Na internet strani dostupni su podaci o kontakt osobi za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama i vrsti informacija u posjedu opštine, kao i obrazac za podnošenje zahtjeva.

Na internet strani opštine Pljevlja objavljen je Statut opštine Pljevlja, Poslovnik o radu Skupštine opštine, kao i odluke koje Skupština donese.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave je u toku 2013. godine održao šest sjednica. Savjet u okviru budžeta Skupštine opštine ima iskazan svoj budžet. Savjet ne objavljuje na sajtu svoje preporuke i inicijative, već ih dostavlja Skupštini na razmatranje.

Na internet strani opštine objavljujane su najave sjednica sa dnevnim redom i pozivom nevladinim organizacijama da se blagovremeno prijave Odboru za statut i propise. Nije objavljivan materijal za tačke dnevnog reda.

PREPORUKE:

- Primijeniti postupak prethodnog konsultovanja u izradi akata od opšteg interesa, objavljivati pozive za učešće u postupku prethodnog konsultovanje i izvještaja na sajtu.
- Organizovati javne rasprave prilikom donošenja nacrtu planova i programa razvoja, budžeta i opštih akata, kojima se utvrđuju prava i obaveze građana.
- Ojačati kapacitete kontakt osobe za saradnju sa NVO i informisati lokalne NVO o kontakt osobi i sve informacije o kontakt osobi za saradnju sa NVO postaviti na internet stranicu Opštine Pljevlja.
- Omogućiti/Obavljati proces konsultovanja nevladinog sektora o programima razvoja lokalne samouprave i nacrtima opštih akata koje donosi skupština-javna rasprava i dr. oblici koji podrazumijavaju davanje povratnih informacija.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Objaviti izvještaje o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

OPŠTINA PLUŽINE

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U toku 2013. godine nadležnim organima lokalne uprave nijesu podnesene inicijative od strane građana. Skupštini Opštine Plužine podnijeta je jedna građanska inicijativa i ista je odbijena Zaključkom. Zborovi građani nijesu organizovani, nije raspisivan opštinski ni mjesni referendum i nije bilo podnesenih građanskih žalbi, peticija i predloga nadležnim organima.

Prije donošenja programa razvoja opštine, prostornih i urbanističkih planova, budžeta i opštih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze građana nije utvrđivan plan učešća građana, a Centar za informacioni sistem je određen kao organ koji sprovodi javnu raspravu. Takođe, postupak prethodnog konsultovanja nije primjenjivan prilikom izrade akata od zajedničkog interesa, a organizovano je ukupno sedam javnih rasprava. Centar za informacioni sistem je organizovao javne rasprave povodom:

- Nacrta Lokalnog plana za unapređenje socijalne inkluzije/razvoj lokalnih socijalnih servisa u Opštini Plužine;
- Nacrta Akcionog plana za borbu protiv korupcije u opštini Pluzine (2014-2016);
- Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu bazne stanice mobilne telefonije;
- Nacrta Akcinog plana za biodiverzitet opštine Plužine;
- Dokumentacije o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu Repetitorske stanice „Mratinje” u opštini Plužine;
- Dokumentacije za odlučivanje o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu Bazne stanice mobilne telefonije HK34 Mratinje;
- Nacrta Odluke o planu budžeta Opštine Plužine za 2014. Za sve javne rasprave su dostavljeni Pozivi/Obavještenja i Izvještaji sa javnih rasprava, a za jednu raspravu je dostavljen i Program javne rasprave.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

O pitanjima vezanim za nevladin sektor organi lokalne samouprave Opštine Plužine su vršili informisanje nevladinih organizacija putem dopisa, obavještenja na oglasnoj tabli opštine, sredstvima javnog informisanja i pozivima na internet stranici opštine.

Kada je u pitanju konsultovanje nevladinih organizacija o programima razvoja lokalne samouprave i nacrtima opštih akata koje donosi skupština, isto nije vršeno.

U toku 2013. godine nevladine organizacije nijesu učestvovala u radu radnih grupa za pripremu i izradu projekata, programa i planova.

Nevladine organizacije su imale priliku da aktivno učestvuju u javnim raspravama koje su organizovane prilikom donošenja opštih akata, planova i programa.

Jedan od vidova saradnje lokalne samouprave i nevladinih organizacija jeste projekat „Integrirana usluga kućne njege starih lica“, koji sprovodi NVO Eviva Piva, dok su saradnici na projektu Opština Plužine, Zavod za zapošljavanje i Dom zdravlja Plužine. Opština Plužine je preuzela finansiranje cjelokupnog projekta, nakon početnih devet mjeseci kada su kao finansijeri učestvovali Delegacija EU u Crnoj Gori sa 15.021,00 eura i Opština Plužine sa 6.303,96 eura

Kontakt osoba za saradnju sa nevladinim organizacijama u Opštini Plužine je Petar Mitrić.

U Opštini Plužine ne postoji baza podataka lokalnih NVO.

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Ne
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Ne
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Na fokus grupi nije bilo predstavnika lokalne samouprave

Nevladine organizacije

Na fokus grupi nije bilo predstavnika NVO

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet stranici opštine Plužine objavljene su sve odluke koje donosi Predsjednik opštine. Polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike nije objavljen.

Na sajtu su objavljeni: budžet za 2013. godinu, planski dokumenti (Strateški plan razvoja opštine,

Lokalni akcioni plan za mlade, Lokalni akcioni plan za biodiverzitet, PUP, Lokalni plan za socijalne servise, Akcioni plan za borbu protiv korupcije), Program uređenja prostora, Program razvoja jedinice lokalne samouprave kao i odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine, evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, evidencija i sadržaj propisanih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju, odgovori nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju, kao i akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u u javnim službama koje se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

Na sajtu nije objavljen Izvještaj o radu predsjednika opštine u 2013. godini, kao ni izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

U toku 2013. godine održan je sastanak predsjednika opštine sa predsjednicima klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

Na sajtu opštine Plužine dostupne su informacije o kontakt osobi za postupanje po zahtjevu za slobodan pristup informacijama, kao i podaci o vrsti informacija u posjedu opštine. Nije dostupan obrazac za podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama. U toku 2013. godine opština je dobila 60 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Na 58 zahtjeva je odgovoreno traženom informacijom. Jedan zahtjev je odbijen. Donijeto je jedno rješenje istovremeno o dozvoli i odbijanju zahtjeva.

Na internet strani Opštine Plužine objavljen je Statut opštine, Poslovnik o radu Skupštine opštine kao i odluke koje je donijela Skupština.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave u toku 2013. godine održao je šest sjednica. Savjet nema sopstveni budžet, a na sajtu opštine objavljuje svoje preporuke, inicijative i zaključke.

U toku 2013. godine sjednice Skupštine pratilo je dvanaest građana. Na sajtu se najavljuju sjednice Skupštine opštine, sa predloženim dnevnim redom, a za pojedine sjednice dostupan je i materijal.

PREPORUKE:

- Utvrditi plan učešća prije donošenja programa razvoja opštine, prostornih i urbanističkih planova, budžeta i opštih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze građana.
- Primijeniti postupak prethodnog konsultovanja u izradi akata od zajedničkog interesa.
- Potrebno je usaglasiti postojeće i donijeti nove odluke u skladu sa modelima Zajednice opština Crne Gore kojima se unapređuje saradnja sa NVO i učešće građana u odlučivanju.
- U postupku izrade akata od zajedničkog interesa potrebno je primijeniti postupak prethodnog konsultovanja.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Po usvajanju objaviti Izvještaj o radu predsjednika opštine u 2013. godini, kao ni izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, kao i imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

OPŠTINA ROŽAJE

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

CRNVO nije dobio informacije od Glavnog administratora u dijelu građanske participacije u donošenju odluka u 2013.godini.

U toku 2013.godine, SO Rožaje je podnijeta jedna građanska inicijativa i to za formiranje naselja Kajevići. Ista je prihvaćena od strane Skupštine i donijeta je Odluka o formiranju naselja Kajevići 27.06.2013.

1. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Opština Rožaje je u 2013. godini informisala nevladine organizacije putem internet stranice opštine i putem lokalnog radio servisa, kao i putem dnevnih listova.

U 2013. godini u Rožajama nije bilo konsultacija nevladinih organizacija od strane lokalne samouprave o programima razvoja lokalne samouprave i nacrtima opštih akata koje donosi Skupština, kao ni učešća NVO u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa.

Organizovani su sljedeći događaji na kojima su učešće uzeli i predstavnici lokalne samouprave i NVO : Dan otvorenih vrata i seminar *Demokratija i rodna ravnopravnost*. Takođe u okviru manifestacije *Dani gljiva, ljekovitog bilja i zdrave hrane* svoje proizvode su izlagali NVO Amanet tradicije, NVO Udruženje inženjera drvne industrije Crne Gore.

Kontakt osoba sa saradnju sa NVO je samostalni savjetnik za NVO Enisa Avdić.

U Opštini Rožaje postoji baza podataka lokalnih NVO i ona je objavljena na internet stranici Opštine Rožaje www.rozaje.me

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Ne

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Fokus grupi nisu prisustvovali predstavnici Opštine Rožaje.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO iz Rožaja su istakli da iz opštine ne odgovaraju redovno na njihove mejlove ali da kontakt osoba postoji, s tim što oni smatraju da kontakt osoba treba da pokaže više inicijative. Napomenuli su da internet stranica ne sadrži dovoljno informacija. Oni su predložili da se održi sastanak kontakt osobe i NVO.

2. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet strani opštine Rožaje objavljen je budžet, kao i završni račun za 2013. godinu. Nije objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike. Na sajtu se objavljuju odluke koje donese Predsjednik opštine, planski dokumenti, program uređenja prostora, program razvoja jedinice lokalne samouprave, odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine.

Na internet strani nije objavljen Izvještaj o radu predsjednika opštine za 2013. godinu, kao ni izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, evidencija i sadržaj propisanih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju.

U toku 2013. godine održan je sastanak predsjednika opštine sa predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija, a u opštini nije formiran Informacioni centar.

Na sajtu su dostupni podaci o kontakt osobi za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, podaci o vrsti informacija u posjedu opštine, kao i obrazac za podnošenje zahtjeva.

Iz Opštine su u odgovoru na naš zahtjev naveli da ne postoji evidencija o broju primljenih zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

Na sajtu opštine Rožaje objavljen je Statut opštine, Poslovnik o radu Skupštine opštine, kao i sve odluke koje je Skupština donijela u toku 2013. godine.

U toku prošle godine, Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave, koji inače nema sopstveni budžet, nije održao nijednu sjednicu.

U Opštini ne postoji evidencija o broju građana koji su prisustvovali sjednicama Skupštine opštine, a sve sjednice emituju se na lokalnom radiju.

Na internet stranici redovno se objavljuju najave sjednica Skupštine, zajedno sa predloženim dnevnim redom, a za neke sjednice objavljuju se i materijali.

PREPORUKE:

- Neophodno je unaprijediti informisanost NVO o njihovim pravima u odnosu sa lokalnom samoupravom („prana stolica“, pokretanje građanskih inicijativa i ostali mehanizmi) kao i službenike lokalne uprave o njihovim obavezama u odnosu na NVO.
- Potrebno je usaglasiti postojeće i donijeti nove odluke u skladu sa modelima Zajednice opština Crne Gore kojima se unapređuje saradnja sa NVO u i učešće građana u odlučivanju.

- Formirati Centar za informacijski sistem.
- Prilagoditi internetni sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Objaviti Izvještaj o radu predsjednika opštine za 2013. godinu, kao i izvještaje o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

OPŠTINA TIVAT

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U Opštini Tivat tokom 2013. godine nije bilo inicijativa podnesenih od strane građana nadležnom organu, nije bilo zahtjeva za raspisivanje opštinskog ili mjesnog referenduma i nije podnesena nijedna građanska žalba, peticija ili predlog. Održana su tri zborna građana radi izbora novog rukovodstva u Mjesnim zajednicama Gradišnica, Lepetane i Krtoli.

Za sve odluke kojima se utvrđuju prava i obaveze građana, utvrđivan je plan učešća građana u donošenju odluka i određivan organ koji će sprovesti javnu raspravu.

Postupak prethodnog konsultovanja je primjenjivan prije započinjanja postupka donošenja Budžeta, tako što se od svih zainteresovanih subjekata - korisnika budžeta tražilo da dostave svoje potrebe/prethodno anketiranje. Tako je prije donošenja Budžeta Opštine Tivat za 2014. godinu, kroz projekat NVO Pravi put putem posebnih upitnika vršeno anketiranje građana opštine Tivat o tome koliko su upoznati gdje se troše sredstva budžeta. Anketiranje se vrši i prije izrade Odluka o pristupanju izradi prostorno planske dokumentacije. Obrasci anketa za svaki od detaljnih planova, urbanističkih projekata čija je izrada u toku objavljeni su pod banerom Urbanizam i u okviru njega „Aktuelnosti“. Popunjeni anketni obrasci se nakon popune prosljeđuju obrađivaču plana.

Tokom 2013. godine, organizovano je ukupno 13 rasprava, od kojih je sedam sproveo **Sekretarijat za uređenje prostor i zaštitu životne sredine**. Na sajtu opštine postoji poseban baner na kojima se redovno objavljuju programi svih javnih rasprava zajedno sa nacrtima odluka. Izvještaj o javnoj raspravi je sastavni dio Odluka koje usvaja Skupština tako da se oni mogu naći i u okviru objavljenih skupštinskih odluka na internetu.

Službi Skupštine tokom 2013. godine nije bilo podnijetih građanskih inicijativa. Takođe, ovom organu lokalne samouprave u 2013. godini nijesu podnijete žalbe, peticije i predlozi.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Lokalne NVO informisane su o svim pitanjima od značaja za njihov rad. U nadležnom sekretarijatu za društvene djelatnosti postoji kontakt osoba za rad sa NVO. Inače, sve odluke, lokalni planski dokumenti, konkursi, objave, informacije redovno se objavljuju i ažuriraju na opštinskom sajtu i u fazi njihove pripreme štampaju se u dovoljnom broju primjeraka u građanskom birou kako bi bili

dostupni i na ovaj način. Poseban vid informisanja sprovodi se u fazama izrade Nacrta opštinskih odluka, planova i drugih akata kada se ciljano pozivaju predstavnici NVO da učestvuju u javnim raspravama. U fazi usvajanja Sporazuma o saradnji sa NVO i Odluke o Savjetu za saradnju sa NVO održana je javna rasprava samo za predstavnike nevladinih organizacija. U fazi pripreme Nacrta Budžeta za 2013 godinu održan je sastanak (fokus grupa) sa predstavnicima NVO i sportskih udruženja. Preko jedne NVO (NVO Pravi put) kroz poseban projekat koji je odobren preko javnog konkursa za finansiranje NVO, izvršeno je anketiranje građana u fazi pripreme Budžeta za 2014 godinu.

Konsultovanje NVO izvršeno je po pitanju izrade Akcionog plana za borbu protiv korupcije, Lokalnog plana akcije za postizanje rodne ravnopravnosti, Odluke o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pristupnih rampi, liftova, sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti.

U Radnu grupu za izradu Akcionog plana za borbu protiv korupcije imenovani su predstavnici nevladinih organizacija. U radnu grupu za izradu Lokalnog plana za postizanje rodne ravnopravnosti (radna grupa imenovana tokom 2012 godine ali je Lokalni plan radila tokom 2013 godine), u Radnu grupu za izradu Lokalnog plana za razvoj usluga socijalne zaštite su takođe imenovani predstavnici nevladinih organizacija .

Javne rasprave su održavane po svim ovim dokumentima i na njima su bili prisutni predstavnici nevladinih organizacija koje su delegirale svoje članove u sastav radnih grupa.

Opština Tivat kontinuirano radi na poboljšanju uslova za rad nevladinih organizacija kroz obezbjeđivanje prostora za njihov rad , kroz razne oblike pomoći (novčane manjeg obima – plaćanje autobusa, dnevnica, obezbjeđivanjem besplatnog opštinskog prostora za njihove sastanke, aktivnosti).

Organi lokalne uprave zajedno sa nevladinim organizacijama učestvuju u organizovanju gradskih manifestacija , obilježavanja značajnih datuma Nema manifestacije koju organizuju nevladine organizacije u kojima svoje zapaženo učešće nemaju zaposleni u organima lokalne uprave i službi.

U opštini Tivat u okviru Sekretarijata za društvene djelatnosti imenovana je kontakt osoba i to je Boris Pean. U okviru Kancelarije za prevenciju bolesti zavisnosti, kordinatorka Darka Ognjanović. Inače u opisu svakog radnog mjesta je navedeno kao obaveza saradnja sa nevladinim organizacijama

Baza podataka postoji u nadležnom sekretarijatu, ona se redovno ažurira. Posebna baza podataka uspostavljena je za nevladine organizacije koje godišnje konkurišu na raspisani Konkurs za dodjelu sredstava za finansiranje projekata kod Komisije za dodjelu sredstava.

Odluka	Uskladenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Da
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Da
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da (Model poslovnika SO Tivat je korišten pri kreiranju modela ZO)
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Da
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Da

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Prema riječima predstavnika Opštine Tivat nevladine organizacije mogu dobiti relevantne informacije preko sajta opštine i oglasne table. Takođe, postoji mejling lista putem koje obavještavaju sve NVO, kojih ima oko stotinjak, ali samo 35 aktivnih čije podatke imaju. Oni su istakli da se javne rasprave organizuju, a NVO pomažu najviše u izradi strateških i lokalnih planova. Takođe je rečeno da su predstavnici NVO redovno članovi radnih grupa i sličnih tijela i da se anketiranje prije izrade akata, sprovodi, zavisno od teme, ali i zainteresovanosti NVO za istu. Finansijska sredstva se raspodjeljuju preko konkursa ali su istakli da postoje i pomoć druge vrste-pomoć u prostorijama npr. gdje predstavnici opštine pokušavaju da odrede kriterijume za tu raspodjelu. Ipak, neke prostorije se i danas dodjeljuju i bez akta o dodjeli. Ostalih sitnih vrsta pomoći van konkursa (pozajmljivanje automobila, besplatna dvorana, pozornica za neki događaj itd) nevladinim organizacijama ima jako puno tokom godine ali se akcije projektnog tipa ne finansiraju mimo konkursa. Predstavnici Opštine Tivat su istakli da postoji određeni problem prilikom finansiranja po teritorijalnoj osnovi jer postoje određene NVO koje pokrivaju više opština. To pitanje, kako su naveli, treba riješiti na nivou države.

Nevladine organizacije

Predstavnici NVO iz Tivta su istakli da je na internet stranici Opštine uvijek postojao spisak NVO, čak i sa e-mail adresama i brojevima telefona, ali da trenutno te liste nema. Oni takođe ističu da se takozvani institut slobodne stolice koristi, ali da odbornici ne uvažavaju stavove NVO. Takođe, za njih ne postoji pravo replike niti pravo na podnošenje prijedloga i odborničkih pitanja Skupštini, pa ih stoga savjetuju da pitanja najprije postave odbornicima kako bi ih oni umjesto njih iznijeli. Taj sistem rada nevladinim organizacijama ne odgovara jer to može da im da političku konotaciju. Oni takođe ističu da ukoliko se član NVO prijavi za jednu tačku reda, od njega se traži da pismeno podnese svoj stav o datoj tački reda i to 3 dana prije diskusije, vjerovatno kako bi odbornici pripremili svoje argumente, dok oni sami ne podnose napismeno svoje stavove. Ova praksa je, kako smatraju predstavnici NVO iz Tivta, samo način da se oni isključe iz rada, prema mišljenju nekih predstavnika NVO primjer diskriminacije.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet strani opštine Tivat objavljeni su: budžet, kao i završni račun za 2013. godinu, akti koje je donio predsjednik opštine, Izvještaj o radu Predsjednika opštine u 2013. godini, izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz jedinice lokalne samouprave.

Svi izvještaji o realizaciji budžeta se objavljuju na internet stranici. U toku prošle godine nije rađen polugodišnji, već devetomjesečni izvještaj o izvršenju budžeta, i objavljen je na sajtu opštine.

Na sajtu su dostupni planski dokumenti, program uređenja prostora, Program razvoja zajednice lokalne samouprave.

Na internet strani nije objavljena evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama jer u izvještajnom periodu nije bilo neposrednog uvida građana u akte u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama. Građani su tražili slobodan pristup informacijama na način da im se dostavi kopija informacije poštom, odnosno elektronskim putem.

Na sajtu je objavljen poziv za zbor građana MZ Gradiošnica koji je održan 11.10.2013. godine, kao i zapisnik sa zбора.

U toku 2013. godine održan je sastanak predsjednika opštine sa predsjednicima klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

Na internet strani opštine Tivat dostupni su podaci o kontakt osobi za postupanje po zahtjevu za slobodan pristup informacijama, kao i podaci o vrsti informacija u posjedu opštine. Na sajtu je dostupan i obrazac za podnošenje zahtjeva, a on se može preuzeti i u kancelariji građanskog biroa. Opština Tivat je u 2013. godini dobila 71 zahtjev za slobodan pristup informacijama, od čega je na 68 odgovorila traženom informacijom, a tri su odbijena.

Na internet strani objavljen je Statut opštine, Poslovnik o radu Skupštine opštine, kao i odluke koje je Skupština donijela u toku 2013. godine.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave u toku 2013. godine održao je deset sjednica. Savjet se finansira iz budžeta Opštine, sa posebne budžetske stavke namijenjene Komisijama i Savjetima. Mišljenja, zahtjevi i inicijative Savjeta su sastavni dio Izvještaja Savjeta koji podnosi Skupštini na usvajanje, i koji se kao takav objavljuje na internet stranici opštine.

U 2013. godini rad sjednica Skupštine je pratilo sedam predstavnika nevladinih organizacija, koji su ujedno i predstavnici građana. Putem internet strane opštine bile su najavljivane sjednice SO, zajedno sa dnevnim redom i materijalom.

PREPORUKE:

- Neophodno je unaprijediti informisanost NVO o njihovim pravima u odnosu sa lokalnom samoupravom („prazna stolica“, pokretanje građanskih inicijativa i ostali mehanizmi) kao i službenike lokalne uprave o njihovim obavezama u odnosu na NVO.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.

OPŠTINA ULCINJ

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

CRNVO nije dobio informacije od ostalih organa lokalne uprave kojima je Glavni administrator proslijedio zahtjeve u dijelu građanske participacije u donošenju odluka, osim Sekretarijata za stambene poslove i Službe za zajedničke poslove.

Skupštini Opštine Ulcinj, u toku 2013.godine nijesu podnesene građanske inicijative shodno propisima koji regulišu pomenutu materiju. Bilo je pojedinačnih zahtjeva koji ne ulaze u korpus građanskih inicijativa. Takođe, ovom organu lokalne samouprave nijesu podnesene građanske žalbe, peticije i predlozi tokom prethodne godine.

U 2013.godini nije bilo zahtjeva za održavanje mjesnog ili opštinskog referendum.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Organi lokalne samouprave vrše informisanje NVO o važnim pitanjima za nevladin sektor putem internet stranice www.opstinaulcinj.com i putem oglasne table koja se nalazi u prostorijama Opštine Ulcinj.

U 2013. godini nije bilo razvojnih programa a nevladine organizacije učestvuju neposredno u radu skupštine putem instituta slobodne stolice.

Nije bilo aktivnosti koje bi uključile NVO u sektor i pripremi normativnih akata.

Tokom 2013. godine je bila organizovana javna rasprava za Odluku o finansiranju sporta gdje su aktivno učestvovali predstavnici NVO sektora i sporta.

Kontakt osoba za saradnju sa NVO je samostalni savjetnik II pri Sekretarijatu za upravu i društvene djelatnosti.

U Opštini Ulcinj postoji baza podataka lokalnih NVO.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Ne
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Ne
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Ne

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Zbog Instituta slobodne stolice kreirana je lista zainteresovanih nevladinih organizacija i pored javnog poziva i pozivaju se NVO mail-om ili telefonom, ukoliko su NVO zainteresovane materijal im se šalje naknadno. U Opštini Ulcinj je određena osoba za direktnu komunikaciju sa NVO. Veliki broj NVO iz Ulcinja su članovi nacionalne Koalicije NVO - Saradnjom do cilja, i takav vid organizacije se po mišljenju predstavnika lokalne samouprave pokazao kao veoma produktivan. Takođe je prihvaćena inicijativa ranije pomenute koalicije NVO o finansiranju lokalnih nevladinih organizacija i Predlogom Odluke se predviđa da će se preko konkursa NVO finansirati sa 0,5% do 1% godišnjeg budžeta, odnosno da će se toliki procenat od budžeta izdvajati za NVO.

Nevladine organizacije

Fokus grupi nisu prisustvovala nevladine organizacije iz Ulcinja.

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na internet strani opštine Ulcinj objavljen je budžet za 2013. godinu. Završni račun još nije usvojen, kao ni Izvještaj o radu predsjednika opštine i izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave. Na sajtu nijesu objavljivani akti koje donosi predsjednik, kao ni polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike.

Na sajtu su objavljeni planski dokumenti, program uređenja prostora, Program razvoja zajednice lokalne samouprave, objavljene su odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine, evidencija i sadržaj propisanih oblika učešća u izjašnjavanju i odlučivanju (inicijative, građanske inicijative, zborovi...).

Tokom 2013. godine nije bilo neposrednog uvida građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Na sajtu nijesu objavljivana imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave. Odgovori nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju se ne objavljuju.

U toku 2013. godine nije održan sastanak predsjednika opštine sa predsjednicima klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

U opštini Ulcinj formiran je Informacioni centar.

Putem sajta su dostupne informacije o kontakt osobi za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, podaci o vrsti informacija u posjedu opštine, kao i obrazac za podnošenje zahtjeva.

Ne postoji evidencija o broju primljenih zahtjeva za slobodan pristup informacijama.

Na sajtu opštine Ulcinj objavljen je Statut opštine. Poslovnik o radu Skupštine opštine, kao i odluke koje je Skupština donijela u toku 2013. godine nijesu objavljeni na sajtu.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave je osnovan odlukom Skupštine Opštine Ulcinj koja

je objavljena u SI listu broj 38/08. Uprkos objavljenom oglasu za izbor članova Savjeta, Skupština nije imenovala članove Savjeta.

Sjednice Skupštine opštine pratilo je nekoliko građana u okviru instituta prazne stolice.

Sjednice Skupštine se najavljuju putem sajta, zajedno sa dnevnim redom. A materijal za tačke dnevnog reda se ne objavljuje na sajtu, jer se po Poslovniku materijal dostavlja odbornicima, Predsjedniku opštine i lokalnom mediju.

PREPORUKE:

- Potrebno je promovisati mehanizme učešća građana u donošenju odluka.
- Potrebno je usaglasiti postojeće i donijeti nove odluke u skladu sa modelima Zajednice opština Crne Gore kojima se unapređuje saradnja sa NVO u i učešće građana u odlučivanju.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Objaviti na sajtu akte koje donosi predsjednik opštine.

OPŠTINA ŠAVNIK

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

U Opštini Šavnik tokom 2013. godine nije bilo inicijativa podnesenih od strane građana nadležnom organu lokalne uprave. Održana su tri zbora građana na predlog Predsjednika Opštine, a odnosila su se na planska dokumenta lokalne samouprave. Opštinski, odnosno mjesni referendum nije raspisivan i nije podnesena nijedna građanska žalba, peticija i predlog.

Prije donošenja prostorno-planske dokumentacije i predloga o Odluke o budžetu i opštih akata utvrđivan je plan učešća građana i određeni su organi koji će sprovesti javnu raspravu (Sekretarijat za uređenje prostora, održivi razvoj, komunalno-stambene poslove, saobraćaj i imovinu, Sekretarijat za finansije, ekonomski razvoj, opštu upravu i društvene djelatnosti).

Sekretarijat za uređenje prostora, održivi razvoj, komunalno stambene poslove, saobraćaj i imovinu u saradnji sa LAMP-om i Ministarstvom održivog razvoja i turizma je preduzimao aktivnosti u cilju prethodnog konsultovanja prije utvrđivanja Nacrta Prostorno-urbanističkog plana Opštine Šavnik. Tokom 2013. godine, organizovane su dvije javne rasprave. **Sekretarijat za finansije, ekonomski razvoj, opštu upravu i društvene djelatnosti** je organizovao jednovremenu javnu raspravu povodom Nacrta Odluke o izmjenama Odluke o budžetu Opštine Šavnik za 2013.godinu i povodom Nacrta Odluke o budžetu za 2014.godinu. **Sekretarijat za uređenje prostora, održivi razvoj, komunalno-stambene poslove, saobraćaj i imovinu** je organizovao javnu raspravu povodom Nacrta Prostorno-urbanističkog plana Opštine Šavnik. Za sve javne rasprave su dostavljeni javni pozivi i izvještaji o sprovedenim raspravama.

Službi Skupštine tokom 2013. godine nije podnesena nijedna građanska inicijativa, građanska žalba, peticija ni predlog.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

Informisanje NVO u opštini Šavnik je vršeno putem poziva za učešće na javnim raspravama kao i poziva za uzimanje učešća u izradi i utvrđivanju opštih akata koje donosi Skupština, dostavljanjem mišljenja, prijedloga, sugestija i primjedbi.

U toku 2013.godine nijesu obrazovane radne grupe čiji bi zadatak bio priprema normativnih akata ili izrada projekata i programa, pa shodno navedenom nije ni omogućeno učešće nevladinih organizacija u radu radnih grupa

U toku 2013.godine nije bilo organizovanja zajedničkih javnih rasprava, okruglih stolova i sl. u saradnji sa nevladinim organizacijama.

U toku 2013.godine nije bilo inicijativa od strane nevladinih organizacija u pogledu obezbjeđivanja uslova za rad istih, kao ni saradnje lokalne samouprave i nevladinih organizacija na način koji je propisan Statutom opštine.

Za Sekretarijat za finansije, ekonomski razvoj, opštu upravu i društvene djelatnosti, određena je kao kontakt osoba Milijana Ašanin za saradnju sa nevladinim organizacijama. U Opštini Šavnik ne postoji baza podataka lokalnih NVO.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	NE
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	NE
Modelu Poslovnika skupštine opštine	NE
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	DA
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	DA

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Fokus grupi nisu prisustvovali predstavnici lokalne samouprave

Nevladine organizacije

Fokus grupi nisu prisustvovali predstavnici nevladinih organizacija

3. Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

Na sajtu opštine Šavnik objavljen je budžet Opštine, kao i završni račun za 2013. godinu i Izvještaj o radu Predsjednika opštine u 2013. godini. Nije objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike.

Objavljivane su odluke koje donosi Predsjednik opštine, a uputstva, pravilnici, rješenja i zaključci nijesu.

Na sajtu je objavljen Strateški plan razvoja Opštine Šavnik 2012-2017. Nije objavljen program

uređenja prostora, kao ni program razvoja jedinice lokalne samouprave iz razloga što isti nijesu donijeti. Objavljene su i odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine.

Nijesu objavljeni izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

Nije objavljena evidencija o učešću građana, jer iste nije ni bilo.

U toku 2013. održan je sastanak predsjednika opštine sa predsjednicima klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija.

U Opštini nije formiran Informacioni centar, već se poslovi istog obavljaju u okviru referata Samostalni savjetnik za informatiku i informacioni sistem.

Na internet strani opštine Šavnik dostupan je obrazac za podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama, ali ne i podaci o kontakt osobi za postupanje po tim zahtjevima i podaci o vrsti informacija u posjedu opštine.

Sekretarijat za finansije, ekonomski razvoj, opštu upravu i društvene djelatnosti dobio je 23 zahtjeva za slobodan pristup informacijama. Na 22 zahtjeva odgovoreno je traženom informacijom, a jedan zahtjev je odbijen.

Na internet strani opštine objavljen je Statut opštine, kao i dio odluka koje je Skupština donijela. Poslovnik o radu Skupštine opštine nije dostupan na sajtu.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave nije u toku 2013. godine održao nijednu sjednicu i nema sopstveni budžet.

U toku 2013. godine građani nijesu pratili rad Skupštine opštine.

Sjednice Skupštine opštine nijesu najavljivane na internet stranici opštine. Takođe, informacije o dnevnom redu sjednica nijesu najavljivane putem internet stranice, kao ni materijali za tačke koje su bile na dnevnom redu sjednica Skupštine opštine, već su isti uručivani neposredno.

PREPORUKE:

- Primijeniti postupak prethodnog konsultovanja u izradi akata od opšteg interesa.
- Potrebno je usaglasiti postojeće i donijeti nove odluke u skladu sa modelima Zajednice opština Crne Gore kojima se unapređuje saradnja sa NVO u i učešće građana u odlučivanju.
- Kreirati bazu lokalnih NVO.
- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom.
- Objaviti izvještaje o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, kao i imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.
- Uvesti praksu najavljivanja sjednica Skupštine opštine putem internet sajta.

OPŠTINA ŽABLJAK

1. Građanska participacija na lokalnom nivou

CRNVO nije dobio odgovor od Glavnog administratora u dijelu građanske participacije u donošenju odluka.

Službi Skupštine Opštine Žabljak je tokom 2013.godine dostavljeno više usmenih i pisanih zahtjeva građana vezanih za izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana Žabljak. Predsjednik Skupštine je sve te usmene i pismene zahtjeve objedinio i iznio na sjednici Skupštine održanoj dana 24. oktobra 2014. u cilju rješavanja istih. U 2013. nije bilo podnesenih građanskih žalbi, peticija i priloga.

2. Saradnja nevladinih organizacija i lokalne samouprave

CRNVO nije dobio odgovor od strane Glavnog administratora na zahtjev za slobodan pristup informacijama.

Odluka	Uskladjenost
Odluka o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija	Ne
Odluka o Savjetu za saradnju lokalne samouprave	Ne
Modelu Poslovnika skupštine opštine	Da
Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova	Ne
Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama	Ne

Nalazi sa fokus grupe

Lokalna samouprava

Služba Skupštine opštine Žabljak većinu informacija koje se tiču informisanja javnosti objavljuje na internet stranici opštine, ali poziv za učešće odnosno korišćenje instituta slobodne stolice se ne objavljuje na sajtu opštine. Predstavnici SO koji su bili prisutni na fokus grupi su konstatovali da je glavnim problem to što Opština Žabljak nema Informacioni centar. Takođe je rečeno da ni NVO ni gradjanstvo zainteresovani za lokalne planove i slična dokumenta ali i da se izvještaji sa javnih rasprava ne objavljuju na internet stranici.

Nevladine organizacije

Fokus grupi nisu prisustvovali predstavnici nevladinih organizacija sa Žabljaka.

3.Transparentnost i odgovornost lokalne samouprave

CRNVO nije dobio odgovor na zahtjev upućen Glavnom administratoru.

Na internet stranici opštine Žabljak objavljen je Statut opštine Žabljak, kao i Poslovnik o radu Skupštine opštine. Na sajtu je objavljen dio odluka koje je donijela Skupština.

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave u toku 2013. godine održao je dvije sjednice. Savjet nema sopstveni budžet i na sajtu ne objavljuje preporuke i inicijative.

U toku 2013. godine nije bilo građana zainteresovanih za praćenje sjednica opštine. Od druge polovine godine na sajtu su objavljujivane najave sjednica, zajedno sa dnevnim redom. Na sajtu se ne objavljuje materijal za tačke dnevnog reda.

PREPORUKE:

- Prilagoditi internet sajt opštine licima sa oštećenim vidom

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Na osnovu podataka dobijenih u toku ovog istraživanja, izdvojili smo sljedeće zaključke i preporuke u odnosu na tri ključna segmenta istraživanja: građansku participaciju, saradnju lokalne samouprave i nevladinih organizacija, kao i transparentnost i odgovornost lokalnih samouprava.

❖ **Građanska participacija**

- Potrebno je promovisati mehanizme učešća građana u procesu donošenja odluka koristeći mehanizme kao što su informatori, medijske prezentacije itd; Takođe je neophodno organizovati obuke na temu "Mehanizmi građanskog učešća u procesu donošenja odluka". Potrebno je obezbijediti neophodnu logističku i stručnu pomoć u pripremi akata kojima se pokreću pojedini mehanizmi učešća (građanske kancelarije ili povjeriti ovaj posao profesionalnoj NVO sa kapacitetima u ovoj oblasti) i objaviti obrasce postojećih mehanizama na internet stranicama opština. Potrebno je budžetom opštine planirati sredstva za ovu namjenu.
- Neophodno je pojasniti mehanizam „Plana učešća građana u donošenju odluka“ kroz odluke o učešću stanovništva u vršenju javnih poslova, kako bi u svim opštinama ovaj dokument sadržao zbirni pregled svih dokumenata koji će tokom kalendarske godine biti predmet prethodnog konsultovanja i javne rasprave u jednoj opštini.
- Obavezno sprovoditi postupak prethodnog konsultovanja u pripremnom postupku izrade akata, kako bi se utvrdili problemi u primjeni akta i utvrdile potrebe građana. Pozive za sprovođenje postupka prethodnog konsultovanja, kao i izvještaje o obavljenom konsultovanju je neophodno objavljivati na internet prezentaciji opština. Takođe, neophodna je edukacija zaposlenih u većini opština o ovom postupku i načinu njegovog sprovođenja.
- Izvještaji sa javnih rasprava se moraju objavljivati na internet prezentaciji opština.

❖ **Ostvarivanja saradnje lokalne samouprave sa nevladinim organizacijama**

- Informisanje nevladinih organizacija i građana generalno treba unaprijediti. Internet stranice lokalnih samouprava su u prethodnom periodu unaprijeđene i u toku istraživanja je utvrđeno da je određeni broj opština pristupio procesu unaprijeđenja tehničkih kapaciteta internet prezentacija, ipak ova unaprijeđenja se često rade bez prethodnog konsultovanja sa predstavnicima NVO i građanima. Potrebno je uspostaviti jednak sistem informisanja za sve NVO putem zajedničke mailing liste kako bi se izbjeglo selektivno informisanje i potrebno je da to urade predstavnici lokalne samouprave. Potrebno je kreirati baze podataka lokalnih NVO radi boljeg pregleda realizovanih aktivnosti, efektivnijeg finansiranja NVO, uvida u druge relevantne podatke lokalnih organizacija. Ovdje je potrebno tražiti od Ministarstva unutrašnjih poslova da dostavi podatke o preregistrovanim NVO lokalnim samoupravama, odnosno kontakt osobama za saradnju sa NVO.
- Konsultovanje nevladinih organizacija o programima razvoja lokalne samouprave i nacrtima opštih akata koje donosi skupština treba dalje unapređivati u skladu sa

jasnim planom. Jasno je da se u velikom broju lokalnih samouprava ovaj proces ne odvija kako bi trebao ili da se uopšte ne dešava. Primijećeno je da određeni broj predstavnika lokalnih samouprava ali i predstavnika NVO ne vide razliku između procesa prethodnog konsultovanja i javne rasprave. U ovom polju treba organizovati obuke i seminare i za predstavnike NVO i lokalne samouprave.

- Potrebno je bolje normativno urediti učešće predstavnika NVO u radnim grupama a za to može poslužiti vladina Uredba o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija. Primjetno je da se biranje predstavnika NVO u radnim grupama, savjetima i sličnim tijelima u određenom broju lokalnih samouprava odvija na nedovoljno transparentan način. Predstavnici NVO se pozivaju da uzmu učešće u radnim grupama putem telefona, mimo javnog poziva i na osnovu ličnog poznanstva. Ovakva praksa šalje lošu poruku građanstvu i drugim zainteresovanim predstavnicima NVO. Isto treba uraditi i sa Institutom slobodne stolice. Primijećeno je da je u nekim opštinama na snazi model koji omogućava da jedna NVO odnosno njen predstavnik na neodređeno vrijeme zauzima mjesto u SO kao predstavnik NVO tj. koristi Institut slobodne stolice, ovo se može vidjeti kao monopolizacija ovog veoma korisnog instituta i taj model mora biti zamijenjen boljim. Kao pozitivan primjer se može uzeti model Poslovnika Skupštine opštine Tivat.
- Finansiranje projekata nevladinih organizacija od interesa za lokalno stanovništvo treba unaprijediti. Kao pozitivan primjer treba uzeti Opštinu Ulcinj koja je na inicijativu Koalicije NVO Saradnjom do cilja pripremila Nacrt odluke o finansiranju lokalnih nevladinih organizacija kojom se predviđa da će se preko konkursa NVO finansirati sa 0,5% do 1% godišnjeg budžeta, odnosno da će se toliki procenat od budžeta izdvajati za NVO. Takođe treba jasnije naznačiti kriterijume na osnovu kojih organizacija postaje organizacija od specijalnog značaja i transparentnije obavještavati javnost o finansiranju ovih organizacija.
- Ustupanje prostora u vlasništvu opštine lokalnim NVO je praksa sa kojom se nastavilo i u 2013. godini i to je u prethodnom izvještaju za 2012. godinu označeno kao pozitivna praksa sa kojom treba nastaviti. Ipak dodjela prostora se često vrši na nedovoljno transparentan način i to bez odluke i često bez ugovora sa NVO kojoj se dodjeljuje prostor. Treba uvesti jasne kriterijume po kojima se dodjeljuje prostor za rad kako bi se izbjegle nesuglasice među samim NVO i na relaciji opština – NVO. Nevladine organizacije takođe često ne prihvataju da dijele prostorije sa srodnim organizacijama, što predstavlja problem lokalnim samoupravama sa malim brojem prostora. Nevladine organizacije moraju uzeti u obzir kapacitete pojedinih opština prilikom predaje zahtjeva za dodjelu prostora.
- Opštine treba da nastave sa dobrom praksom ustupanja opštinskih sala za održavanje skupova NVO.
- Potrebno je jačati kapacitete kontakt osoba za saradnju sa NVO, učiniti ih vidljivim i tamo gdje nije određena kontakt osoba za saradnju sa NVO to uraditi u najkraćem mogućem roku.

❖ **Transparentnost i odgovornost lokalnih samouprava**

- Prilagoditi internet sajtove opština licima sa oštećenim vidom

- Osnažiti kapacitete Savjeta za razvoj i zaštitu lokalne samouprave
- Povećati stepen transparentnosti rada lokalnih samouprava i pogledu blagovremenog usvajanja i objavljivanja završnih računa i godišnjih izvještaja o radu predsjednika opština
- Poštovati praksu redovnog održavanja sastanaka predsjednika opština sa predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija i predsjednicima klubova odbornika
- Na internet stranici opštine potrebno je objaviti:
 - ✓ akte koje donosi predsjednik opštine, planske dokumente,
 - ✓ izvještaje o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave,
 - ✓ evidenciju o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama,
 - ✓ imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave,
 - ✓ akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave,
 - ✓ odgovore nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju,
 - ✓ polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike za tekuću godinu, završni račun za prethodnu godinu,
 - ✓ obrazac za podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama,
 - ✓ podatke o kontakt osobi za postupanje po zahtjevu za slobodan pristup informacijama kao i podatke o vrstama informacija u posjedu opštine
- Potrebno je poštovati zakonsku obavezu objavljivanja svih odluka o dodjeli poslova i usluga i zaključene ugovore sa pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačne odluke i druge akte i ugovore zaključene u postupku raspolaganja imovinom opštine.
- Potrebno je nastaviti praksu najavljanja sjednica Skupštine opštine putem internet sajta, a u sklopu najave treba učiniti dostupnim dnevni red, kao i materijale potrebne za pripremu sjednice.
- Potrebno je formirati Informacioni centar u opštinama u kojima ne postoji, kao i unaprijediti njegovu funkciju u opštinama u kojima je formiran.

REZIME

Ovaj izvještaj sadrži podatke o ispunjenosti principa dobrog upravljanja u jedinicama lokalne samouprave u Crnoj Gori: o građanskoj participaciji u procesu donošenja odluka, saradnji lokalnih samouprava i NVO, transparentnosti i odgovornosti lokalne samouprave. Istraživanje čiji su rezultati sadržani u izvještaju sprovedeno je u 21 crnogorskoj opštini u periodu od juna do oktobra 2014. godine.

Metodologija korišćena u ovom istraživanju su zahtjevi za slobodan pristup informacijama, fokus grupe sa predstavnicima lokalnih samouprava i nevladinim organizacijama, kao i pretraga internet prezentacija opština.

Uvažavajući autonomiju lokalnih samouprava i sve specifičnosti i razlike između crnogorskih opština po brojnim pitanjima, ipak su uočeni određeni trendovi u vezi sa dobrim upravljanjem koji se odnose generalno na lokalni nivo u Crnoj Gori.

1. Građanska participacija

Gradjani u maloj mjeri učestvuju u procesu donošenja odluka u opštinama. Ključni razlozi su njihova nedovoljna motivisanost i informisanost, kao i nepoznavanje mehanizama učešća. Opštine nisu dovoljno proaktivne u pravcu većeg informisanja gradjana i uključivanja u ove procese.

Generalno, u odnosu na 2012. godinu, nije ostvaren progres većeg uključivanja gradjana u proces donošenja odluka u crnogorskim opštinama.

2. Saradnja sa nevladnim organizacijama

Saradnja lokalnih samouprava i nevladinih organizacija najrazvijenija je u dijelu informisanja NVO od strane opština. Nvladinim organizacijama je uglavnom omogućeno učešće u radu radnih grupa za izradu lokalnih akata, s tim što uglavnom nedostaju jasne procedure o izboru predstavnika NVO za učešće u radu ovih tijela. Finansiranje projekata NVO na lokalnom nivou karakterišu mala izdvajanja u odnosu na lokalne potrebe, manjkavost lokalnih odluka o finansiranju, kao i kriterijuma na konkursima koji ne dovode u jasnu i održivu vezu prioritete za finansiranje projekata NVO sa lokalnim prioritetnim potrebama.

Generalno, u odnosu na 2012. Godinu, nije ostvaren progres u saradnji lokalnih samouprava i NVO.

3. Transparentnost i odgovornost.

U crnogorskim opštinama bilježi se izvjestan progres u pravcu povećanja transparentnosti rada. Na primjer, opštine uglavnom objavljuju planska dokumenta, programe o uređenju prostora, kao i odluke predsjednika. Pozitivan je trend objavljivanja ugovora koje opštine sklapaju sa pravnim i fizičkim licima. Međutim, transparentnost ne postoji kada su u pitanju osjetljiva dokumenta koja direktno pokazuju nivo uspješnosti, odgovornosti i efikasnosti rada lokalne samouprave. Na primjer, opštine ne objavljuju polugodišnje izvještaje o realizaciji budžeta,

nema blagovremene objave završnog racuna o budžetu, uglavnom se ne objavljuju izvještaji o radu predsjednika, kao ni akt o broju i strukturi zaposlenih u opštini i javnim službama čiji je osnivač opština. Stoga je jednostavno zaključiti da na nivou politicki osjetljivih tema jos uvijek nema ni transparentnosti ni odgovornosti.

Generalno, u odnosu na 2012 primjećuje se blagi progres u dijelu povećanja transparentnosti rada opština, ali je i dalje ograničena političkim interesima o dostupnosti ključnih podataka za građane.

U odnosu na navedene ključne probleme, moguće je izvesti i generalni set preporuka za poboljšanje stanja, čija primjena i način primjene opet zavise od specifičnosti lokalnih samouprava:

❖ **Građanska participacija**

- Potrebno je promovisati mehanizme učešća građana u procesu donošenja odluka koristeći mehanizme kao što su informatori, medijske prezentacije itd; potrebno je organizovati obuke o mehanizmima građanskog učešća u procesu donošenja odluka. Potrebno je obezbijediti stručnu pomoć građanima za pripremu inicijativa, građanskih inicijativa, kroz uspostavljanje građanskih kancelarija ili povjeravanje ovog posla profesionalnoj NVO sa kapacitetima u ovoj oblasti. Potrebno je budžetom opštine planirati sredstva za ove namjene. Izvještaji sa javnih rasprava se moraju objavljivati na internet prezentaciji opština.

Ostvarivanja saradnje lokalne samouprave sa nevladinim organizacijama

- Konsultovanje nevladinih organizacija o programima razvoja lokalne samouprave i nacrtima opštih akata koje donosi skupština treba dalje unaprijediti u skladu sa jasnim planom. Potrebno je bolje normativno urediti učešće predstavnika NVO u radnim grupama a za to može poslužiti vladina Uredba o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija. Isto treba uraditi i sa Institutom slobodne stolice. Kao pozitivan primjer se može uzeti model Poslovnika Skupštine opštine Tivat. Kada je u pitanju finansiranje, potrebne su promjene odluka o finansiranju koje obezbjedjuju održivo investiranje lokalnih samouprava u nevladin sektor. To se može obezbijediti utvrđivanjem procenta od budžeta koji će se na godišnjem nivou odvajati za projekte NVO kako bi se obezbijedila sigurnost sredstava za ovu namjenu, kao i suštinskom promjenom načina odlučivanja o projektima koji treba da su uskladjeni sa prioritetima opština i komplementarni sa javnim politikama i servisima. Treba uvesti jasne kriterijume po kojima se dodjeljuje prostor za rad, kao i zemljište od strane lokalnih samouprava za organizacije. Potrebno je jačati kapacitete kontakt osoba za saradnju sa NVO, učiniti ih vidljivim i tamo gdje nije određena kontakt osoba za saradnju sa NVO to uraditi u najkraćem mogućem roku.

❖ **Transparentnost i odgovornost lokalnih samouprava**

- U pravcu jačanja transparentnosti i odgovornosti opština, potrebno je: prilagoditi internet sajtove opština licima sa oštećenim vidom ; osnažiti kapacitete Savjeta za razvoj i zaštitu lokalne samouprave; utvrđivati odgovornost za nepoštovanje zakona u dijelu objavljivanja polugodisnjeg izvještaja o realizaciji budžeta i izvještaja predsjednika opštine o radu;

- Na internet stranici opštine potrebno je objaviti:
 - ✓ akte koje donosi predsjednik opštine, planske dokumente,
 - ✓ izvještaje o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave,
 - ✓ evidenciju o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama,
 - ✓ imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave,
 - ✓ akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave,
 - ✓ odgovore nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju,
 - ✓ polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike za tekuću godinu, završni račun za prethodnu godinu,
 - ✓ obrazac za podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama,
 - ✓ podatke o kontakt osobi za postupanje po zahtjevu za slobodan pristup informacijama kao i podatke o vrstama informacija u posjedu opštine.

ZAHTJEVI ZA SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

1. GRAĐANSKA PARTICIPACIJA

Opština _____

n/r Glavnom administratoru _____

Predmet: Zahtjev za pristup informaciji

1. Na osnovu člana 1, člana 3 i člana 18 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list Crne Gore”, br. 44/12), tražimo pristup sljedećim informacijama:

1. Da li je u 2013. godini u Vašoj opštini bilo inicijativa podnesenih od strane građana nadležnom organu?

Ukoliko jeste, molimo Vas obrazložite – navedite: koliko inicijativa je podnijeto, šta je bio predmet inicijative, da li je nadležni organ zauzeo stav i u predviđenom roku o tome obavijestio podnosioca inicijative?

Da li je bilo inicijativa koje nijesu prihvaćene?

Ukoliko jeste, molimo Vas obrazložite - koliko je bilo takvih inicijativa, šta je bio predmet inicijative i razlog za njihovo neprihvatanje?

Molimo Vas da nam dostavite kopije svih inicijativa podnesenih od strane građana nadležnom organu u 2013. godini kao i odluke/rješenja donesena po datim inicijativama.

2. Da li su u 2013. godini održavani zborovi građana?

Ukoliko jesu, molimo Vas obrazložite - navedite da li je dati zbor sazvan po inicijativi nadležnog organa (organa mjesne zajednice, predsjednika opštine ili skupštine) ili na predlog građana, broj održanih zborova, temu, odnosno pitanje koje je na zboru razmatrano.

Molimo Vas da nam dostavite kopije sledećih akata: Zahtjeva za zbor građana, Poziva na zbor građana kao i Izvještaj (zapisnik) sa zбора građana, za zborove građana održane u 2013. godini.

3. Da li je u 2013. godini u Vašoj opštini raspisivan opštinski ili mjesni referendum?

Ukoliko jeste, molimo Vas da obrazložite odgovor-navedite ko je podnio predlog za raspisivanje referenduma, svrhu i ishod opštinskog/mjesnog referenduma.

Molimo Vas da nam dostavite kopije Zahtjeva za održavanje opštinskog/mjesnog referenduma.

4. Koliko je u 2013. godini podneseno građanskih žalbi, peticija i predloga? (Molimo Vas da navedete šta je bio predmet građanske žalbe/peticije/predloga?)

Molimo Vas da nam dostavite kopije žalbi, peticija i predloga podnesenih u 2013. godini, kao i kopije rješenja/odluka donesenih po istim.

5. Da li je u Vašoj opštini u toku 2013. godine prije donošenja programa razvoja opštine, prostornih i urbanističkih planova, budžeta i opštih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze građana, utvrđivan plan učešća građana u donošenju odluka i određivan organ koji će sprovesti javnu raspravu.

Ukoliko je odgovor potvrđan, molim Vas navedite tačne nazive akata za koje je utvrđen plan učešća građana u donošenju odluka i određen organ koji će sprovesti javnu raspravu.

Molimo Vas da nam za svaki akt za koji je u 2013. godini utvrđen plan učešća građana u donošenju odluka i određen organ koji će sprovesti javnu raspravu dostavite kopije datih planova učešća građana u donošenju odluka.

6. Da li je prije utvrđivanja nacrtu planova i programa razvoja opštine, budžeta i opštih akata kojima se utvrđuju prava i obaveze građana u 2013. godini primjenjivan postupak prethodnog konsultovanja (konsultovanje u pripremnom postupku izrade akta od zajedničkog interesa)?

Ukoliko jeste, molimo Vas navedite tačne nazive akata za koje je sproveden postupak prethodnog konsultovanja i mehanizme koji su primjenjivani u postupku, kao i da li je sačinjen Izvještaj o rezultatima prethodnog konsultovanja?

Molimo Vas da nam dostavite kopije sledećih akata: Obavještenje o pokretanju postupka za donošenje akta od zajedničkog interesa, Izvještaj o rezultatima prethodnog konsultovanja, za sve akte od zajedničkog interesa u 2013. godini za koje je sproveden postupak prethodnog konsultovanja.

7. Da li je prilikom izrade akata od zajedničkog interesa u toku 2013. godine raspisivana javna rasprava?

Ukoliko jeste, molimo Vas navedite tačne nazive akata za koje je raspisivana javna rasprava, kao i da li je sačinjen Izvještaj o rezultatima javne rasprave?

Molimo Vas da nam dostavite kopije sledećih akata: Obavještenje o javnoj raspravi, Program javne rasprave, kao i Izvještaj o rezultatima javne rasprave za sve akte u 2013. godini za koje je organizovana javna rasprava.

2. Pristup predmetnim informacijama tražimo u cjelosti.
3. Pristup predmetnim informacijama želimo ostvariti dostavom traženih informacija u zakonskom roku, elektronskim putem-e-mail-om na adresu: lidija.knezevic@crnvo.me ili na adresu Dalmatinska 78, 20 000 Podgorica.

Podnosilac zahtjeva
Centar za razvoj nevladinih organizacija
Dalmatinska 78, 20 000 Podgorica
Ana Novaković, izvršna direktorka

Opština _____

Sekretaru Skupštine Opštine _____

Predmet: Zahtjev za pristup informaciji

1. Na osnovu člana 1, člana 3 i člana 18 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list Crne Gore”, br. 44/12), tražimo pristup sljedećim informacijama:

1. Da li je u 2013. godini bilo građanskih inicijativa podnesenih nadležnom organu?

Ukoliko jeste, molimo Vas obrazložite - navedite koliko inicijativa je podnijeto, šta je bio predmet građanske inicijative, da li je nadležni organ zauzeo stav i u predviđenom roku o tome obavijestio podnosioca inicijative?

Molimo Vas da nam dostavite kopije svih građanskih inicijativa podnesenih nadležnom organu u 2013. godini.

2. Da li je bilo građanskih inicijativa koje nijesu prihvaćene?

Ukoliko jeste, molimo Vas obrazložite - koliko je bilo takvih građanskih inicijativa, šta je bio predmet inicijative i koji su razlozi neprihvatanja?

Molimo Vas da nam dostavite kopije zaključaka kojima se prihvata ili ne prihvata građanska inicijativa.

2. Koliko je u 2013. godini podneseno građanskih žalbi, peticija i predloga? (Molimo Vas da navedete šta je bio predmet građanske žalbe/peticije/predloga?)

Molimo Vas da nam dostavite kopije žalbi, peticija i predloga podnesenih u 2013. godini, kao i kopije rješenja/odluka donesenih po istim.

2. Pristup predmetnim informacijama tražimo u cjelosti

3. Pristup predmetnim informacijama želimo ostvariti dostavom traženih informacija u zakonskom roku, elektronskim putem-e-mail-om na adresu: lidija.knezević@crnvo.me ili na adresu Dalmatinska 78, 20 000 Podgorica.

Podnosilac zahtjeva
Centar za razvoj nevladinih organizacija
Dalmatinska 78, 20 000 Podgorica
Ana Novaković, izvršna direktorka

2.SARADNJA LOKALNE SAMOUPRAVE I NVO

Opština _____

n/r Glavnom administratoru _____

Predmet: Zahtjev za pristup informaciji

1. Na osnovu člana 1, člana 3 i člana 18 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list Crne Gore”, br. 44/12), tražimo pristup sljedećim informacijama: NAPOMENA: Sve tražene informacije se odnose na 2013. godinu

1. Da li su organi lokalne samouprave na osnovu člana 116 Zakona o lokalnoj samoupravi vršili informisanje nevladinih informacija o pitanjima vezanim za nevladin sektor, u okviru Vaše opštine? Ako jesu, koji mehanizmi informisanja su primijenjeni?
2. Da li je na osnovu člana 116 Zakona o lokalnoj samoupravi, izvršeno konsultovanje nevladinih organizacija o programima razvoja lokalne samouprave i nacrtima opštih akata koje donosi skupština? Ako jeste, molimo Vas navedite u vezi kojih programa razvoja lokalne samouprave odnosno opštih akata su nevladine organizacije konsultovane, imena nevladinih organizacija koje su učestvovala u konsultacijama, i primijenjene mehanizme konsultovanja.

Molimo da nam dostavite primjer poziva na konsultacije za nevladine organizacije.

3. Da li je na osnovu člana 116 Zakona o lokalnoj samoupravi omogućeno učešće nevladinih organizacija u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa? Ako jeste, molimo Vas navedite u kojim radnim grupama za izradu kojih normativnih akata odnosno projekata i programa. Takođe Vas molimo da navedete imena organizacija koje su učestvovala u radu radnih grupa.

Molimo Vas da nam dostavite kopije rješenja o imenovanju članova/ica radne grupe.

4. Da li je na osnovu člana 116 Zakona o lokalnoj samoupravi bilo organizovanja zajedničkih javnih rasprava, okruglih stolova i sl. u saradnji sa nevladinim organizacijama? Ako jeste molimo Vas da navedete, teme javnih rasprava, okruglih stolova i sličnih događaja koji su organizovani, i u saradnji sa kojim nevladinim organizacijama?
5. Da li je opština doprinijela obezbjeđivanju uslova za rad nevladinih organizacijama? Ako jeste, na koji način je to urađeno, i u saradnji sa kojim nevladinim organizacijama?
6. Da li je na osnovu člana 116 Zakona o lokalnoj samoupravi bilo još nekih vidova saradnje Lokalne samouprave i nevladinih organizacija, koji su propisani Statutom opštine? Ako jeste, navedite koje.
7. Da li je u Vašoj opštini imenovana kontakt osoba/e za saradnju sa nevladinim organizacijama. Ukoliko jeste/su, molimo Vas da navedete ime/na kontakt osobe/a.
8. Da li u Vašoj opštini postoji baza podataka lokalnih NVO?

2. Pristup predmetnim informacijama tražimo u cjelosti.

3. Pristup predmetnim informacijama želimo ostvariti dostavom traženih informacija u zakonskom roku, elektronskim putem-e-mail-om na adresu: rados.musovic@crnvo.me ili na adresu Dalmatinska 78, 81 000 Podgorica.

Podnosilac zahtjeva
Centar za razvoj nevladinih organizacija
Dalmatinska 78, 81 000 Podgorica
Ana Novaković, izvršna direktorka

Kontakt informacije: tel/fax:020/219 120
e-mail: crnvo@crnvo.me
web site:www.crnvo.me

Opština _____

n/r Sekretaru Skupštine Opštine _____

Predmet: Zahtjev za pristup informaciji

1. Na osnovu člana 1, člana 3 i člana 18 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list Crne Gore”, br. 44/12), tražimo pristup sljedećim informacijama:

1. Da li je u skladu sa preporukama Zajednice opština sadržanim u Modelu o Sporazumu o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija, potpisan **Sporazum o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija**? Ako jeste, molimo da navedete sa kojim nevladinim organizacijama.

Molimo Vas da nam dostavite kopije Sporazuma o saradnji između Skupštine opštine i nevladinih organizacija.

2. Da li je u skladu sa preporukama Zajednice opština sadržanim u Modelu Odluke o Savjetu za saradnju lokalne samouprave i nevladinih organizacije osnovan **Savjet za saradnju lokalne samouprave i nevladinih organizacija**?

Ako jeste molimo Vas da nam dostavite kopiju Odluke o osnivanju Savjeta.

3. Da li je u skladu sa preporukama Zajednice opština sadržanim u Modelu Poslovnika skupštine opštine usvojen **Poslovnik skupštine opštine**?
4. Da li je u skladu sa preporukama Zajednice opština sadržanim u Modelu Odluke o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova, donijeta **Odluka o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova** ?
5. Da li je u skladu sa preporukama Zajednice opština sadržanim u Modelu Odluke o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama donijeta **Odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama**?

2. Pristup predmetnim informacijama tražimo u cjelosti.

3. Pristup predmetnim informacijama želimo ostvariti dostavom traženih informacija u zakonskom roku, elektronskim putem-e-mail-om na adresu: rados.musovic@crnvo.me ili na adresu Dalmatinska 78, 81 000 Podgorica.

Podnosilac zahtjeva
Centar za razvoj nevladinih organizacija
Dalmatinska 78, 81 000 Podgorica
Ana Novaković, izvršna direktorka

Kontakt informacije: tel/fax:020/219 120
e-mail: crnvo@crnvo.me
web site:www.crnvo.me

3. TRANSPARENTNOST I ODGOVORNOST LOKALNE SAMOUPRAVE

Opština _____

n/r Glavnom administratoru _____

Predmet: Zahtjev za pristup informaciji

1. Na osnovu člana 1, člana 3 i člana 18 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list Crne Gore”, br. 44/12), tražimo pristup sljedećim informacijama:
 1. Da li su na internet stranici opštine objavljeni akti (odluke, uputstva, pravilnici, rješenja, zakljuci) koje donosi predsjednik opštine?
 2. Da li je na internet stranici opštine objavljen budžet za 2013. godinu?
 3. Da li je na internet stranici opštine objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju budžeta i investicione politike za 2013. godinu?
 4. Da li je na internet stranici opštine objavljen završni račun za 2013. godinu?
 5. Da li su na internet stranici opštine u 2013. godini objavljeni planski dokumenti, program uređenja prostora, program razvoja jedinice lokalne samouprave?

Molimo Vas da navedete spisak planskih dokumenata.

6. Da li je na internet stranici opštine objavljen izvještaj o radu predsjednika opštine u 2013. godini? Da li su na internet stranici opštine u 2013. godini objavljeni izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave?

Molimo Vas da nam dostavite kopije svih izvještaji o radu javnih službi čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

7. Da li su na internet stranici opštine u 2013. godini objavljene odluke o dodjeli poslova i usluga i zaključeni ugovori sa pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačne odluke i drugi akti i ugovori zaključeni u postupku raspolaganja imovinom opštine?

Molimo Vas da nam dostavite kopije svih odluka o dodjeli poslova i usluga i zaključene ugovore sa pravnim i fizičkim licima, kao i pojedinačne odluke i druge akte i ugovore zaključene u postupku raspolaganja imovinom opštine.

8. Da li je na internet stranici opštine u 2013. godini objavljena evidencija o neposrednom uvidu građana u akte na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama?
9. Da li su na internet stranici opštine u 2013. godini objavljena imena članova organa upravljanja, nadzornih odbora i organa rukovođenja u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave?
10. Da li je na internet stranici opštine u 2013. godini objavljen akt kojim se uređuje broj i struktura zaposlenih u javnim službama koje se finansiraju iz budžeta jedinice lokalne samouprave?
11. Da li je na internet stranici opštine u 2013. godini bila dostupna evidencija i sadržaj propisanih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju (incijativa, građanska inicijativa, zbor građana, referendum (mjesni i opštinski), i drugi oblici utvrđeni statutom)?

12. Da li su na internet stranici opštine u 2013. godini objavljeni odgovori nadležnih organa povodom pokrenutih oblika učešća građana u izjašnjavanju i odlučivanju (incijativa, građanska inicijativa, zbor građana, referendum (mjesni i opštinski), i drugi oblici utvrđeni statutom)?
 13. Da li je u 2013. godini održan sastanak predsjednika opštine sa predsjednicima klubova odbornika i predstavnicima lokalnih nevladinih organizacija?
 14. Da li su na internet stranici opštine u 2013. godini bio dostupan obrazac za podnošenje zahtjeva za slobodan pristup informacijama?
 15. Da li su na internet stranici opštine u 2013. godini bili dostupni podaci o kontakt osobi za postupanje po zahtjevu za slobodan pristup informacijama?
 16. Da li su na internet stranici opštine u 2013. godini bili dostupni podaci o vrstama informacija u posjedu opštine?
 17. Koliko je Vaša opština dobila zahtjeva za slobodan pristup informacijama u 2013. godini?
 18. Na koliko zahtjeva za slobodan pristup informacijama u 2013. godini je Vaša opština odgovorila traženom informacijom, a koliko je zahtjeva odbijeno?
2. Pristup predmetnim informacijama tražimo u cjelosti.
 3. Pristup predmetnim informacijama želimo ostvariti dostavom traženih informacija u zakonskom roku, elektronskim putem-e-mail-om na adresu: maja.markovic@crnvo.me ili na adresu Dalmatinska 78, 81 000 Podgorica.

Podnosilac zahtjeva
Centar za razvoj nevladinih organizacija
Dalmatinska 78, 20 000 Podgorica
Ana Novaković, izvršna direktorka
Kontakt informacije: tel/fax:020/219 120
e-mail: crnvo@crnvo.me
web site: www.crnvo.me

Opština _____

n/r Sekretaru skupštine _____

Predmet: Zahtjev za pristup informaciji

1. Na osnovu člana 1, člana 3 i člana 18 Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list Crne Gore”, br. 44/12), tražimo pristup sljedećim informacijama:

1. Da li je na internet stranici opštine objavljen Statut opštine?
2. Da li je na internet stranici opštine objavljen Poslovnik o radu Skupštine opštine?
3. Da li su na internet stranici opštine objavljene sve odluke koje je donijela Skupština opštine u 2013. godini?

Molimo Vas da nam dostavite kopije svih odluka koje je donijela Skupština opštine u 2013.god.

4. Koliko sjednica je u 2013. godini u Vašoj opštini održao Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave?
 5. Da li Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave ima sopstveni budžet?
 6. Da li Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave objavljuje na internet stranciji opštine svoje preporuke, zahtjeve, inicijative itd..?
 7. Koliko je građana pratilo rad sjednica Skupštine opštine u 2013. godini?
 8. Da li su putem internet stranice u Vašoj opštini u toku 2013. godine najavljene sjednice Skupštine opštine?
 9. Da li su putem internet stranice u Vašoj opštini u toku 2013. godine bile dostupne informacije o dnevnom redu sjednice Skupštine opštine?
 10. Da li su putem internet stranice u Vašoj opštini u toku 2013. godine bili dostupni materijali za tačke koje su bile na dnevnom redu sjednice Skupštine opštine?
2. Pristup predmetnim informacijama tražimo u cjelosti.
3. Pristup predmetnim informacijama želimo ostvariti dostavom traženih informacija u zakonskom roku, elektronskim putem-e-mail-om na adresu: maja.markovic@crnvo.me ili na adresu Dalmatinska 78, 81 000 Podgorica.

Podnosilac zahtjeva

Centar za razvoj nevladinih organizacija
Dalmatinska 78, 20 000 Podgorica
Ana Novaković, izvršna direktorka

Kontakt informacije: tel/fax:020/219 120
e-mail: crnvo@crnvo.me

